

PEDAGÓGIAI PROGRAM

DÉL-KELENFÖLDI ÓVODA

1119 Budapest, Lecke u. 15-19.

Mozgolódó Lurkók, vígan Cseperednek!

<p>Az intézmény OM azonosítója:</p> <p>034454</p>	<p>Készítette:</p> <p>Halászné Bogdány Zsuzsanna</p> <p>intézményvezető</p>
<p>Legitimációs eljárás</p>	
<p>Nevelőtestületi elfogadás határozatszáma:</p> <p>1 / 2016. (03.01.)</p> <p>.....</p> <p>Vravelné Erdélyi Erika</p> <p>.....</p> <p>Aligutné Pintér Judit</p> <p>A nevelőtestület nevében</p>	<p>Véleményezők:</p> <p>1. 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet.. 118. § (3) a) pont:</p> <p>Az óvoda szakmai munkaközössége nevében</p> <p>Fogarasiné Ritter Györgyi</p> <p>Az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottainak közössége nevében véleményezte:</p> <p>Borodai József</p> <p>2. Nkt. 72. § (5)</p> <p>Szülői Szervezet elnöksége a Pedagógiai programról szóló tájékoztatást megkapta</p> <p>Dulgy János</p> <p>Könczeleki Zsuzsanna</p> <p>Tóth Balázs</p> <p>Szülői Közösség elnöksége</p> <p>3. 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (6) (8)</p> <p>.....</p> <p>iskola-egészségügyi szolgálat (védőnő) vagy pszichológus</p>

A Pedagógiai Programban szereplő „Közös a Napunk” közvélemény formáló érzékenyítő program továbbá a program, valamint a „Biztonságos közlekedés Program” és a Mozgásfejlesztés szakmai centrum működtetésének érvénybelépéséhez Halászné Bogdány Zsuzsanna óvodavezető a nevelőtestület nevében kérem a fenntartó egyetértését, mert ezek megvalósítása a fenntartóra többletköltséget ró.

Halászné Bogdány Zsuzsanna

Intézményvezető

.....

A fenntartó nevében egyetértését megadta

Ph.

<p>A Dél- Kelenföldi Óvoda (1119 Budapest, Lecke u. 15-19.) Pedagógiai Programját az óvoda vezetője a 1/2016 (03.01.) számú határozatával jóváhagyta.</p> <p>Halászné Bogdány Zsuzsanna</p> <p>intézményvezető</p>	
<p>A dokumentum jellege: Nyilvános</p> <p>Megtalálható az óvoda honlapján: www.mozgoloda.weblapmagus.hu</p>	
<p>Hatályos: A kihirdetés napjától visszavonásig</p>	
<p>Verziószám: 1/2016.</p>	<p>Készült: 8 példányban</p> <p>Iktatószám: 57/2016</p>

TARTALOM

I. BEVEZETÉS	5.
Az óvoda adatai	5.
Ellátandó alaptevékenység	5.
A Pedagógiai Program törvényi háttere	7.
Küldetésnyilatkozat	8.
II. A PROGRAM NEVELÉSI KONCEPCIÓJA, CÉLJA, ALAPPILLÉREI	10.
A pedagógiai program célja	10.
A pedagógiai program alappillérei	10.
III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	12.
IV. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI	
1. Humán erőforrás	14.
2. Az óvodapedagógusok képzettségi mutatói, a továbbképzés helyi rendszere	17.
3. Az óvoda szűkebb és tágabb környezete	19.
V. A PROGRAM NEVELÉSI FELADATRENDSZERE	21.
1. Egészség- és környezeti nevelés alapelvei, egészséges életmód alakítása	21
A környezettudatos magatartás alakítása	27.
2. Egészségfejlesztési program	29.
3. Rendőr Robi program	30.
4. Érzékenyítő program	31.
5. Mentálhigiénés fejlesztés és nevelés	31.
6. Szociokultúra	32.
7. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	35.
8. A játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás és a munka helye	
programunkban	38.
A játékban megvalósuló tanulás	41.
Munka jellegű tevékenységek	43.
VI. A KÜLÖNBÖZŐ TEVÉKENYSÉGFORMÁK ÉS SZÍNTEREIK	45.
1. Verselés, mesélés	45.
2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	46.
3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	48.
4. Mozgás	51.
5. A külső világ tevékeny megismerése	53.
VII. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI	55.
VIII. INKLUZÍV PEDAGÓGIA – INTEGRÁCIÓ A SAJÁTOSSÁGOK MEGŐRZÉSÉVEL, A KÜLÖNBÖZŐSÉGEKHEZ VALÓ ALKALMAZKODÁSSAL. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	62.
1. Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése	63.
2. Tehetséggondozás	65.

3. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek	66.
4. A sajátos nevelési igényű (SNI), különleges bánásmódot igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése	68.
5. A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös alapelvei óvodánkban	75.
6. A gyermek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	77.
IX. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	79.
X. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	83.
XI. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI. A GYERMEKEK FEJLETTSÉGÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE	87.
XII. A NEVELŐTESTÜLET SZÁMÁRA KÖTELEZŐ, ILLETVE AJÁNLOTT SZAKIRODALOM JEGYZÉKE ÉS EGYÉB FORRÁSANYAGOK	88.

MELLÉKLETEK:

- A nevelési program végrehajtásához szükséges eszközök és felszerelések

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK
JEGYZŐKÖNYVEK
VÉLEMÉNYEK

I. BEVEZETÉS

Az óvoda neve: Dél-Kelenföldi Óvoda

Székhelye: Mozgolóda Óvoda 1119 Budapest, Lecke u. 15-19.

Telephelyei:

- **Lurkó Óvoda 1119 Budapest, Bornemissza u. 21.**
- **Cseperedő Óvoda 1119 Budapest, Albert u. 28.**

Az óvoda felügyeleti szerve: Budapest Főváros XI. kerület Újbuda Önkormányzata

Ellátandó alaptevékenység:

Mozgolóda Óvoda:

- Óvodai nevelés
- Különleges bánásmódot igénylő, mozgásszervi fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján;
- Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján;
- Olyan különleges bánásmódot igénylő (de nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján, akik életkorukhoz viszonyítottnak jelentősen alulteljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedésük, továbbá személyiségfejlődésük nehezített vagy sajátos tendenciát mutat.
- Különleges bánásmódot igénylő, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése.

Lurkó Óvoda:

- Óvodai nevelés
- Különleges bánásmódot igénylő, enyhe értelmi fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján;
- Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján;
- Olyan különleges bánásmódot igénylő (de nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján, akik életkorukhoz viszonyítottnak jelentősen alulteljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedésük, továbbá személyiségfejlődésük nehezített vagy sajátos tendenciát mutat.

- Különleges bánásmódot igénylő, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése.

Cseperedő Óvoda:

- Óvodai nevelés
- Különleges bánásmódot igénylő, enyhe értelmi fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján; Különleges bánásmódot igénylő, érzékszervi fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján. Látássérült gyermekek közül a gyengén látó, hallássérült gyermekek közül a nagyothalló ill. a műtéti úton helyreállított hallású gyermekek integrált nevelése;
- Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján;
- Olyan különleges bánásmódot igénylő (de nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján, akik életkorukhoz viszonyítottan jelentősen alulteljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedésük, továbbá személyiségfejlődésük nehezített vagy sajátos tendenciát mutat.
- Különleges bánásmódot igénylő, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése

A sajátos nevelési igényű gyermekek joga, hogy állapotuknak megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljenek.

A szakszolgálat feladata a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek problémáinak feltárása, ennek alapján szakvélemény készítése, a gyermek rehabilitációs célú foglalkoztatása a pedagógus és a szülő bevonásával, továbbá az óvoda megkeresésére szakvélemény készítése az iskolakezdéshez, ha a gyermek egyéni adottsága, fejlettsége ezt lehetővé teszi.

A tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs tevékenység vagy az országos szakértői és rehabilitációs tevékenység keretében kell a fogyatékoság szűrése, vizsgálata alapján javaslatot tenni a gyermek, tanuló különleges gondozás keretében történő ellátására, az ellátás módjára, formájára és az ellátáshoz kapcsolódó pedagógiai szakszolgálati tevékenységre.

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:

- A nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik
- A hitoktatás a törvényi előírásoknak megfelelően - évente a szülői igényekre alapozva – biztosított

A pedagógiai program törvényi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- A 2011. évi CCIX. törvény a családok védelméről
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus – szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- XI. kerület Újbuda Önkormányzata közoktatási intézményeinek egészség-, és környezeti nevelési, fejlesztési koncepciója 2005-2020
- A Dél-Kelenföldi Óvoda hatályos Alapító Okirata
- Fenntartói és nevelőtestületi határozatok

Küldetésnyilatkozatunk

A gyermek egyedi és megismételhetetlen, személyiség fejlődését támogatjuk, lehetőség szerint óvjuk-védjük. Hosszú távú cél, hogy maga is meg tudja állni a helyét a hétköznapiakban, legyen problémamegoldó, találja meg helyét a világban, legyen boldog, érezze jól és biztonságban magát. Forduljon, hozzánk bizalommal álljunk mellette, mögötte és támogató segítséget nyújtunk, ha szükségét érzi.

Nevelési filozófiánk:

Pedagógiai Programunk az **Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja** a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára épül.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározása során az Alapprogramban megfogalmazottakból indulunk ki:

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – **gondoskodás és különleges védelem illeti meg.**

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.

Az óvodai nevelésnek **a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére kell** irányulnia; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

A gyermekek fejlesztését szolgáló nevelési gyakorlat tervezésénél a gyermek testi – lelki – szellemi – és szociális növekedésének lehetőségeit hangsúlyosan vesszük figyelembe. **A felnőtt felelőssége,** hogy a nevelési folyamat tervezése során a gyermek érdeklődése, a környezetének jelenségei, témái helyet kapjanak a mindennapokban.

A Dél-Kelenföldi Óvoda főcélja:

- **a kisgyermekek mozgásfejlesztésének lehetősége a mindennapokban, a testi nevelés, mint tevékenység és az egészséges életmód megalapozása a szülők, családok bevonásával.**

A kerületünk bázis óvodájaként a játékos **MOZGÁS** és az egészséges életmód megalapozása a cél. Mind a három telephely rendelkezik tornaszobával és a közösségek is nagyon fontosnak és lényegesnek tartják a gyermekek mozgásának kellő kielégítését és fejlesztését. A mozgás elengedhetetlen ahhoz, hogy egy kisgyermek megismerje az őt körülvevő világot.

Feladatunk:

- olyan életmodell megalapozása, kialakítása, ahol **a mozgás ösztönös vágya** nem sorvad el, hanem beépül a hétköznapiakba, mint az egészséges életmód szerves része
- a rendszeres mozgás igényével kialakulhat egy egészséges életvitel
- legyen a mozgás öröm és ez által fejlődjön a gyermek kitartása, önfegyelme, akarata, kedvezően fejlődjenek az értelmi és szociális képességei
- **említést érdemlő a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek arányának erőteljes megnövekedése, a mozgásközpontú program kimondottan segíti a mozgáskoordinációt, egyensúlyérzék, stb. javulását ezek hatására fejlődik a**

finommotorika, a beszéd. A sikerélménnyel teli gyermek boldog és jókedvű, így könnyebben kezelhető, frusztráltsága csökken, fejlődése eredményesebb.

A mozgás egy folyamat, mely evolúciós szempontból is jelentős. Az egyén személyiségfejlődésének szerves része, fejlesztésének nélkülözhetetlen eszköze.

A mozgás életszakaszonkénti fejlődéséről már sok mindent tudunk, azonban ennek a személyiséget érintő jelentőségét csak akkor érthetjük meg igazán, ha egységes rendszerbe rendeződött folyamatként kezeljük és a fejlesztés gyakorlatát ennek rendeljük alá. **Ha a mozgásfejlődés folyamatát globálisan szemléljük, olyan következtetések levonására nyílik lehetőségünk, melyek a fejlesztés folyamatát magasabb dimenzióba helyezik.** Mivel az elmúlt évtizedekben e folyamatot néha csak a sportolóvá nevelés eszközeként kezeltük, természetes, hogy a mozgásfejlesztés a nevelés folyamatában sajnos a családi nevelés színterén periférikus helyzetbe került. **E területen a hiányos nevelés, a túlféltés miatt, a születéstől 3-4 éves korig tartó különösen fontos mozgásfejlesztés elmarad a kívánt szinttől. A gyermekek spontán mozgás lehetősége csorbult a túlzott elvárosiasodással.** Mindezt a gyermekeknek az intézményen belül az óvodai nevelésben szükséges kompenzálni. **Minél hamarabb pótoljuk, kiegészítjük a hiányos elemeket, annál könnyebb és gyorsabb a korrekció lehetősége.**

Feladatunk:

- A nevelői közösség folyamatos tájékoztatása az új és hatékony módszerekről.
- Foglalkozások, mozgásos tevékenységek bemutatása zárt térben és a szabadban.
- Továbbképzések szervezése, és ezen képzések helyének biztosítása.
- Kapcsolattartás a gyógy-testnevelőkkel, a tartásjavítás és lábboltozat erősítése, lúdtalp megelőzése céljából.
- Konzultáció az utazó és óvodai gyógypedagógusokkal a különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztéséhez és ezzel egy időben a mozgás terápiák megismertetése, és azok hatékonysága.
- Ötletek a mindennapokra, feszültségoldás és fegyelmezés pozitív motivációval és példaadással.
- Családok bevonása; a mozgásfejlesztés lehetőségei otthon, játszva tanulni, gyakorolni.
- Tudatosan keresni a Pedagógiai Oktató Központtal a kapcsolatot, ahonnan segítséget kapunk szakemberektől.

Nevelőtestületünk képesnek érzi magát, felkészültsége és elhivatottsága alapján ezen feladat ellátásához.

A mottónk: Mozgolódó Lurkók, vígan Cseperednek! ☺

II. A PROGRAM NEVELÉSI KONCEPCIÓJA, CÉLJA, ALAPPILLÉREI

A programot ajánljuk mindazoknak, akik azonosulni tudnak céljainkkal, elveinkkel.

Elfogadják, hogy

*“A nevelés nem más, mint
szeretet és példaadás”*

/Pestalozzi/

A pedagógiai program célja:

Befogadó- segítő-támogató óvodai nevelés megvalósítása.

A gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának segítése az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

A pedagógiai program alappillérei

Szemléletmódunkat a nevelésről Varga Domonkos szavai híven tükrözik.

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét, eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi: csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”

A nevelésünk során a gyermekek ne azzá legyenek, akiké mi akarjuk tenni őket, hanem amiké segítségünkkel ők válhatnak. Ez garancia arra, hogy a folyamatosan változó világ aktív, pozitív, építő szereplői legyenek.

Az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkciójának biztosítása, a gyermekek testi-lelki egészségének megőrzése, védelme

A gyermekek mindennekfelett álló érdekeinek érvényesítése a következőkkel:

- a gyermeki szükségletek kielégítésével,
- az érzelmi biztonság megteremtésével
- a szabad játék biztosításával
- életkornak és fejlettségnek megfelelő sokszínű tevékenység szervezésével

- a testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor- specifikus alakításával
- az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi és tárgyi környezet biztosításával
- az egyenlő hozzáférés biztosítása és az esélyegyenlőség elvének érvényesítése,
- más kultúrából érkező gyermekek együttnevelése, differenciált személyiségfejlesztés,
- gyermekek állampolgársága, anyanyelve közötti különbségek értéként való kezelése
- a különbözőségek elfogadása és tisztelete
- a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségének biztosítása
- a hátrányos megkülönböztetés tilalmának betartása
- az egészséges környezeti feltételek megteremtése
- a nembeli különbözőségekből fakadó sajátos értékek megőrzése
- a nemi identitás fejlődésének elősegítése
- a tanulást támogató környezetet megteremtése
- a kultúra őrzése, átörökítése
- a jövő kihívására az állandóan változó folyamatok közötti döntésekre való gyors reagálás megtanulása

Az emberi méltóság és jogok tiszteletben tartása

“Az óvónő egész nevelőmunkáját hassa át a gyermekek egyéni különbségeinek tiszteletben tartása, az őszinte érdeklődésen és szereteten alapuló magatartás, a nagyfokú tolerancia.”

- személyes egyéni bánásmód alkalmazása,
- másság elfogadása,
- pozitív megnyilvánulások kiemelése,
- egyéni képességek figyelembevétele.

Gyermekismeret fontossága, a gyermek egyéni jellemzőinek ismerete - (minden gyermek önmaga lehetőségeihez mérten fejlődjék)

Elsődleges célunk a hátránycsökkentés, esélyteremtés, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek előítélet mentességének megerősítése

A gyermek fejlődése és funkcióteljesítés közben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés feltételei, az érzelmi, etikai, erkölcsi nevelés középpontjában a gyermek áll.

A tanulás - az óvodában - egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység. Alapja az óvónő és gyermek egymásra ható kölcsönös tevékenysége. A játék az óvodai tanulás alapvető formája.

A gyermek - felnőtt kapcsolatára a példamutatás, modellértékűség – *óvodapedagógus és az őt körülvevő felnőtt közösséget jellemezze a kreativitás, támogató, serkentő, ösztönző, magatartás.*

A gyermek - gyermek viszonyára - az önmegismerésen keresztül - a másik elfogadása, és az együttműködési készség jellemző.

Az óvoda - család kapcsolatának erősítése

- *családi nevelés elsődlegessége*

- az óvodai és a családi nevelés összehangolása
- szoros együttműködés
- a szülők véleményének, javaslatának, észrevételeinek figyelembevétele
- nevelési és szociális gondjaikra való ráhangolódás, együttes problémamegoldás, segítségnyújtás
- folyamatos kapcsolattartás, érdeklődő figyelem, tanácsadás
- közös programok szervezése
- szükség szerint szemléletformálás, meggyőzés

A prevenció fontos eszköze a **Mozgolóda székhely** és a **Cseperedő telephely** mindennapjait meghatározó, ünneptől ünnepig, tartó életmódszervezés, kultúraátadás, hagyományteremtés, mely a gyermekek számára az érzelmi biztonságot adja.

A **Lurkó telephelyen** a játékban tanulás nagyon eredeti rendszerében a különböző tevékenységközpontokban a szabad választás és döntés lehetőségét felkínálva egyéni tanulási folyamatban, a gyermekközösségben szocializálódva szoktatjuk a gyermekeket a kreatív önkifejezésre, kitartó, eredményre törekvő tevékenységekre.

III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekekép

A gyermek a genetikai adottságai és a ráható környezeti hatások együttes befolyására fejlődik. Személyisége, tehetsége a környezet személyi és tárgyi feltételei révén kibontakozik.

A gyermek szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség, így az óvodai nevelés során egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben kell, hogy részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adhatunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Meleg szeretetet sugárzó - érzelmi biztonságot nyújtó óvodai légkörben egészséges, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkező, természetszerető és védő, környezettudatos gyermeket nevelünk.

A gyermek igényes lesz önmagával és másokkal szemben. **Tisztelettel fordul társai és a felnőtt közösség felé.** A közösségért **szívesen dolgozik, bízik önmagában és képességeiben.** Igyekszik megoldani a problémás helyzeteket, leküzdeni az akadályokat, éretté válik az iskolába lépésre.

Aki élni tud a lehetőségekkel, amelyekben tehetsége kibontakozik, hiányossága kompenzálódik, kompetens lesz a saját életében bekövetkezett **változásokhoz való alkalmazkodásra,** aki mindig megtalálja az **örömet** az egyéni és a közösségi életben egyaránt, aki **alkotó** tagjaivá válhat a jövő társadalmának.

Óvodakép

Szeretetteljes, a gyermekek érdekeit, egyéni szükségleteit, igényeit szem előtt tartó óvodai nevelés, mely folyamán a gyermek egyéni képességeinek fejlesztése az adott gyermek aktuális fejlettségéből kiindulva természetes környezetben a gyermek spontán érdeklődésére,

megismerési vágyára, kíváncsiságára, tapasztalataira, élményeire épített tudatos nevelőmunkánkkal valósul meg.

Az óvoda elsősorban a családok felé nyitott. A gyermekek egészséges személyiségfejlődésében meghatározó jelentőségű a család. Az óvodapedagógus feltételezi, hogy minden család közvetít valamilyen értéket a gyermekek felé, még akkor is, ha nem minden funkcióját teljesíti maradéktalanul. A társadalmi folyamatok negatív hatásait sok család nem tudja kivédeni, gyakran meghaladja a problémák megoldása a szülők erejét és lehetőségeit. Ezért szükséges megértéssel közelíteni a család felé.

Feladatunk olyan hatékony óvoda működtetése,

- amely a helyi igényekhez igazítja programját,
- ahol a gyermekek jogai és szükségletei érvényesülnek és ennek következtében jól érzik magukat,
- ahol a migráns gyermekek óvodai nevelésében biztosítva van az önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetősége, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelme
- ahol tiszteletben tartják a nemzeti, etnikai kisebbséget képviselő gyermekek hovatartozását,
- ahol befogadó a környezet
- ahol a gyermekek saját fejlődési ütemüknek megfelelően, alkalmassá válnak a sikeres iskolai élet megkezdésére,
- ahol biztosított az egészséges fejlődéshez szükséges megfelelő környezet,
- ahol érvényesül a családi nevelés elsődlegessége és megvalósul a család - óvoda együttműködése,
- ahol a nevelőtestület felkészültségére a minőség, tevékenységére a megfontoltság, egység és sokszínűség jellemző,
- ahol a nevelői magatartást az empátia, tapintat, szituációérzékenység, nyitottság, humánus, szeretet, tisztelet, türelem, segítőkészség, kivárás, érdeklődő figyelem, előítéllettől mentes, őszinte beállítódás jellemzi,
- ahol a vezetés biztosítja a testület autonómiáját,
- ahol az óvodavezető minden szinten eredményesen képviseli az óvoda érdekeit,
- ahol érvényesülnek az innovatív pedagógiai törekvések,
- ahol az iskolára való előkészítés a pedagógiai program működtetése során természetesen megvalósuló folyamat
- amely működése zavartalan.

Vidám, jól felszerelt, egészséges életmódra ösztönző környezetben várjuk a testi, lelki, szellemi fejlődés érdekében mozogni vágyó szülőket és gyermekeiket.

Mottónk: „Nálunk mindig történik valami!”

IV. A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI

1. Humán erőforrás

Óvodánkban egy fő óvodavezető, egy függetlenített óvodavezető-helyettes, és épületenként két – óvodapedagógusként csoportban dolgozó - telephelyi vezető-helyettes biztosítja az intézmény zavartalan működését.

Minden csoportban két szakképzett óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel, közvetlen segítők szakképzett dajkák, pedagógiai asszisztensek, gyógypedagógus és pszichológus. Szükség és igény szerint külső utazó szakemberek segítik a gyermekek fejlesztését, logopédus, gyógytestnevelő, fejlesztőpedagógus, szurdopedagógus, konduktor, stb.

A dajkák, technikai dolgozók egymást és a pedagógusokat segítik a programok megvalósításában.

Óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, tehát a jelenléte a nevelés egész időtartama alatt elengedhetetlen. Az óvodában a nevelőmunkát óvodapedagógus végzi, ottléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek, ezért amíg gyermek tartózkodik az óvodában, addig biztosítva van az óvodapedagógus jelenléte. Pedagógiai asszisztens kollégák segítik a napi gondozási, nevelési folyamatokat. A csoporton belül és egyénileg is fejlesztik a gyermekeket –az óvónő által meghatározott – területeken.

A nevelők támogató, segítő, bátorító attitűdje modell a gyermekek számára, mely egyben alapfeltétele is a befogadó nevelésnek.

A nevelőmunkát segítő dolgozóink – összhangban a nevelőkkel – napi munkájukkal hozzájárulnak az óvodánkban folyó nevelőmunka eredményességéhez.

Az óvodatitkárok munkaköre, kompetenciája és időbeosztása segíti az adminisztrációs ügyek megoldását, a vezetőségnek jelzik a nehézséget és időpontot egyeztetnek az adott helyzetben. Kapcsolattartásukkal segítik az alkalmazottak és az óvodák közötti kommunikációt. Aktív résztvevői az óvoda programjának megvalósításában.

Az óvodapedagógusok alapvető feladatai:

- a gyermek ellátása, segítő, támogató attitűddel;
- nevelőmunka, melynek alapvető feltétele, hogy minden gyermek a saját fejlődési ütemének megfelelő fejlesztésben részesüljön;
- a partnerközpontú működés folyamatos biztosítása annak érdekében, hogy a két nevelési szintér (család és óvoda) harmonikus volta elősegítse a gyermekek egyenletes fejlődését.
- A migráns gyermekeket is nevelő óvónőknek feladatuk lehetőséget teremteni arra, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.
- A pedagógus etika, a társadalmi normák általános szabályait munkahelyén, valamint magánéletében is betartja.

(további részletek a fejezeteknél)

Pedagógiai asszisztensek és dajkák feladatai:

- a gyermekek gondozásában aktívan közreműködni;
- a gyermekeket és az óvónők munkáját segíteni és azokat az értékeket, elvárásokat közvetíteni a gyermekek felé, melyeket a nevelők is nap-nap után közvetítenek.

- A pedagógus etika, a társadalmi normák általános szabályait munkahelyén, valamint magánéletében is betartja.

Az óvodapszichológus feladatai

- Az óvodapszichológus tevékenységének fő célja az oktató-nevelő munka hatékonyságának segítése, a gyermekek személyiségfejlesztése és lelki egészségvédelme.
- Az óvodapszichológus közvetlen segítséget nyújt a nevelő-oktató munkához, valamint konzultációs lehetőséget biztosít a szülők számára is gyermekük nevelésével, fejlesztésével, óvodai beilleszkedésével kapcsolatos kérdésekben.
- Az óvodapszichológus a szülőkkel és az óvodapedagógusokkal szoros együttműködésben végzi munkáját. Csoportlátogatások alkalmával megfigyeli a gyermekek tevékenységét játék és foglalkozás közben, segíti a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait és személyiségük, képességeik harmonikus fejlődését.
- Figyelemmel kíséri a gyermekek kimagasló képességeit, erősségeit, közreműködik a tehetséggondozásban.
- Pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, képességvizsgálatokat végez, főként az iskolára való felkészülés érdekében.
- Fejlesztés szükségessége esetén a szülőkkel és az óvodapedagógusokkal való konzultációk után megszervezi a gyermek továbbirányítását a megfelelő szakellátó intézménybe.
- Egyéni és csoportos foglalkozásokat szervezhet a gyermekek számára, amelyhez a szülők beleegyezését és együttműködését kérjük.
- Konzultációs lehetőséggel, nevelési tanácsadással segíti a szülőket is gyermekeik nevelésében, fejlesztésében és beiskolázásában. A szülők jelzése alapján tematikus előadásokat, fórumokat tart fejlődés lélektani, nevelési, vagy a mindennapi élet pszichológiai vonatkozású kérdéseiben.
- A pedagógus etika, a társadalmi normák általános szabályait munkahelyén, valamint magánéletében is betartja.

A gyógypedagógus feladatai:

- A gyógypedagógus szükség esetén azzal is foglalkozik, hogy a fogyatékos, sérült, akadályozott fejlődésű személy fejlesztését, élethelyzetét a legkedvezőbben befolyásolja a családban, az oktatási intézményekben, munkahelyeken.
- Részt vesz a fogyatékosok ügyét képviselő szakmai és civil szervezetek munkájában. Hozzájárul a fogyatékosokkal szembeni előítéletek, megfélemlítés csökkentéséhez, illetve a fogyatékosok kedvezőtlen hatásainak enyhítéséhez és megelőzéséhez.
- Munkája során együttműködik a szülőkkel a gyermek személyiségének fejlesztésében, képességeinek kibontakoztatásában.
- Tiszteletben tartja és tolerálja a másságot.
- A pedagógus etika, a társadalmi normák általános szabályait munkahelyén, valamint magánéletében is betartja.
- Gondoskodik a gyermekek nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglalt jogainak biztosításáról. Gondoskodik a szülők jogainak biztosításáról.

- Megtartja az egyenlő bánásmód követelményét a gyermekekkel kapcsolatos döntései, intézkedései meghozatalakor.
- Fogadja a szülők óvodai működésével, tevékenységével kapcsolatos jelzéseit, javaslatait, igényeit, s azokat tolmácsolja az intézményvezető felé.
- Közreműködik a teljes körű intézményi önértékelésben, valamint a dolgozói teljesítményértékelésben.
- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- javaslatot tesz a fogyatékoság típusához, a gyermek egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására;
- segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- javaslatot tesz specifikus gyógypedagógiai módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- figyelemmel kíséri a gyermekek haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó módszerváltásokra;
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;

“A nevelés nem más, mint szeretet és példaadás” magában hordozza azt a követelményt, hogy az óvónői modell meghatározó a gyermeki személyiség fejlődésében. Mindez megköveteli a pedagógusainktól felkészültségének, szakmai tudásának állandó bővítését, önértékelő képességének fejlesztését, a pedagógiai - módszertani szabadság helyes értelmezését.

A program megvalósítását gyermekszerető, felkészült, kreatív, türelmes, megértő, elfogadó, tapintatos, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkező óvónőink biztosítják, akik igénylik a folyamatos, rendszeres önképzést, szakmai tudásuk bővítését. Pedagógiai beállítódásukra a felelősségvállalás, igazságosság, következetesség, kitartás, lelkesedés jellemző.

Nevelőtestületünk továbbra is arra törekszik, hogy humanizáló közösség legyen, melynek jellemzői:

- érdeklődnek a másik iránt és elfogadják egymást.
- munkájukat a nevelésbe vetett hit irányítja,
- első a közösségi érdek, de mellette biztosítva van az egyének önmegvalósítása.

Óvónők, pedagógiai asszisztensek, dajkák, gyógypedagógus és pszichológus szakmai kapcsolatára jellemző:

- Egymás munkájának ismerete, megbecsülése, segítése.
- Összehangolt munka végzése a gondozás terén.
- Odafigyelés egymásra a gyermekek fejlesztése érdekében.

Dolgozók	Beosztás	Létszám		
		Mozgolóda	Lurkó	Cseperedő
Pedagógus	Pedagógus	20 fő	12 fő	10 fő
Pedagógiai munkát közvetlen segítő	Dajka	9 fő	7 fő	5 fő
	Pedagógiai asszisztens	3 fő	2 fő	2 fő
Fejlesztést segítő szakemberek	Pszichológus	1 fő		
	Gyógypedagógus	1 fő		
Egyéb segítő munkatárs	Óvodatitkár	1 fő	1 fő	1 fő
	Kertész	1 fő	1 fő	1 fő
	Konyhai kisegítő	1 fő		1 fő
	Takarító	2 fő		3 fő

2. Az óvodapedagógusok képzettségi mutatói, a továbbképzés rendszere

Pedagógusok képzettségi mutatói	Létszám		
	Mozgolóda	Lurkó	Cseperedő
Óvóképző főiskolát végzett pedagógus	20 fő	12 fő	10 fő
Másoddiplomás képzésben részt vett	2 fő	3 fő	3 fő
Szakvizsgával rendelkezők	7 fő	2 fő	3 fő

Továbbképzések, egyéb végzettségek	Mozgolóda	Lurkó	Cseperedő
Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése a hátrányos helyzetű gyermekek integrációja érdekében.	1 fő		
Fejlesztő játékok elemzése készítése	2 fő		
GMP beszédpercepció diagnosztika	4 fő	1 fő	
Mozdulj, ügyesedj!	1 fő	1 fő	
Környezeti nevelés valós terepi körülmények között	2 fő	1 fő	1 fő
Cselekvő, felfedező tevékenység szervezésének módszertana	1 fő	3 fő	2 fő
Tehetséges gyerekek, tehetséges tanárok	1 fő	1 fő	2 fő

Továbbképzések, egyéb végzettségek	Mozgolóda	Lurkó	Cseperedő
Fogadj el! Érzékenyítő program	4 fő		4 fő
Mit? Miért? Hogyan? Kisgyermek testnevelése	5 fő		3 fő
Anyanyelvi fejlesztés játékosan			2 fő
3-8 éves, egyedi fejlődés menetű gyermekek nevelése mozgásterápiákkal, kiegészítő pedagógiai eljárásokkal		1 fő	2 fő
Együttnevelés-befogadás, tolerancia a nevelésben, az oktatásban	2 fő		2 fő
Környezetünk komplex megismerése-játékok elemzése, készítése		1 fő	1 fő
Viselkedéskultúra: európaiság-hitelesség-protokoll			2 fő
A gyermeki agresszió		1 fő	1 fő
Mozgásfejlesztés lehetőségei a minennapokban		13 fő	
Vitamintorna I.			1 fő
Alapozó terápia: módszer a gyermeki idegrendszer mozgásos érzékszervi fejlesztésére			1 fő
Drámapedagógiai tanfolyam	1 fő		1 fő
Egészségnevelési elvek		2 fő	
Kisgyermekek testnevelése		1 fő	
A légzés művészete		1 fő	
SNI gyermekek, tanulók együttműködése		1 fő	
HACCP		7 fő	6 fő

A különböző továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák óvodán belül történő átadásának módszertana és eljárása:

Fontosnak tartjuk a pedagógiai program célkitűzéseit támogató továbbképzéseken való részvételt, valamint, hogy a különböző továbbképzéseken szerzett ismereteket és kompetenciákat a kollégák a gyakorlatban is alkalmazzák, hasznosítsák, és egymásnak is adják.

Az intézmény belső továbbképzési rendszere:

Programunkban kiemelt szerepet kap az érzelmi nevelés, ezért szeretnénk megismertetni, megszerettetni, és alkalmazni a kollégákkal a drámapedagógiát.

A drámapedagógia célja az emberépités, a személyiségformálás. A drámajáték alkalmas képességek, készségek fejlesztésére (érzékelés, észlelés, emlékezet, fantázia, megfigyelőképesség, ritmusérzék, mozgáskoordináció, beszédképesség, kommunikáció). Segíti az ön- és emberismeret gazdagodását, ezáltal az érzelmi nevelés egyik leghatékonyabb színtere.

Célunk:

- az **érzékenyítő program** folytatása, „Közös a napunk!”
- a **közlekedésbiztonsággal** kapcsolatos ismeretbővítést
- folyamatosan keressük az új innovatív módszereket, eszközöket, melyek pedagógiai munkánkat segíthetik. Így találtunk rá a **Pozitív fegyelmezés módszerére**. A hatékony, büntetés nélküli módszer egymás tiszteletére alapul, s a gyerekek számára olyan életvezetési készségeket, képességeket ad, melyek fejlesztik a gyermekek együttműködését, problémamegoldását, konfliktuskezelést és a békés egymás mellett élést. A Pozitív fegyelmezés témájú tanfolyamot szeretnénk az óvodánkba kihozni, és ezen szervezés révén minden gyermekkel foglalkozó munkatárssal megismertetni
- minél több kolléga végezze el, Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? kisgyermekek testnevelése című tanfolyamot, mely a testnevelés és mozgásfejlesztéshez kíván korszerű, új szemléletet közvetíteni a résztvevők felé.

3. Az óvoda szűkebb és tágabb környezete

Tárgyi adottságok, feltételek

A program megvalósításához óvodáink rendelkeznek tágas, világos csoportszobákkal, megfelelő méretű udvarral, kellő mennyiségű játékkal, felszereléssel, berendezéssel, szakmai eszközökkel.

Az eszközök beszerzésénél mindig utána járunk, hogy a lehető legolcsóbb, de minőségi forrást találjuk meg. A tárgyak, játékok kiválasztásánál elsődleges szempont a balesetmentesség, a tartósság, a célszerűség és a praktikum. Tehát nem a mennyiség, hanem a minőség az elsőrendű célunk. Minden munkatársunk, a gyermekek és családtagjaik feladata is egyben, hogy a már meglévő eszközöket, felszereléseket és épületeink állagát megóvják.

Alapfeltétel a biztonságos, egészséges, esztétikus környezet megteremtése gyermekek, a munkatársak, és a szülők számára. Amennyiben ezt valami veszélyezteteti, az óvoda összes dolgozója köteles jelezni a vezető helyettesnek, aki írásban és szóban is értesíti az óvodavezetőt.

Az intézmények rendelkeznek azokkal a tárgyi eszközökkel, melyek megléte elengedhetetlenül szükséges a pedagógiai programban megfogalmazottak megvalósításához. Az óvodaépület helyiségeinek berendezése segíti a környezetbarát szemléletmód, valamint az egészséges életmód megalapozását. Arra törekszünk, hogy amit a gyermekek használnak (tárgyakat, eszközöket), testméreteiknek megfelelő méretben és magasságban, biztonságosan legyenek elhelyezve.

A kötelező eszköz- és felszerelési jegyzékben foglaltak megléte biztosítja intézményünk tárgyi feltételeit. Ezzel hozzájárul programunk megvalósíthatóságához.

Az **Újbudai Mozgolóda Óvoda**, mint székhely a legnagyobb csoport illetve létszámmal működő, 1977-ben épült földszintes épület. Körül ölelik a négyszintes épületek, és a nagy fák a környék utcái felől. Az épület egy szintes, hosszú, napfénytől világos folyosójáról nyílnak az öltözők, melyekből először nyolc, majd 2006-tól már kilenc csoport működik. Minden csoportszoba terasszal csatlakozik az udvarhoz. A jól felszerelt udvarrészek egymás mellett, de nem egymástól elszeparálva helyezkednek el. A játszócsoportok 3x3-as bontásban használják az udvari eszközöket. A Bozsik program jegyében egy műfüves ovi focipálya áll a gyerekek rendelkezésére.

Egy tálalókonyha látja el az étkeztetés előkészítését. Szakkör, szabadidős tevékenységhez vannak szabad terek, helységek.

A kezdetektől tornaszoba áll a csoportok, gyermekek rendelkezésére. Eszközei kiemelt szerepet kapnak, így minden fejlesztési terület ellátása biztosított.

A **Lurkó telephely** hat csoporttal nyitotta meg kapuit, 1976-ban. Az utcafronttól távol, kertesházakkal körülvett csendes terület közepén helyezkedik el a kétszintes óvoda épülete. Az épület nyílászáróit kicserélték és redőnnyel árnyékolnak. Mindkét oldalán játszó udvarrész van kialakítva a csoportok részére. A 1980-as évek közepén alakították ki a főzőkonyha helyén a tornaszobát. Az épület adottsága lehetőséget biztosít kézműves, fejlesztő és logopédiai szoba használatára. A csoportsobák berendezése tevékenység központok kialakításával történik. A földszinten egy kisebb átvevő és előkészítő konyha helyiség, az emeleten egy nagyobb látja el a hat csoport étkeztetésének előkészítését.

A **Cseperedő telephely**, 1970-ben épült, 2007-től a gondnoki lakás átalakításával, már öt csoporttal üzemel. A kétszintes panelépület „doboz”-hatását esztétikailag ellensúlyozza az épület előtt és az utcafront felőli zöld növényzet. A nyílászárók cseréje befejeződött, a csoportsobák redőnnyel ellátottak. 1994-ben pályázaton nyert összegből készült el a tornaterem. Jelenleg két fejlesztő szobával rendelkezünk. Egy fogadó nagy konyha, és egy emeleti kiskonyha látja el az étkeztetést.

A **zárt hatalmas fákkal védett udvarokon**, több funkciós fa játszóegységekkel, homokozókkal a gyermekek játék- és mozgásigényét a szabadban eltöltött időben maximálisan kielégíthetjük.

A mászókak alatt gumitégla vagy homok van, viszont az egyéb helyeken a talajt borító felület sok helyen kikopott.

A 20 csoportunk rendelkezik egy alap eszközállománnyal. Ennek selejtezése, beszerzésükre vonatkozó javaslattétel az óvónők munkájának részét képezi. Az eszközök másik részét maguk választják a gyermek fejlődési üteme, szükséglete, érdeklődése, neme alapján. A közös beszerzéseket a nevelőközösség megbeszéli, egyeztet, közösen hoz döntést.

Az óvó-védő intézkedések keretében a bejáratok számkódos nyitással működnek, így a bejáratok sokkal biztonságosabbak lettek.

A csoportsobai és udvari tárgyi eszközök minden épületben megfelelnek a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet mellékletét képező kötelező eszköz és felszerelési jegyzéknek. (MELLÉKELTBEN) A meglévő tárgyi feltételek a gyermekek ellátásához, neveléséhez, a változatos játéktevékenységekhez és mozgásigényük kielégítéséhez sokrétű lehetőséget biztosítanak.

Az eszközök beszerzésében nagy szerepük van az alapítványoknak. Mindegyik külön cégbíróság által bejegyezve a telephelyeken működik.

- Gyermekálm Alapítvány (közhasznú)
- Cseperedjünk Egészségesen Alapítvány (közhasznú)
- Mozgolóda Óvodai Közhasznú Alapítvány

V. A PROGRAM NEVELÉSI FELADATRENDSZERE

1. Az egészség és környezeti nevelés alapelvei, az egészséges életmód alakítása

Cél:

A kiegyensúlyozott életritmus, helyes táplálkozási, egészség megőrzési szokások alakítása, a környezet tisztántartására a környezet rendjének megóvására való igény felkeltésével, a gyerekek mozgásigényének kielégítésével az egészséges életvitel igényének alakítása. Az egészséges életvitelhez szükséges szokások megalapozása.

A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét. Az egészségfejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása következik be.

Óvodánkban az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, az öltözködés, a mozgás, edzés, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, valamint a környezetbarát és környezetkímélő szemléletmód alakításával törekszünk az egészségesebb életmód megvalósítására.

A pszichológussal való hatékony együttműködés a testi-lelki egészség támogatásával.

Óvodapedagógus feladatai:

- a testi fejlődés elősegítése
- sokirányú gondozási tevékenységgel, nyugodt, biztonságos környezet megteremtésével, folyamatos odafigyeléssel a gyermekek jó közérzetének biztosítása,
- a testi szükségletek kielégítéséhez szükséges szokások kialakítása, megszilárdítása, ilyen irányú igényeik felkeltése, továbbá a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- a gyermekek természetes mozgáskedvének fenntartása, mozgásigényük kielégítése,
- tudatos, irányított, egyéni sajátosságokhoz alkalmazkodó differenciált mozgásfejlesztéssel a gyermekek egyéni képességeinek, fizikai erőnlétének fokozása.
- a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése
- megfelelő szakemberek bevonásával, a szülőkkel együttműködve, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- az egészséges életmód kialakítását jelentősen befolyásolja a családok eltérő szokásrendje és életmód felfogása. Tiszteletben kell tartani a családok étkezési szokásait, eltérő kultúráját. Elveinket nem feladva feladatunk, az óvodai élet és a családi élet szokásait közelíteni egymáshoz.

- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- pedagógus etikai kódex betartása.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos fejlesztő mozgás, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, (a viselkedési függőségek)
- bántalmazás, elhanyagolás megelőzése
- baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

Egészséges táplálkozás

Cél:

Az óvodásgyermek egészségének táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének szorgalmazását szolgálja. Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit biztosítják. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása.

Óvodapedagógus feladatai:

- az egészséges táplálkozás igényének megteremtése,
- érzékeny, allergiás gyermekek egyéni táplálkozási szokásainak figyelembe vétele, ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára,
- szokások, szabályok alakítása,
- ismerje az otthoni szokásokat az egészséges életrend érdekében,
- kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja
- megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz,
- biztosítja a napi folyadék szükségletet, a gyümölcs és gyógytea fogyasztását szorgalmazza,
- életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket
- tanácsot ad (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat.
- óvodai napirend keretében ismerteti meg az óvónő a dajkával együttműködve a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel.
- az étkezést örömtelivé teszi, jó hangulatot teremt az ételek elfogyasztásához.
- az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot tevékenységeknek. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségekkel.

- Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszi még vonzóbbá a gyermekek részére.
- az étkezések során előforduló minden féle tejterméket megismertet,
- beszélget a tej fontosságáról miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét
- megvalósítja a napi gyümölcs evés lehetőségét a konyha és a szülők segítségével
- a születésnapokat, gyümölcssalátá és apró sütemény fogyasztásával ünnepli meg a gyermekekkel

Mindennapos fejlesztő mozgás, testmozgás

Cél:

Rendszeresen, jó kedvvel vegyenek részt a tornateremben tartott mindennapos és kötelező mozgásfejlesztő foglalkozásokon. A lábboltozat és tartásjavítás beépítése a mindennapos testi nevelésbe. A gyermekek mozgásigényét igyekszünk legtöbbször a szabadban kielégíteni. Élvezzék a szabadlevegőn való mozgás örömét és a különböző tevékenységeket.

Óvodapedagógus feladatai:

- a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztése
- változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését
- minden nap szervez mozgástevékenységet (tornaszobában vagy udvaron)
- heti 1 kötelező mozgásfejlesztő foglalkozást vezet
- edzési lehetőséget a testi nevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja
- megtervezi a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait
- időjárástól függően (köd, 5 fok alatti hőmérséklet, eső, viharos szél esetén csökkentett időtartamban vagy indokolt esetben egyáltalán nem, pl. szmogriadó) napi 1-3 órát levegő és napfényedzést biztosít a fokozatosságot betartva
- a nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak)

Személyi higiéné

Cél:

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése. Ez csak egészséges környezetben történhet.

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás

- Köhögéskor, tüsszentéskor a gyermekeknél a zsebkendő használatra törekszünk és az önálló orrfújásra.

- A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiénája a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot.
- A technikai dolgozók munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiénés szabályok betartatása a gyermekkel.

Öltözködés

- Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán.
- A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között.
- Fokozatosan kialakítja az önállóságot.
- A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz, mellyel a gyermeket sikerélményhez és pozitív tapasztalathoz juttatja az önellátás területén. Például: váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő megfelelő méretű cipők biztosítása, lógó „alkatrészek” eltávolítása.

Pihenés

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően a nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban).
- A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.
- Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja.
- Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, 2-3 hetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.
- Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése, higiénias szabályok kialakítása.
- Ősztől-tavaszig biztosítja az illóolajok párologtatását.

Testi és lelki egészség fejlesztése

Cél:

Pedagógiai programunk kiemelt területe a gyermekek egészséges életmódra nevelése. Az egészséges személyiségfejlődés egyik legfontosabb feltétele az óvónő és gyermek közötti jó kapcsolat, valamint a gyermek egyéni igényeinek, szükségleteinek, otthoni szokásainak

ismerete. Különösen óvodáskor kezdetén meghatározó a pedagógus személyisége, mivel kezdetben a gyermek, válogatás nélkül utánoz, - kizárólag a szeretett és érzelmileg hozzá közel álló felnőtt kedvéért.

Óvodapedagógus feladatai:

Szükség esetén óvodapedagógus konzultál az óvoda pszichológussal és együtt meghatározzák a további intézkedések menetét.

Óvodapszichológus feladata:

Szülői szemléletformálás: Az óvodapszichológus szülői fórumok, interaktív kerekasztal beszélgetések során egy-egy sarkalatos nevelési kérdésben a pszichoeducáció eszközével él, segítséget, eszközt nyújt a szülőknek ezeknek a problémáknak a megoldásához.

Dohányzás megelőzése:

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program:

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének.

Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Tevékenységei lehet a témáról szóló szabad beszélgetés.

A bántalmazás, erőszak megelőzése:

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás, vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésakor, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja -nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegényítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Óvodapedagógus feladata: amennyiben ilyen eseteket tapasztal jelzési kötelezettsége van először a gyermek gondviselője, indokolt esetben a szakszolgálatok felé.

Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

Cél:

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne.

A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve, mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Általános előírások

A gyermekekkel - az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetni kell a következő védő-óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra. Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk.

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

Elsősegély doboz minden óvodában a kijelölt helyen megtalálható.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

Az eredményesség, a fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Kulturáltan étkezik
- Helyesen használja az evőeszközöket
- Önállóan használja a vécét
- Önállóan és helyesen mos kezet, száját öblít
- Szükség szerint használja a zsebkendőt
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyrerakja
- Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne
- Az egészségfejlesztés szempontjait, alapjait ismeri.
- Kialakulnak az egészséges életvitelhez szükséges készségek, jártasságok, szokások az egyéni fejlődési ütemnek megfelelően
- Igényesség alakul ki a környezet tisztaságára
- Belső igényé válik a kulturált szokások alkalmazása
- Felméri mennyit képesek megenni, kiszolgálják önmagukat.
- Vigyáznak ruhájukra és közvetlen környezetük tisztaságára, rendjére.
- Testileg edzett, jó állóképességűek
- Igénylik a levegőzést, tisztálkodást.

Csoportonként két óvodapedagógus, egy dajka, és a pedagógiai asszisztens kölcsönös együttműködésén alapuló, összehangolt munkájára van szükség a gyermekek egészséges fejlődésének biztosítása érdekében.

Az óvoda minden dolgozója a gyermekközpontú óvoda megvalósítását segíti.

A környezettudatos magatartás kialakítása

Célja:

A gyermekek olyan szokás és viselkedési formáinak megalapozása, valamint azon képességek tudatos fejlesztése, amelyek elősegítik a környezettel való harmonikus kapcsolat, helyes értékrendszer és a környezettudatos életvitel kialakulását.

Célunk a gyermekek egészséges életmód iránti igényének kialakítása és a szülők gondolkodásmódjának formálása a gyerekeken keresztül.

Óvodapedagógus feladatai:

- Sokoldalú élmények nyújtása a társadalmi és természeti környezetben.
- Egészséges életmód feltételeinek biztosítása
- Természeti környezetük megismerése, szépségeinek és értékeinek felfedeztetése.

- Szerzett tapasztalatok, élmények sokoldalú feldolgozásának biztosítása
- Életkoruknak megfelelő szokásrend kialakítása, amelyek elengedhetetlenül fontosak a környező világgal való pozitív viszony kialakításához.
- Környezettudatos gondolkodáshoz szükséges készségek, jártasságok kialakítása.
- Környezetbarát szokások megalapozása: mértéktartó felhasználása természeti kincseinknek- takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral.
- Eszközök és alkalmak biztosítása a természetben való folyamatos tevékenykedéshez. (séták, kirándulások)
- Feltételek folyamatos biztosítása az óvodai élsarok és a virágoskert, fűszernövénykert gondozásához, működtetéséhez.
- Növényi hulladékok komposztálása a természetben lezajló folyamatok megfigyeltetése.
- Szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása, gyakorlása a mindennapi életben.
- Életkorának megfelelően hozzájárul a fenntarthatóság folyamatához.

Siker kritériumok:

- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Felfedezi a környezetünk szépségeit.
- Tudatosan figyel és óvja környezete tisztaságát.
- Ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat.
- Ismeri a növényápolás és állatgondozás egyszerűbb feladatait.
- Szívesen ápolja a növényeket, gondozza az állatokat.
- Szívesen vesz részt, kirándulásokon, sétákon, kiállításokon, rendezvényeken.
- Tisztában van a környezetvédelem alapvető fontosságával.

A természet védelme érdekében helyi hagyományok kialakításával segítjük elő a gyermekek folyamatos tevékenységének biztosítását:

- Rendszeres kerti munka végzése az óvoda udvarán.
- Élsarok gondozása a csoportszobában,
- Föld Napja - Állatok Világnapja - Víz Napja,
- Madarak - Fák Napjának megünneplése, Környezetvédelmi Világnap
- Rendszeres madáretetés, Madárbarát óvoda
- Komposztálás
- Szelektív hulladékgyűjtés, stb.

A spontán és szervezett tapasztalatszerzések folyamán alkalmazott módszereink a gyermekek életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlettségükhöz igazodik. Mozgásos játékokra, cselekvésre, érzékszervi megtapasztalásra épülnek. A természetet szerető, óvó - védő pedagógusaink mintát adnak a gyermekek számára.

A székhely és mindkét telephely aktív résztvevője az Újbuda Környezettudatos Óvodája programnak, magas szintű és tudatos környezeti nevelést valósítunk meg a csoportokban. Zöld Óvoda és Madárbarát kert a Mozgolóda és a Cseperedő, távolabbi célunk a teljes Dél-Kelenföldi Óvoda elnyerje ezen elismeréseket.

A Cseperedő telephelyen a környezettudatosság jegyében hoztuk létre a Boróka Manó kuckóját (1999). Itt a manó hívja fel a figyelmet a különböző környezetünket megismerő-

kutató feladatokra, így a gyermekek és családjaik megoldási lehetőségek keresésével alaposabban, irányítottan ismerhetik meg az őket körülvevő természeti környezetet. Számítunk a szülői együttműködésre, mely segíti a program működését és ezzel párhuzamosan a természet védelmét, szépségének megőrzését és környezetünk szebbé tételét. (közös udvarrendezés, virágoskertek kialakítása, fák-bokrok ültetése stb.)

Az óvoda udvarán két tankertet alakítottunk ki, ahol a gyermekek megfigyelhetik és gondozhatják a növényeket, madarakat. A Cseperedő Ligetben és a Cseperedő Kerek Erdőben található növények gondozását, az itt folyó megfigyeléseket, tapasztalatszerzési lehetőségeket, különböző tevékenységeket a csoportok heti rendszeres beosztása biztosítja.

Környezetvédelemmel kapcsolatos rendezvényeinkre rendszeresen meghívjuk a kerületi óvodásokat.

2. Egészségfejlesztési program

- Közlekedés biztonság
- Érzékenyítő program
- Mentálhigiénés fejlesztés-nevelés
- Szülői szemléletformálás
- Szociokulturális környezet

Közúti közlekedés biztonsági akció program

A biztonságos közlekedés program célja:

A gyermekek tudatos és biztonságos közlekedésre nevelése. A gyermek értékrendjének formálása, az emberi élet és egészség alap értéként történő megjelenítésével, önmaguk és tágabb környezetükben élők egészségének óvása a biztonságos közlekedés alapjainak elsajátításával és betartásával. A közlekedési környezet információinak felfogása és az annak megfelelő feldolgozása során fejlődjön a gyermekek mozgása, koordinációs képessége.

Óvodapedagógus feladatai:

- Mindennapi játék közben, séták, kirándulások alkalmával biztosítsa a lehetőségét arra, hogy a gyermekek elsajátítsák azokat a részképességeket, amelyek a biztonságos közlekedést segítik, s amelyek megalapozzák a későbbi bonyolult közlekedési helyzetek megértését, a helyes döntést és viselkedést.
- A gyermekeket ismertesse meg azokkal az alapvető ismeretekkel és készségekkel, amelyek a biztonságos és kulturált gyalogos közlekedéshez szükségesek.

A tapasztalatszerzés tartalma:

- a járdán való közlekedés szabályaival való ismerkedés
- átkelés az úton, a zebrán (balra-jobbra nézés)
- a jelzőlámpánál való helyes közlekedés (piros-tilos, zöld-szabad)
- udvari KRESZ- pályán kialakított szabályok megismertetése, betartása

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Gyakorlottak és körültekintőek lesznek az alapvető, biztonságos közlekedési szabályok betartásában.

- Ismerik az elemi közúti fogalmakat, szabályokat, jelzőlámpákat, amelyek a gyalogosoknak információt nyújtanak. Ismerik a közlekedési eszközöket, járműveket.
- A főbb közlekedési szabályok megismerésével, tudatosul a gyermekekben, hogy a helyes közlekedésben való részvétel a saját biztonságukat szolgálja.

3. Rendőr Robi Program

Cél:

Az óvodás korú gyermekek biztonság érzetének segítése erősítése.

Feladata az egyéni ismeretek feltérképezése az áldozattá válással kapcsolatosan. Az életkori sajátosságoknak megfelelő szintű információ átadás a témában.

Óvodapedagógus feladata:

- felkészíteni a gyermekeket saját biztonságuk megőrzésére szituációs és szerepjátékokon keresztül, a veszélyhelyzetekben való viselkedés gyakorlása
- az életkori sajátosságokat figyelembe véve, olyan megközelítésben mutassa be a vészhelyzeteket s az azokra történő megoldásokat, hogy az a gyermek magatartását formálja, önbecsülésüket és magabiztosságukat erősítse

A program témakörei

1. Ismerkedés szabályai (Piroska és a farkas c. mesével)
  2. Szabályok betartása
  3. Ismeretlen –idegen személytől ne fogadj el semmit (Hófehérke és a hét törpe c. mese)
  4. Egyedüli otthon tartózkodás szabályai (Kisgidák és a farkas c. mesével)
  5. Biztonságban otthon
  6. Biztonságos közlekedés
- Eszközök: kéz-báb (Rendőr Robi és Rosszcsont Ricsi)

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Tudatosul a gyermekekben, hogy ki az idegen, mire figyeljenek, ha idegen megszólítja őket.
- Felismerik, hogy az utasítások és szabályok nagy része az ő biztonságukat, egészségük megóvását szolgálják.
- Megtanulják, hogy idegen személytől nem fogadnak el semmit, mert rossz dolog is történhet velük, ha nem utasítják vissza.
- Megtanulják, hogy idegen személynek ne nyissanak ajtót. Tudatosul a gyermekekben, hogy az otthoni létnek is vannak szabályai, amit be kell tartani azért, hogy ne érje őket baleset és biztonságban érezhessék magukat.
- Az alapvető közlekedési szabályok megismerésével tudatosul a biztonságos közlekedésben való részvétel.

4. Érzékenyítő program az óvodában

Cél:

A gyermekekben fejleszteni a másokra való odafigyelés képességét, a segítő magatartás, a különbözőség elfogadását.

Törekszünk arra, hogy a gyermekekben kialakuljon az elfogadó egyben befogadó magatartás, a fogyatékkal élő társadalommal szemben.

Óvodapedagógus feladata:

Az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak (pedagógiai asszisztens, dajka) folyamatos tájékoztatása az új programokról.

- Együttműködés a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket befogadó intézményekkel
- Folyamatos továbbképzés a témában
- Az új információk alkalmazása

Sikerkritérium

- Ha sikerrel elfogadtattuk azon társadalmi értékeket mely szerint, senkit nem érhet hátrányos megkülönböztetés, ha képességei, adottságai terén eltérés mutatkozik.
- Ha óvodánk sikerrel integrálja a látás, hallás, mozgássérült gyermekeket és nyugodt, befogadó légkört biztosít az SNI-s gyermekek fejlesztésére.

5. Mentálhigiénés fejlesztés, nevelés

Cél:

A gyermekeink számára biztosítani a pozitív érzelmi fejlődést, a testi-lelki kibontakozást. Olyan személyiség alakítása, mely harmóniában él önmagával és környezetével szemben. Az egészség megőrzése, az erre irányuló magatartás kedvező befolyásolása. A perifériára kerülő gyermekek problémáinak hatékony kezelése, segítése a beilleszkedésbe.

Óvodapedagógus feladatai:

- Bizalomteljes légkör megteremtése, társas kapcsolatok segítése
- Testi kontaktusok létrehozása, pozitív megerősítés alkalmazása
- Élményekkel teli, derűs hétköznapiak biztosítása, melyben minden gyermek örömet lel
- A kényszer, a szorongás kiküszöbölése, az önfeledt tevékenység biztosítása
- A szociális zavarokra való odafigyelés, szükség esetén szakemberek bevonása
- A testi-lelki egészség megőrzése változatos módszerek alkalmazásával
- Azon képességek fejlesztése, melyek küzdőképessé, teherbíróvá teszik gyermekeinket

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A lelkileg egészséges gyermek nyitottá válik a világra, elfogadja a másságot, alkalmazkodik a különböző helyzetekhez.
- Társaihoz türelmes, megértő, szívesen segít.
- Jól érzi magát, boldog kapcsolatokat teremt.
- Képes megküzdeni az újabb kihívásokkal személyes fejlődése céljából.

- Elfogadja és képes hasznosítani egészsége megőrzésére irányuló módszereket és eszközöket.
- Sikeresen illeszkedik a közösségbe, szükség esetén segítséget kér.

Szülői szemléletformálás

A gyermek elsődleges közege a család, az óvoda kiegészítő szerepet tölt be a nevelésben. Fontos a partneri viszony alakítása, egymás elfogadása a sikeres együttműködés céljából. Célunk, hogy a szülők érezzék meg valódi jó kapcsolatunkat a gyermekkel, a neki szóló törődést, gondoskodást, szakértelmünket, a befektetett energiát, az eredményeket. Ha örömmel hozzák óvodába, érezzük a megnyugvást, együttműködve tudunk nevelni. Ez a szülői szemléletformálás alapja.

Feladatunk:

- Személyes példaadással való nevelés és szemléletformálás
- Elfogadtatjuk, hogy a gyermek számára legfontosabb a szabad játék, ebbe ágyazzuk az általunk szervezett tanulási tevékenységeket is.
- A mindennapos mese fontosságának szerepe a szülő-gyermek jó kapcsolatában
- A média korlátozott, életkori sajátosságoknak megfelelő kultúrát közvetítő szerepének kihasználása
- A gyermek mozgásigényének kielégítése a szabadidős programokon
- Az egészséges táplálkozás fontosságának kiemelése, egészséges élelmiszerek felhasználása, ezek fogyasztására ösztönözzék gyermekeiket
- A zöldségek, gyümölcsök nyers fogyasztása, frissen csavart gyümölcslevek magas vitamintartalmának kihasználása
- Ásványvíz, gyógyteák fogyasztása cukros, üdítők helyett
- A divat mellett, kényelmes, praktikus a gyermekek számára minden szempontból előnyös ruhák és cipő viseletének szorgalmazása
- Környezettudatos magatartás alakítása személyes példaadással
- Újrahasznosítás lehetőségeinek kihasználása
- A káros szenvedélyek korlátozása a gyermek egészsége érdekében
- Megfelelő személyes testápolásra való szoktatás, fogak, haj, körmök megfelelő ápolása
- Életkornak és egyéni képességeknek megfelelő önállóságra való szoktatás, legyen idő és lehetőség az egyéni gyakorlásra

Sikerkritérium

- A szülők elfogadják és kérik szakmai tanácsainkat gyermekeik nevelését illetően.
- A testi-lelki egészség alakítása és megőrzése érdekében közösen, együttműködve teszünk lépéseket.

6. Szociokultúra

Feladatunk ezen a téren felmérni intézményeinkben a gyermekekre ható szocio-kulturális hatások szerepét. Segíteni a migránsok vagy kisebbségben élők beilleszkedését, elfogadását mind a gyermekek, mind a szülők körében. Az eltérő kulturális szokások tiszteletben tartása. A másság elfogadtatása, az integráció segítése. A segítségnyújtás lehetőségeinek felmérése, megfelelő, tapintatos közvetítés. A nehézsorsú, rászoruló családok felkarolása, az

önkormányzat által nyújtott segítség megkeresése (ételosztás az óvodai szünetek idejében, szociális segítség ünnepek előtt, stb). Szülők közötti segítségnyújtás megszervezése – használt ruhák, könyvek, játékok körében.

Érzelmi és erkölcsi nevelés szociális tapasztalatok biztosítása:

Az óvodáskorú gyermek magatartása érzelmileg vezérelt. Fontos számára, hogy az óvónőtől érzelmi visszajelzéseket kapjon. Alapvető igénye: érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör.

Cél:

- hogy a gyermekek kapcsolatait pozitív attitűd jellemezze,
- egészséges énképpel rendelkező gyermekekké váljanak,
- megfelelő szociális érzékenységgel rendelkezzenek.

Óvodapedagógus feladata:

- A gyermeket, már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik, tapasztalja meg, hogy érzelmeit elfogadják, meghallgatásra talál.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek.
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Az Érzékenyítő Program szervesen illeszkedik nevelésfilozófiánkhoz: „Az éld át, tapasztald meg! „elvé alapján segíti a gyermekeket a másság elfogadásában. A játékok által változik a gyermekek egyéni érzékenysége. Fontos eleme a programnak, hogy nemcsak a gyermekek, a felnőttek szemléletét is alakítja, formálja.
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, amely a gyermek erkölcsi - és akarati tulajdonságainak fejlődését segíti, megalapozza a szokás és normarendszert.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és hozzá segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja. Támogatja abban, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, érzékennyé váljon az értékek és jelenségek iránt, és mindezek megbecsülésére neveli.
- A gyermeki magatartás alakulását meghatározza az óvoda dolgozóinak egymás közötti kapcsolata, kommunikációja, viselkedése, mely modell értékű a gyermekek számára. Ezt, mint rejtett tantervet másolják.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében, szükség szerint, különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Nevelésünk:

- Hozzájárul az én tudat kialakulásához, a szociális és társas kapcsolatok fejlődéséhez.
- Teret enged az önkifejező és önérvényesítő törekvéseknek.
- Lehetőséget teremt a gyermek társas szükségleteinek kielégítésére.
- Segíti a gyermekeket, hogy a társas kapcsolatok során felfedezzék a különbözőségeket, elfogadják azt, tiszteljék a másikat.

- Lehetőséget biztosít a gyermekeknek, hogy a közös élmények során erkölcsi tulajdonságokat tapasztalhassanak meg, mint együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség.
- Támogatja a gyermekeket, hogy az óvodai tevékenységek során gyakorolhassák az akarati tulajdonságokat, mint önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat.

Az érzelmi nevelés fejlődésének lehetőségei:

Játéktevékenység

Az óvodás korú gyermek érzelemmotivált, ami a leginkább a játék során bontakozhat ki. E tevékenység során megélheti pozitív és negatív érzéseit egyaránt, s ezeket a tapasztalatokat más tevékenységek során már beépítheti, kamatoztathatja.

Az érzelmi nevelés egyik legfontosabb eszköze a drámajáték, mely során a gyermek még inkább megismeri önmagát, társait, a kapcsolatteremtés lehetőségeit, növeli az egymás iránti bizalmat, elfogadást, és lehetősége van érzelmei mélyebb átélésére.

Munka

A tevékenység során a gyermekek tapasztalatot szereznek saját maguk határaitól, korlátairól, ezáltal javul az én-ismeretük. Megélik a csoportért, másokért végzett munka értékét, felelősségét. Az erkölcsi nevelés egyik legfontosabb színtere, ahol fejlődik a gyermekek munkavégzéshez szükséges attitűdje, képessége, készsége és különböző akarati tulajdonságaik, mint kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság.

Tanulás

Az érzelmi motiváltság a tanulás során is jelen van, melynek kihasználása, kiaknázása óvónői feladat. A módszerek, szervezeti formák tudatos megválasztása segíti a gyermekek szociális érzékenységének alakulását, kooperatív képességének fejlődését. A tanulás több lehetőséget is kínál a gyermekek önkifejezésére, a másság elfogadására, egymás tiszteletére és kommunikációs képességeik erősítésére.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

Képes érzelmeinek kifejezésére, kezelésére, érzelmileg kiegyensúlyozottak, érzelmeiket vállalják, képesek az igazmondásra, van önbizalmuk, vidámak és jó kedélyűek, megbízhatóak, ismerik és értik óvónőjük metakommunikációs jelzéseit, segítséget nyújt az arra rászoruló társának.

Az óvodánkba érkező új gyermekeknek és szüleiknek nyílt napot tartunk még az óvodába lépés előtt. Családlátogatást az igényekhez mértén szervezünk. Megismerkedünk a családdal, megbeszéljük, hogyan tudnánk közösen segíteni a gyermek érzelmi feloldódását, az óvodai beilleszkedését. (otthoni szokások, egyéni igények megismerése, stb.)

Reggelenként szeretettel köszöntjük az érkező gyermekeket, szülőket. Minden nap megbeszéljük, ki van jelen, ki hiányzik. Hosszabb hiányzás esetén elektronikus vagy papír alapú képeslapot vagy a gyermekek közös kollektív rajzát elküldjük a távollévő társuknak, jelezvén, hogy gondolunk rá, visszavárjuk.

Különös gyengédséggel foglalkozunk a gyermekekkel a délutáni lefekvésnél. Biztosítjuk számukra, hogy kedvenc otthoni játékukat bármikor behozhassák, igényük szerint velük

alhassanak, játszassanak. A pihenőidőben a lazításhoz, kikapcsolódáshoz halk zene szól, ehhez társul az aromaterápiánál használt illat, ami még nyugodtabbá teszi ezt az időszakot. A közösségi nevelés folyamatában, különösen annak kezdetén ügyelünk arra, hogy a gyermek ÉN-tudata megerősödjék, ÉN-képe a különböző tevékenységek során és kapcsolatokban differenciálódjék. Játék közben fejlesztjük a gyermekekben az egymás iránti érdeklődést, segítjük, támogatjuk az egymáshoz közeledő gyermekek kapcsolatának alakulását. Tudatosan erősítjük konfliktustűrő és konfliktus megoldó képességüket, fontosnak tartjuk, hogy elfogadják társaikat még akkor is, ha a többiektől eltérő módon viselkedik, beszél, - ha szokatlan kívánságai vannak.

7. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

„A mi nyelvünk határtalan és szabad, korlátlan terület, ahol alkotni, játszani és táncolni lehet. Mindenki a képére formálhatja. Gyönyörű tornája, játéklabdája a gyermekeknek és a zseniknek” (Kosztolányi Dezső)

Az anyanyelvi nevelés és fejlesztés az óvodai nevelés valamennyi tevékenységi formájában jelen van, **közvetítő elemként** jelen van a nevelési feladat megvalósulásának minden mozzanatában.

A szocializáció folyamán a **beszéd** a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának a legfőbb eszközévé válik.

A beszéd által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei. A **helyes és szép beszéd** mélyíti a gyermek érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékét, előkészíti irodalmi élmények befogadására.

A család, az óvoda, a szülőföld nyelvközössége magához köti a gyermeket az élmények, emlékek szálaival, és így alapozza, erősíti a közösség a hovatartozás érzését, a szülőföld szeretetét.

Az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére nevelés az óvodapedagógus kiemelt feladata. A gyermeket nevelő felnőtt a kommunikáció különböző formáinak alakításával, beszélő környezet biztosításával, helyes mintaadással, szabályközvetítéssel, tapintattal alakítja az anyanyelvi fejlődést.

Az óvónőink beszéde minta értékű a gyermekek számára. Fontos, a gyermekek ösztönzése a beszédre, a gyermek meghallgatása (kérdések és válaszok), mindezekre a kellő figyelem, odafigyelés szükséges.

Cél:

- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére nevelés
- a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, fokozása
- a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása
- a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése.

Óvodapedagógus feladatai:

- A 3-7 éves korú gyermek beszédfejlesztése, beszélő magatartásának kibontakoztatása, kommunikatív képességeinek megszilárdítása, metakommunikatív eszköztárának bővítése.
- A közvetlen tapasztalatokon és élményszerűségeken alapuló ismeretszerzés biztosítása, a gyermekek spontán szerzett ismereteinek bővítése, rendszerezése.

- Az anyanyelv fejlesztése helyes mintaadással az óvodai élet minden mozzanatában, az óvodai nevelőmunka minden területén.
- Változatos tevékenységek szervezésével a gyermekek érdeklődésének és kíváncsiságának kielégítése.
- Az értelmi képességek fejlesztése az egyéni fejlődési sajátosságok figyelembevételével. (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás)
- A gondolkodási műveletek során (analízis, szintézis, absztrahálás, általánosítás...) a gyermek problémamegoldó képességének, gondolkodásának fejlesztése
- A beszélő környezet megteremtése, helyes mintaadás, szabálykövetés
- A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- Képesé kell tenni a gyermeket arra, hogy saját érzelmeit, gondolatait szóban pontosan és hatásosan ki tudja fejezni.
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek bővítése, rendszerezése.
- A „beszélő”, a tevékenységekben megvalósuló tanulást támogató környezet biztosítása.

Óvodapszichológus feladata:

- Az óvodapszichológus igény szerint szociális érzékenyítő csoportokat indít, ahol a gyermekek szociális kompetenciáinak, valamint érzelmi intelligenciájának fejlesztése történik csoportos formában, melyek az iskolaérettségi kritériumokat előkészíti.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció formáinak alakítása az óvodai nevelés egészében kiemelt jelentőségű valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

A család, mint az anyanyelv elsajátításának első színtere - döntően befolyásolja a gyermek anyanyelvi kultúrájának kialakulását. Mivel az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, ezért az óvodának szociális és nevelési funkcióját tekintve szoros, egymást segítő, támogató kapcsolatot kell fenntartania a családdal.

Az óvodánkban - a szocializáció folyamán, - a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszközévé válik. A beszéd által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei. A helyes, szép beszéd mélyíti érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékét, előkészíti az irodalmi élmények befogadására. A tevékenységekben és élményekben gazdag óvodai légkör fejleszti a gyermek anyanyelvi kultúráját. Az óvodában fokozza a beszédaktivitást a társas kapcsolatok kialakulása, és a változatos kommunikációs helyzetek.

Az óvónőink beszéde mintaértékű a gyermekek számára. Fontos a gyermekek ösztönzése a beszédre, a gyermek meghallgatása (kérdések és válaszok), mindezekre a kellő figyelem, odafigyelés szükséges.

A beszédfejlesztés feladatait a gyermekek beszédszintjének megfigyelése alapján határozzuk meg. A gyermekek aktív és passzív szókincsét, a helyes mondatszerkesztést hétköznapi beszédhelyzetekkel, élményszerű alkalmakkal, a környező világ felfedeztetésével fejlesztjük. Az anyanyelvi nevelés a nap egészében jelenlévő, s valamennyi tevékenységet átszövő folyamat.

A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztését különböző tevékenységek rendszeres és folyamatos biztosításával, az egyéni fejlődési ütemük figyelembevételével valósítjuk meg.

Az óvodapedagógus a gyermekek tapasztalataiból, élményeiből kiindulva velük együtt választ témát, melyet különböző élethelyzetekben, az életkori sajátosságoknak megfelelő cselekvéses tanulás formájában gyakoroltat. A szabad játékban megjelenő tevékenységek lehetővé teszik a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezését, szervezését. A tevékenység, a megismerés örömeinek átélése segítségével részben gazdagítja a gyermekek érzélemvilágát, de egyben a munkához szükséges pozitív attitűdöt is erősíti.

Az értelmi nevelés célja:

A gyermek értelmi képességeinek fejlesztése, a tudás a későbbi tanulás iránti vágy felkeltése. A gyermeki érdeklődésre épített, egyéni képességeihez igazodó élményközpontú és a személyes megtapasztalást, tevékenykedtetést lehetővé tevő fejlesztés biztosítása.

Az **értelmi nevelés elsődleges feladata** egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás) fejlesztése.

A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztését az egyéni fejlődési ütemük figyelembevételével valósítjuk meg.

Az óvodapedagógus a gyermekek tapasztalataiból, élményeiből kiindulva velük együtt választ témát, melyet különböző élethelyzetekben, az életkori sajátosságoknak megfelelő cselekvéses tanulás formájában gyakoroltat. A szabad játékban megjelenő tevékenységek lehetővé teszik a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezését, szervezését. A tevékenység, a megismerés örömeinek átélése segítségével részben gazdagítja a gyermekek érzélemvilágát, de egyben a munkához szükséges pozitív attitűdöt is erősíti.

Óvodapedagógus feladatai:

- A kognitív képességek fejlesztése: megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás.
- A játékba ágyazott változatos cselekvéseken alapuló tapasztalatszerzés lehetőségeinek megvalósítása.
- Optimális feltételrendszer megteremtése, folyamatosan fejleszti a gyermek személyiségét.
- Élményeket nyújt, amelyek különböző érzelmi hatásokat vált ki a gyermekből, amelyek megerősítik a cselekvésen keresztül szerzett ismereteket.
- A gyermek „Én” képét fejleszti, kialakulását segíti,
- A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése
- Az óvodapedagógus alkalmazza a nyelvi és verbális képességfejlesztő játékokat, amelyek elősegítik a gyermek anyanyelvi fejlesztését;
- A hallás, fonémahallás, beszédértés egyénenkénti megismerése, játékos fejlesztése
- Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása
- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása.
- Helyezzen hangsúlyt az anyanyelvi nevelést szolgáló - a kommunikációs helyzetekben a többoldalú érzékelést-észlelést biztosító – eszköztárra, a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire építve
- A gyermekeknek a megismerő folyamatban, ha szükséges, segítő támaszt nyújtson, de időt hagyjon, hogy önmaga találjon rá, kutatva a helyes megoldásra.

- Teremtsen lehetőséget a szabad önkifejezésre.
- Közösén átékelhető tevékenységeket szervez a jeles-, az ünnep- és a mindennapokban,
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez szakember segítségét kéri – logopédus, pszichológus, gyógy- és fejlesztőpedagógus.
- A helyes, hiteles verbális és metakommunikáció közvetítése a gyermekek felé
- A korosztálynak és fejlettségi szintnek megfelelő mese-vers kiválasztása
- A hely és idő biztosítása a mindennapi meséhez, vershez
- A mese, vers megszerettetése lehetőség, alkalom biztosítása a gyermekeknek a meséléshez, verseléshez, dramatizáláshoz, bábozáshoz
- Nyugodt légkör megteremtése
- Esztétikai élményszerzés
- Beszélő környezet megteremtése
- Érzelmi, értelmi, erkölcsi értékek megalapozása

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

A spontán vagy szervezett tevékenységekben aktívan részt vesznek, képesek figyelmüket rövidebb ideig ugyanarra összpontosítani, alakulóban van problémafelismerő és megoldó képességük. Megfigyeléseiket, emlékezetüket, képzeletüket, gondolkodásukat, ismereteiket alkalmazzák, érdeklődők társaik és az őt körülvevő környezetük iránt, segítséggel javítják hibáikat, felidéznek a múltbeli eseményeket, tevékenységeket.

8. A játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás és munka helye programunkban

„ Mindenek felett játszódjék a gyermek. ” (Bolyai János)

Az óvodáskorú gyermek alapvető szükséglete, **spontán szabad tevékenysége**, örömforrása a játék. Integráló tevékenység, amelyet végig kísér a tanulás és a munka néhány jellemzője. A spontán tanulás színtere. A gyermekek játék közben számtalan ismerettel, tapasztalattal gazdagodnak. A játékszükségletből fakadó eszközkészítés során a felnőtt segítségével technikai megoldásokat tanulnak meg. **A gyermek a játékban számtalan információt ad önmagáról**, belső világáról kellemes és kellemetlen élményeiről. **A játékban integrálja a külső és a belső világot**, „híd” a képzelete és a valóság között. **Itt alakulnak társas kapcsolatai, gazdagodnak szociális érzelmei és a világról szerzett tapasztalatai, ismeretei.**

A játék szabadsága nem jelenti a gyermekek magukra hagyását. Az óvodapedagógus fejlesztő, feltételteremtő, folyamatokat befolyásoló szerepe tudatos tevékenységet jelent. A gyermekek közös élményinek gazdagítása, az élmények forrásainak tervezése, a szocializáció segítése, az érzelmek, a szokások, a magatartásmódok formálása, a kultúra közvetítése, a kevésbé önálló, nem kreatív, élményszegény gyermekek játékának fejlesztése, az óvodai nevelés felvállalt funkcióinak érvényesítését jelentik. A mintaadó óvodapedagógus a játékbeli magatartásra is hat, elsősorban azzal, ha maga is bekapcsolódik -a gyermekek igényeitől függően - a játékba. A gyermekek egyéni, közös, közvetlen és közvetett tapasztalatai, élményi sokféle forrásból származnak.

Megfelelő hely biztosítása

A csoportszobában a mozgalmasabb és a csendesebb tevékenységek elkülönítése, megfelelő elhelyezése fontos szempont. A teremben a mozgás biztosítására a legalkalmasabb: az építőjáték és az irodalmi-, ének-zenei tevékenységközpont, ahol mozgásfejlesztő szabályjátékok kezdeményezhetők. A mobil bútorokkal a terek igény szerint alakíthatók. A sok tárló felület alkalmas a gyermekek által készített kiegészítő-eszközök elhelyezésére. A játékformák iránti igények alakulását követi a terek nagysága.

A játékidő biztosítása

A szabad játék védelmét a napirendben megfelelő időtartam biztosítja. A várakozási idő kiküszöbölésével, a testápolásra, öltözködésre, étkezésekre, alvásra és pihenésre szánt idő kivételével az egész nap a szabad játék rendelkezésére áll. Az óvodapedagógus által kezdeményezett választható és kötelező tevékenységek időtartama a 6 évesek esetében sem haladja meg a 25-30 percet.

Cél:

A játék tartalmának gazdagításával a **gyermek személyiségének sokoldalú fejlesztése**, prevenció, korrekció, tehetséggondozás. A gyermek kiegyensúlyozott érzelmi, értelmi fejlődésének és társas kapcsolatainak fejlesztése. A kreatív gondolkodás, az alkotó képzelet, a kapcsolatteremtési és kapcsolatmegtartó készség, képesség fejlesztése. A természetes és társadalmi környezetből ismeretek, tapasztalatok szerzése, cselekvő tapasztalással megfigyelések végzése óvodásaink személyiségének fejlesztése érdekében.

Minden gyermek találja meg az életkorának, fejlettségének, érdeklődésének megfelelő játéktevékenységet, érzelmi biztonságban, önfeledten játsszon.

Feszültségek oldása, öröm, érzelmek, sikerélmény megélése, kudarcok feldolgozása.

Lehetőségek biztosítása bizonyos élethelyzetekben tapasztalt viselkedési módok újra átélésére, kellemes élmények felelevenítésére, a gyermek negatív élményeinek feldolgozására.

Óvodapedagógus feladatai:

- a játék feltételeinek megteremtése, megfelelő csoportlégtér, hely és idő biztosítása, a különböző játéktevékenységekhez (kuckósítások által),
- játékidő, amit a napirend biztosít,
- a szabad játék túlsúlyának érvényesülése,
- élményszerzési lehetőség-, játékeszközök biztosítása, amelyeket a gyermek életkorához és fejlettségi szintjéhez igazítunk,
- könnyű és biztonságos mozgás lehetőségét szolgáló térfelosztás megteremtése.
- a megfelelő készen vett játékeszközök biztosítása mellett, a közösen készített eszközök, a sokféleképpen felhasználható anyagok, szerszámok, a különböző családi kultúrák pozitív elemeire emlékeztető tárgyak, valamint a megismert egyéni élményekhez kapcsolódó eszközök biztosítása.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét
- A játékelképzelések megbeszélésnek inspirálása
- A pedagógus részéről utánozható minta adása a gyermekek számára
- A gyermekek aktuális fejlettségi szintjének nyomon követése, egyénre és csoportra szabott fejlesztési feladatok tervezése és megvalósítása elsősorban indirekt módszerekkel (pl. társas kapcsolatok formálása, az együttműködés fejlesztése, az

interakciók tartalmának fejlesztése, a kezdeményezőkésséggel, önértékeléssel, önértékeléssel, önbecsítés, önbecsítés formálásával kapcsolatos feladatok).

- A gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszédek támogatása verbális ismeretekkel, a fogalomalkotás segítségével, a beszéd proszódiai elemeinek gazdagításával.
- Beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondatalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.

Alapelvünk, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az elmélyült, szabad játékra.

A gyermekek az óvodába érkezéstől hazamenetelig maguk dönthetnek arról, hogy mit és hol kívánnak játszani. Mójukban áll nézelődni, válogatni, töprengeni, végül a számukra éppen legvonzóbb játéktevékenységbe belefogni.

Minden gyermek szabadon választhat társat játékához. A félrehúzódnak, egyedüllét igényét és lehetőségét is biztosítjuk, mivel ehhez a gyermeknek ugyanúgy joga van, mint ahhoz, hogy önállóan eldöntse, kivel akar játszani, és mikor akar egyedül maradni.

A csoportszobában és az udvaron is a gyermekek spontán érdeklődésének, ötleteinek megfelelően átrendezhetik a bútorokat, berendezéseket, kerti eszközöket - aktívan közreműködhetnek a tervezés, szervezés megvalósításában. Így alakítjuk a gyermekekben a különböző szempontok figyelembevételének, - a dönteni tudás - a szituációhoz való alkalmazkodás képességét.

Napirendünket úgy állítjuk össze, hogy a gyermekek a leghosszabb, összefüggő időt szabad játékkal tudják tölteni. Ez olyan életrendet biztosít, hogy a gyermekek játékaik révén természetes körülmények között fejlődhetnek és spontán fejleszthetők.

A helyes életritmus, az egészséges étkezési szokások és egyéb biológiai szükségletek kielégítését úgy szervezzük, hogy pl.: folyamatos reggelizést biztosítunk, mely után azonnal visszatérhetnek a játéktevékenységhez. A reggel megkezdett tevékenységek egész nap, sőt másnap is folytatódhatnak.

A játékszerek motiválják, gazdagítják a játékot, de részben tárgyai is magának a játéknak. A játékeszközöket gondosan megválogatjuk - esztétikusak, tisztántarthatók, balesetmentesek legyenek. A tartalmas, elmélyült játéktevékenység érdekében biztosítunk különböző játszásra alkalmas anyagokat, szimbolikus eszközöket, kellékeket. A játékszereket a gyermekek magasságának megfelelően helyezzük el, hogy bármikor önállóan elő tudják venni.

A kisebb gyermekek különösen ragaszkodnak otthoni játékaikhoz, ezért lehetőséget biztosítunk arra, hogy az óvodába behozva, igényük szerint, társaikkal megosztva játszassanak velük.

Az udvari játéklehetőségeket és eszközöket is úgy alakítottuk ki, hogy a gyermekek megtalálják az érdeklődésüknek és fejlettségüknek megfelelő helyet és eszközt játéktevékenységük gyakorlására.

(Homokozók, mászóakák, hinták, focipálya, rajzolás - mintázás - kézi munka, stb.)

A játékszerek elhelyezésénél arra törekszünk, hogy a gyermekek számára elérhetőek legyenek, elhelyezésük állandó legyen, de más - más helyen használhatóak. Figyelünk arra, hogy a játék befejezése után az a gyermek tegye el a játékeszközt, az aki használta. Ösztönözzük a társakat, segítsenek egymásnak. Tapintatosan figyelmeztetjük őket, hogy ne legyen kellemetlen tevékenység a rendrakás, mert ez a játszás átélt vagy leendő élményeit, a csoportlégkört is feszültté teszi. Legyen a rendrakás pozitív élmény, érezzék ennek pozitív hatását.

Lehetőséget biztosítunk esetenként egy - egy nagyobb helyet elfoglaló alkotásnak, vár, torony, stb., hogy több napig a helyszínen maradjon.

Rendszeres, közös élményszerzés biztosításával (séták, kirándulások, bábelőadás, egyéb rendezvények, ünnepekre való készülődés, stb.) tesszük színesebbé a gyermekek életét, - lehetőséget adunk tapasztalatgyűjtésre, környezetük megismerésére, kreatív gondolkodásuk fejlődésére.

Támogatjuk, sőt támaszkodunk az óvodán kívül szerzett pozitív élményeikre, de számolunk azzal is, hogy a gyermekeket ért negatív tapasztalatok is megjelenhetnek játékukban. Ilyenkor különösen fontosnak tartjuk a biztonságot nyújtó, megértő, elfogadó óvónői magatartást.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

A szerepjáték nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta, melyben mindig a gyermek érzelmi életének aktuális elemei tükröződnek. A vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatait - miközben alakulnak a gyermekek közti társas kapcsolatok, az együttműködés, a közös tevékenység. Várhatóan nagycsoportos korukban már megértik és elfogadják játszótársaik elgondolását, tevékenységük logikáját. Alkalmazkodnak a játékszabályokhoz. Le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről. Vállalják a számukra kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is. Megfelelő élmények birtokában önállóan meg tudják tervezni, szervezni a játékot, ki tudják választani a játékszereket - illetve a rendelkezésükre álló eszközökből, anyagokból önállóan barkácsolnak. A barkácsolás a szerepjáték, a bábozás természetes eszköze, alkotórésze. A létrehozott eszközöket felhasználják bábozásban, dramatizálásban, játékban. Alkotásaikat sok egyéni ötlet alapján hozzák létre. A szerepjátszás során a gyermek kivívhatja magának azt a jogot, hogy alkalmanként magába elvonulhasson, képzeletbeli barátokat teremthet magának, játék közben ott van, ahol akar, ki-, besétálhat szerepéből. Szerepjátékában lereagálhatja az ijesztő vagy veszélyes élményeit, pl.: mesebeli szörnyet. Játékában titkos hatalomra tehet szert, vagy titkos vágyai valósulhatnak meg.

A játékban megvalósuló tanulás

Óvodánkban a **tanulás** egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység, mellyel lehetőséget adunk az érdeklődés, kíváncsiság kielégítésére, a tapasztalatszerzés, a gondolkodás örömeinek átélésére, az emberi és tárgyi környezet szépségének felfedezésére, az alkotásra.

Mindez befolyásolja a világkép alakulását, - hatására a gyermekek tapasztalatai rendeződnek. **Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük, gondolkodásuk, képessé válnak problémáik felismerésére és megoldására.**

A játék a szó legszorosabb értelmében a tanulás alapvető formája. A gyermekek születésüktől fogva "aktív - kutatók", spontán játékukkal felfedezni és megismerni akarják a világot. Miközben a gyermekek megfigyelnek és felfedeznek - tapasztalatokat szereznek, melyek során tárgyi és szociális környezetük más és más adottságait, lehetőségeit ismerik meg. Játék közben egyre szélesebb és differenciáltabb tudáskészletre tesznek szert.

A játékban lehetőség nyílik a szociális viselkedési formák elsajátítására, a kommunikációs képességek fejlődésére is. **Jártasságok szerezhetők a másik gyermek kíváncságainak, véleményének és érdekeinek figyelembevételében és a reakciókban.** Játékban a

gyermekek átélhetik a környezeti kihívásokkal való szembesülés, a kísérletező tapasztalatszerzés és az önálló megoldástalálás élményét.

A világgal való spontán és aktív ismerkedés alapozhatja meg az emberi fejlődéshez szükséges tanulást.

Cél:

Az óvodás **gyermek kompetenciáinak fejlesztése**, az attitűdök erősítésével, és a készségek, képességek fejlesztésével a teljes személyiség fejlesztése: óvodásainkban átörököltük, közvetítettük az örök emberi értékeket, hogy **kiegyensúlyozott, vidám, nyílt, érdeklődő, a világ iránt fogékony, erkölcsi, szociális érzelmekre nyitott, tanulni szerető, önállóan gondolkodó, kreatív, cselekvő ember váljék belőlük.**

Óvodapedagógus feladatai:

- A tanulást támogató környezet megteremtése.
- A gyermek életkori fejlődését, egyéni tempóját figyelembe véve a természeti és társadalmi környezetéből szerzett tapasztalatokból, ismereteiből kiindulva, élményekkel és ismeretekkel gyarapítsuk.
- A gyermeki személyiség fejlesztése az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembe vételével, interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával.
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása.
- Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükséglethez és egyéni képességhez igazodva.
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása.

A gyermeket a tanulásban a kíváncsiság, a tevékenységi vágy és az óvónőinkhez fűződő érzelmi kapcsolat motiválja.

A gyermekek **spontán, önkéntelen módon tanulnak**, ezért a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítjuk a tapasztalat - és ismeretszerzés folyamatát. A gyermekeket egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással készítjük sokoldalú tevékenységre. Mivel a fejlődés nem egyenletes, fontos, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjen. A fejlődést elősegítjük, de nem erőltetjük.

Az óvodánkban a tanulás, a játék motivációs bázisára épül, mindvégig játékos jellegű marad. A játékosság, mint alapelv a tanulás egészében érvényesül.

A tanulás alapja az óvónő és gyermek kölcsönös egymásra ható tevékenysége. Az irányítás mindig a gyermek folyamatos megfigyelésére épül. Személyre szabott pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását.

A gyermek csoportbeli közérzete is hatással van a tapasztalat - és ismeretszerzési kedvére, képességeinek - köztük - gondolkodásának fejlődésére. A feladatok, problémák közös megoldása segíti a gyermeket társa megértésében, a jelenségek, dolgok közötti viszony gyakorlati felismerésében, többoldalú megközelítésében, az óvónővel és társakkal való együttműködésben.

A gyermekek óvodán kívüli tapasztalataira, spontán élményeire, ismereteire építve biztosítjuk a tanulás tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásának érvényesülését.

Tanulási alapelveink:

- a gyermek meglévő képességeiből indulunk ki,

- a gyermek megismerési vágyára, önkéntelen figyelmére építünk,
- probléma szituációkat teremtünk, cselekedtetünk, konkrét tapasztalatokra építünk,
- a feladatadást differenciáljuk,
- a játékos jelleget, élményszerzést biztosítjuk,
- játékos tanulási helyzeteket teremtünk, szituációs játékokat kezdeményezünk.

Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység - az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A gyermekmunka jellegű tevékenysége: örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység, mely:

- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének,
- a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek,
- tulajdonságok alakításának fontos eszköze
- a közösségi kapcsolatok ,
- a kötelességteljesítés alakításának eszköze,
- a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Cél:

A munkajellegű tevékenységekben rejlő lehetőségek kiaknázása, a következő képességek terén:

- kitartás,
- önállóság,
- felelősségtudat,
- céltudatosság,
- munkaszeretet,
- kooperáció és kommunikáció,
- feladattudat és -tartás,
- önbecsülés, önértékelés,
- önzetlenség
- figyelmesség,
- segítőkészség,
- eszközhasználat,
- szem – kéz koordináció,
- logikus gondolkodás,
- szervezőképesség,
- problémamegoldás,
- pozitív értékrend alakítása.

Óvodapedagógus feladatai:

- tudatos pedagógiai szervezés,
- személyes példamutatás, modellnyújtás az utánzással elsajátítható tevékenységek megtanulásához

- elegendő idő, tér, eszköz (gereblye, seprű... a gyermekek számára elérhető helyen), alkalom valamint folyamatos, rugalmas napi és heti rend biztosítása az alkalom szerű ill. rendszeres gyakorláshoz,
- a gyermekkel való együttműködés,
- folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelés.

Az óvoda valamennyi dolgozójának feladatai:

- Az óvoda valamennyi dolgozójának személyes felelőssége, hogy saját munkáját igényesen, a gyermekek számára modellértékűen végezze!
- Fordítson különös gondot a gyermekek számára is érthető nyelvezetre, a pozitív kommunikációra és az udvarias viselkedésre!
- Megjelenése, modora, munkához való hozzá állása pozitív példa legyen a gyermek előtt!
- Humora legyen a gyermekekhez méltó, vidám, mosolygós kollégák, pozitív hangulatban egymásra is jobban hatnak, és sokkal hatékonyabbak bármely területen.
- Segítőképz, „megszólítható” legyen, mind a gyermek, mind a szülő részéről!
- Amely munkában megengedhető, engedje, hogy a gyermek is bekapcsolódjon képessége szerint!
- Baleset megelőzésben, veszély elhárításában részt vegyen!

Munka jellegű tevékenységek területei:

- Rendrakás, terem átrendezés: torna-, kézműves, játékeszközök, ágyneműje lehúzása, paplan összehajtogatása, székek elpakolása...
- Étkezések körüli teendők, naposi munka: megterítés, asztal leszedés, innivaló öntés, kenyér, süteményosztás, szalvétahajtogatás, süteménysütésben/savanyúság-/kompót... stb. készítésben segédkezés.
- Önkiszolgálás
- Öltözködés: ruhák összehajtogatása, helyre rakása, saját nedves ruhák radiátorra terítése.
- Udvari munkák: avar összegereblyézése, söprögetés, homokozó letakarása.
- Növény- és állatgondozás: öntözés, etetés...
- Segítségnyújtás a kisebb tásaknak szükség szerint: zipzárhúzás, gombolás, fogkrémnyomás, megfésülés, vízöntés az udvaron...
- Gyűjtőmunkák: termések, levelek, képek... stb. gyűjtése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

A gyermek képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.

Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg.

Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

VI. A KÜLÖNBÖZŐ TEVÉKENYSÉGI FORMÁK ÉS SZÍNTEREIK

1. Verselés, mesélés

“ A költemény szavai többek annál, amit hétköznapon jelentenek. Elrendezésükben titkos értelmet fedezünk föl. Fölöttük, alattuk, mögöttük pedig az érzések, a gondolatok, az erkölcsi ítéletek titkos zenéje zendül meg. Egy csoda történik.” (Kosztolányi)

Az óvoda szellemi, érzelmi légköre, személyi-, tárgyi környezete, esztétikus- harmonikus megjelenítése adja azokat a lehetőségeket, amelyet a gyermek igényel, megszeret, és irodalom szeretőként felhasznál az óvodai tevékenysége folyamatában. A kisgyermek mentális és érzelmi fejlődésének elmaradhatatlan eleme a mindennapokban természetesen jelen lévő verselés, mondókázás, mesélés.

Cél:

- Örömszerzés.
- A gyermek természetes kíváncsiságának, igényeinek kielégítése.
- Érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének segítése a mesék csodáival, varázslataival, feszültségkeltő és oldó hatásának, a versek zeneiségének felhasználásával.
- Pozitív személyiségjegyek kialakulásának megalapozása (bátorság, kitartás, igazságosság, küzdőszellem, segíteni tudás, az alkotó életvezetés stb.)

Óvodapedagógus feladatai:

- Támogatjuk a gyermekek alkotókedvét, vers- és mesealkotását.
- Mindennapos mesélés és mondókázás feltételeinek megteremtése.
- Az irodalmi anyagok gyűjtésénél, válogatásánál népi, klasszikus és kortárs irodalmi értékeket képező, pozitív érzelmeket keltő műveit találjuk alkalmasnak, amelyek tartalma, hangulata és korszerűsége megfelel a gyermekek életkori sajátosságainak, fejlettségének, érzelmvilágának.
- A körültekintően kiválasztott anyaggal elősegítjük a hátrányokkal küszködő gyermekek felzárkóztatását, a differenciált fejlesztésüket.
- Irodalmi művekkel elősegítjük a gyermek hazaszeretetének, a hagyományok, szokások megismerésének ápolását, az anyanyelv ápolását - az esztétikus szép beszéd példáját, igényét- kifejezve nyelvet, örömet, érzést, hangulatot.
- A tartalomhoz olyan eszközt választunk, amely esztétikus, hangulatot jelez, motivál.
- Ünnepeinket, hagyományainkat, kulturális eseményeinket színesebbé, gazdagabbá tesszük az irodalmi- és zeneművek komplex alkalmazásával, hatásukkal.
- A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincsbővítés, beszédhibák javulása. Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).
- A gyermek verbális fejlesztése
- Értelmi képességek fejlesztése (megfigyelés, emlékezet, képzelet, fantázia, gondolkodás)

- A környezethez fűződő érzelmi kapcsolat erősítése
- Az erkölcsi tulajdonságok, ítélőképesség alakítása
- Legyen szerves része a mindennapi kommunikációnak a derűs, humoros, nyugodt légkör.
- Az óvónő legyen tudatos, igényes az irodalmi alkotások választásakor. Vegye figyelembe a nevelési értékeket, célkitűzéseket.

Verselés, mesélés lehetőségei:

A szabad játékidő kiváló alkalom a gyermekekkel kisebb-nagyobb csoportokban történő mondókázásra, verselésre. Az utánzó mozgások, höcögtetők során a kisebb gyermekek és a nagyobbak közösen játszhatnak. Az érzelmi nehézségekkel, mozgáskoordinációval küzdő gyermekeknél tudatosan teremtünk verselős, mesélős játékhelyzeteket. A nyelvi játékoság, hangutánzó szavak, alliterációk, hasonlatok tudatosan figyelt szempontok a versek kiválasztásakor. Témájukat tekintve kapcsolódnak az ünnepekhez, eseményeinkhez.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

A gyermekek eljutnak arra a szintre, hogy aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket. Beszédük összefüggő, elbeszélésük folyamatos, logikai összefüggéseket tartalmaz. Figyelmesen, türelmesen, nyugodtan képesek végighallgatni a társak megnyilatkozásait. Helyesen használják a névmásokat, névutókat, igeidőket, -módokat. Beszédhelyzettől függően képesek a megfelelő hangsúlyozásra, hanglejtésre, hangerőre és a kellő beszéd sebességre. Közléseiket gesztus, arcjáték kíséri, melyeket érzelmeik váltanak ki. Tisztán ejtik a hangokat. Különböző szituációkban jól használják az állító és tagadó mondatokat, a felkiáltást, felszólítást, az óhajtást. Az anyanyelvnek megfelelő hanglejtéssel, hangsúllyal alkalmazzák a fent felsoroltakat. Arra törekszünk, hogy óvodáskor végére a gyermekek igényeljék a mesét, verset, maguk is kezdeményezzék elmondásukat. Keressék a könyv adta szépség örömét. Érezzék meg jelentőségét, így ők is vigyázzák, óvják a könyveket.

2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„Ide bizony a zene elemi tüneményeinek a gyermekkorban kezdődő, fokozatos beidegzése sok éven át való gyakorlása kell. Kezdeni már az óvodában kell, mert ott a gyermek játszva megtanulja azt, amire az elemiben már késő.” (Kodály Zoltán)

Cél:

- Az ének-zene énekes mozgásos játékokat testi, lelki, szellemi és szociális fejlesztések szolgálatába állítsuk.
- A zenei anyanyelv megismertetésén keresztül a gyermekek zenei képességeinek fejlesztése, érdeklődésük felkeltése, ízlésük, esztétikai fogékonyságuk formálása.
- A zenei anyanyelv kialakítása, a nemzeti vonások megalapozása, a népi, a multikulturális és kortárs zenei tevékenységek által.

Óvodapedagógus feladatai:

- Belső egyensúly megkeresése a szívhangból kiindulva, annak ütemes verésének észlelése - ritmushangszeren megjelenítve
- Zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése

- Ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése, a hagyományok megjelenítése, ápolására törekvés.
- Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, kreatív zenei kedv fejlesztése, színes hallás fejlesztése
- Közösségi élmények nyújtása, énekes játékok, közös zenéléseken keresztül. (ritmushangszerek segítségével)
- Műzene és más népek dalainak, zenéinek megismerése
- Énekes játékokon keresztül mozgás és testtartás igazításának megalapozása.
- A gyermekek éneklési kedvének felkeltése, zenei fogékonyságának megalapozása. A közös éneklés, játék, tánc segítségével együttes élmények teremtése. Zenei készségfejlesztés.
- Különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszéd, dramatizálás gyakorlása. A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincs bővítés, beszédhibák javulása. Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).

Éneklés zenei nevelés a sajátos nevelési igényű és a különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében

Artikulációs problémák, légzésproblémák, a vitálkapacitás beszűkülése, ritmus és tempó érzékelésének nehezítettsége állhat fenn, ami pl. felső végtag érintettség esetén kiegészülhet az eszközhasználat nehezítettségével. Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő. Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést. A tevékenységek végzése közben szükséges lehet speciális testhelyzet felvétele, esetleg a gyermek állapota által meghatározott adaptált eszközök (hangszerek) használata.

A gyermekek számára a zene, ének, tánc, énekes játék terápiás célokat is szolgál. Ennek kifejezés módja, egy komplex mozgásos fejlesztési rendszer. Érzelmi felszabadító hatású, oldja a testi, lelki, szellemi félelmeket, görcsöket. Ezért az óvodapedagógusok számára, az egyik olyan módszertani tárház, ahonnan érdemes meríteni.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végén:

Tudjon természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani. Énekeljen, dúdolja az ismert dallamokat. Felelgetős dalt énekeljen társaival vagy a csoporttal. Énekeljen vissza dallamot.

Különböztessen meg és reprodukálja a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalompárokat dallamban, ritmusban. Fejezze ki cselekvéssel a dalritmust és az egyenletes lüktetést.

Tudjon egyszerű mozgásokat végezni helye testtartással. Törekedjen a tiszta éneklésre. Hallgassa figyelmesen a bemutatott zenét. Énekeljen alkalmi dalokat ünnepekhez kapcsolódva. Ismerjen fel dallammotívum alapján hallott dalt, néhány természeti környezetbeli hangot (többféle zenei és zörejhangot), hangszereket (ritmushangszereket és a furulya hangját) Ismerjen néhány térforma alakítási lehetőséget (kör, csigavonal).

Találjon ki dallamhoz mozgást, játékot. Bátran használjon ritmushangszert, szívesen tegye ezt.

A sérülés mértékének ismeretében irodalmi élményhez juttatni a gyermekeket (SNI), megteremtve az élményszerzéshez számukra fontos feltételeket is.

A hallássérült gyermekeknél több gyakorlási időt kell biztosítani a megértéshez, a bevéséshez.

Kihasználni a zene által nyújtott terápiás lehetőségeket (SNI), elsősorban a hallássérült gyermekeknél.

Különös figyelmet fordítani a látássérültekre, akik között az átlagosnál nagyobb arányban fordulnak elő zenei tehetségek.

3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

“A kreativitáshoz megfelelő légkör szükséges, melyben jelen van az adottság, bátorság és kezdeményezés.” (Erik London)

A vizuális nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. Magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képkialakítást, konstruálást, kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést és a környezetalakítást.

A gyermek a környezetéből jövő spontán vizuális ingerek és a szervezett foglalkozások hatására egyaránt fejlődik, tapasztalatokkal gazdagodik. Törekszünk megismertetni környezetét a különböző észlelő funkciók együttműködésével (látás, hallás, tapintás, ízlelés, szaglás) valamint mozgásával, cselekvésével. Szinte törvényszerűen újraalkotja, megjeleníti, ábrázolja valamilyen úton - módon a látott, hallott dolgokat. Ebben a folyamatban kialakul a gyermekben a képi - plasztikai kifejezőképesség, az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képesség. Formálódnak a gyermekek képzeleti, gazdagodik élmény és fantáziaviláguk, tartalmasabbá válnak fogalmaik. **Lehetőséget adunk és készítetjük a gyermekeket, hogy képi formában fejezzék ki magukat,** így megnevezik érzéseiket, gondolataikat illetve meséket, verseket képileg formálnak - fejlődik beszédkészségük, szókincsük.

Az ábrázoló tevékenység segíti a gyermekek téri, formai- és színeképzeleinek kialakulását, fejlődik megfigyelőképességük, szép iránti vonzódásuk, esztétikai érzékük. **Megismertetjük őket különböző anyagokkal, technikákkal, módot adunk arra, hogy ezeket minél többször gyakorolják.**

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület, mely a gyermekeink készségeit, képességeit, esztétikai fogékonyságukat nagymértékben fejleszti. Sokszínűségénél fogva az ábrázolási tevékenység a játékidő kedvelt tevékenységei között is rangos helyet foglal el.

Cél:

A gyermekek vizuális észlelésének, emlékezetének, képzeletének, fantáziájának, gondolkodásának, kreativitásának fejlesztése, az intellektuális látásmód kialakulásának megalapozása. A gyermekek képi- és téri kifejezőképességének fejlesztése, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően. Elemi, képolvasási, komponálási, térbeli tájékozódó és rendező képesség megalapozása.

Az óvodapedagógusok és szükség szerint a pedagógiai asszisztensek és dajkák feladatai:

- A tiszta, rendezett, esztétikus környezet megteremtése és fenntartása lehetőség szerint a gyermekek bevonásával.
- A gyermekek alkotásainak elhelyezése, az általuk használt anyagok, eszközök jól elérhetők legyenek. A rend igénye, a tanulható eszközhasználat mindennapokban történő megvalósítása. A környezetalakítás lehetőségének biztosítása folyamatosan.

- A gyermekek magasságához igazított térrendezés.
- Az ünnepet, témát, projektet tükröző külső megjelenítés kialakítása.
- A folyamatos tehetséggondozást lehetővé teszik a gyermekek érdeklődéséből induló téma- és projekt hetek, melyekbe a szülők is bevonhatók. A folyamat során az összefogó, irányító szerep a pedagógusé.
- A differenciált egyéni képességekhez igazodó átélést, feldolgozást teszi lehetővé a fenti szervezési mód.
- Vizuális tapasztalatok nyújtása a gyermek életkorának és egyéni fejlettségének megfelelően, élmények, megfigyelések, tapasztalatok biztosítása
- Az ábrázolás hangulati (nyugodt, derűs légkör) és a tárgyi feltételeinek megteremtése az érdeklődés felkeltése az ábrázolási tevékenységek iránt
- A gyermekek képi-, plasztikai-, konstruáló kifejezőképességének kibontakoztatása, képi gondolkodás fejlesztése, térbeli tájékozódó képesség fejlesztése
- Szókincs bővítése.
- Vizuális megértés, befogadás alapozása, vizuális percepció fejlesztése.
- Szín és formavilág gazdagítása.
- Egyszerű munkafogások és eszközhasználat gyakoroltatása, a finommotorika fejlesztése, az írástanuláshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása.
- Az alkotás örömeinek megtapasztalása.
- Esztétikai élményszerzés.
- Kritikai érzék fejlesztése.

A differenciált fejlesztés feladatai

Feladatunk, hogy a mindennapok folyamán biztosítsunk lehetőséget az ábrázoló tevékenységre. A tevékenység öröme, az önkifejezés felszabadító, sok esetben terápiás működése kapjon szerepet a napi nevelőmunkában.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli tájékozódó és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását, a szín, a tér-forma képzeleteinek gazdagodását, a képi gondolkodás fejlődését.

A gyermekek mindezeket a tapasztalás, ráismerés, rácsodálkozás örömeivel tegyék, miközben a különféle anyagokkal, tulajdonságaikkal közvetlen megfogható, azonosítható „ismeretre” tesznek szert. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző (természetes, mesterséges, új és újrahasznosított) anyagokkal, a rajzolás, mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

A gyerekek mindezeket az esztétikai örömöket, szépségeket, tapasztalásokat verbálisan is fejezhessék ki, oszthassák meg a társaikkal.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése a sajátos nevelési igényű, és különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében olyan fejlesztési hatásokat biztosít, amik a térbeli, és síkbeli tapasztalatokat szélesíti. Támogatja a különböző rész-képességzavarok kezelését. Kifejezési mód, önkifejezési mód, feszültségoldó hatásokkal. A sok apró sikerélmény, a már meg tudom csinálni élménye, önbizalmukat erősíti, én-képüket alakítja.

Felső végtag érintettség, izomtónus fokozódása, gyenge izomzat, a törzs- és fejkontroll hiánya stb. okozhat problémát ezen a területen. Fontos a kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása, a kóros izomfokozódások, együttmozgások

leépítése, szükséges lehet adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése, a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése.

Az SNI gyermekek számára szükség esetén speciális eszközöket és helyszínt kell biztosítani.

Különös gonddal a látássérültekre, akiknek taktilis érzékelésük az átlagosnál kifinomultabb.

Különös odafigyeléssel kell lennünk a hallássérültekre, akik között az átlagosnál gyakoribb az ábrázoló tevékenységben tehetséges gyermek.

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka színterei:

- csoportszoba
- agyagózó, gyermekkonyha (Mozgolóda), kézműves szoba (Lurkó)
- udvar
- külső helyszínek

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

Óvodáskor végére a gyermekek testi fejlődése, a központi idegrendszerében bekövetkezett változások, a mozgáskoordinációja oly mértékben fejlődik, hogy figyelme kitartóbb, koncentráltabb lesz és képessé válik az írás megtanulására. Ebben a korban az én és a világ átélése még nem különül el, de megfigyeléseik analízálódóbb jellegűek, a részletek iránt egyre nagyobb érdeklődést tanúsítanak. Munkáikat önálló elképzeléseik alapján képesek megoldani. Elemi térvizonyokat tudnak kifejezni, alkotásaikban a jellemző jegyeket, formákat hangsúlyozzák. Emberábrázolásukra jellemző az egyszerű mozgások ábrázolása. A színeket és árnyalatokat megnevezik, képet képesek kialakítani megfigyelés, emlékezet és képzelet alapján. A technikákat önállóan alkalmazzák, véleményük van saját és társaik "műveiről". Élményeiket vizuálisan képesek megjeleníteni. Játék közben a rendelkezésre álló tér kialakításában, kihasználásában ötletesek, célszerűek, bátran kezdeményeznek. A színeket, ha kell valóságként, de fantáziájuk szerint használják. Ismerik, és jól megnevezik az alapszíneket, vannak kedvenceik.

- alaptechnikák ismerete rajzolás, festés, mintázás, kézimunka területén,
- megfelelő mozgáskoordináció,
- kéz izmainak folyamatos fejlődése,
- helyes eszközhasználat (ceruza, ecset, olló, stb.)
- megfelelően fejlett figyelem, emlékezet és gondolkodás.

Mi, a Dél-Kelenföldi Óvoda dolgozói valljuk, hogy a gazdagon megélt tevékenységek öröme, a rácsodálkozások megtanítják a gyermekeket a művészet, a tevékenységek és a természet adta szépségek befogadására.

A környezet vizuális élményei nagy hatással vannak a gyermekekre, családokra; mint film, tv, DVD, internet. A gyakorlatban igyekszünk megmutatni ezen eszközök hasznos, építő használatát. Természetesen ezek csak tevékenységeink kiegészítő elemei, az ismeretek feldolgozását, megbeszélést egészítik ki. A beszélő környezetet folyamatosan biztosítjuk.

4. Mozgás

„ A sport megtanít becsületesen győzni vagy emelt fővel veszíteni. A sport tehát mindenre megtanít.” (Ernest Hemingway)

Cél:

Hogy a mozgás az egészséges életmódra nevelésben kulcsszerepet kapjon. Kedvezően befolyásolja a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró, ellenálló képességét, egyes szervek teljesítőképességét.

A gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése az életkoruknak legmegfelelőbb tevékenységi forma, a mozgás által, a mozgás szeretetére épülő életmód, életvitel megalapozásával. A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése.

Óvodapedagógus feladatai:

- Többféle érzékszervet megmozgató rendszeres egészségfejlesztő mozgásos tevékenységek szervezése. Táncos tevékenységek, zenére való mozgás, különböző térformákban való mozgás kipróbálásának biztosítása. A harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és finommozgásokra való lehetőség megteremtése. A testük és testrészeik megismertetése, megnevezése, irányok megalapozása.
- A mozgáskultúra, térben való tájékozódás, helyzetfelismerés fejlesztése.
- A szabadban, udvaron szervezett napi tevékenységek során az egyéni szükségleteket figyelembe véve, - minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani a szabad mozgásra.
- A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységek, az egészségfejlesztő testmozgás biztosítása az óvodai nevelés minden napján, lehetőséget biztosítva minden gyermek számára
- Differenciált feladatadás – saját képességeiknek megfelelően hajtásuk végre

Testi szükségletek:

- Életszükségletből fakadó mozgásigény kielégítése.
- Magas szintű gondozás során a komfortérzet biztosítása.
- Mozgáskedvük, örömeik fenntartása.
- Minél több szabadban, tornateremben, csoportszobában biztosított mozgás.

Lelki szükségletek:

- Érzelmi biztonság folyamatos fenntartása a tevékenységek, mozgás során.
- Empátiás, akarati tulajdonságok fejlesztése, formálása.
- Indulataik, érzéseik elvárható szintű kontrollja, irányítása.
- Önismeret, önbizalom erősítése.
- Más értékeinek, erősségeinek, gyengeségeinek elfogadása, tiszteletben tartása.

Szellemi szükségletek terén:

- A részképességek fejlődését szolgálja a mozgás, mint alapképességek fejlődése.
- Térbeli tájékozódás, testséma ismeretének erősítését szolgálja.

- Egészségvédelem elemeinek, módszereinek, lehetőségeinek biztosítása tevékenység központúan.
- A kultúraátadás során minél több mozgásos lehetőség által váljon a gyermekek világképének részévé.
- Az anyanyelvi nevelés feladatai a mozgás tevékenységekben: A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével.

Óvodapedagógus feladatai:

- Egészségmegőrző és egészségfejlesztés, tevékenység, személyes minta.
- Egészségtudatos magatartás.
- Egészséges életmódra törekvés.
- Egészségvédelem, függőségek felismerése és kezelése az életkori sajátosságoknak megfelelően.
- Mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése. A tevékenységeket a játékoság jellemezze.
- A mozgásos eszközök folyamatos ellenőrzése, karbantartás, cseréje, selejtezése.
- A gyermekcsoport összetételéhez igazodó hely, eszköz biztosítása.
- Légcseré biztosítása. Időjárásnak megfelelő levegőn való tartózkodás
- Állandó kontroll a tevékenységek esetén.
- A gyermekek egyéni szintjéhez igazodó terhelés biztosítása.
- Az óvoda helyiségeinek használata /csoportszoba, udvar, tornaterem, fejlesztő szoba /a gyermekek mozgásos tevékenységének biztosítása érdekében.
- Az eltérő képességek, (másság) elfogadására nevelés, legfőképpen a mintaadás segítségével. Erősíti a társas kapcsolatokat és biztosítja a harmonikus érzelmi állapotot.
- A szükségletek kielégítésében a felnőttek gondozó, óvó, védő szerepének tudatosítása.
- Minden esetben a balesetmentesség feltétlen megteremtése. A megelőzés fontosságára nevelés.
- Az SNI gyermekek mozgásfejlesztéséhez szükséges sajátos eszközök és feltételek biztosítása
- A látás-, hallás-, mozgássérült gyermek mozgásfejlesztése előtt a szakorvos véleményét kikérni, mert bizonyos esetekben káros a gyors helyváltoztatás, az erőlködés.
- Az SNI gyermeket nem szabad túlzottan óvni, védeni, mert ez visszaveti a fejlődésben.

Az anyanyelvi nevelés a mozgásos tevékenységek során is kiemelt szerephez jut. A mozgások, utánzás, beleélés, kipróbálás számos szókincsbővítésre, aktivizálásra ad lehetőséget. Különösen a térbeli tájékozódáshoz szükséges szókincs gyakorlatban történő alkalmazására nyújt számos lehetőséget. A komplex tevékenységek szervezése során a mozgásos és anyanyelvi játékok jól összekapcsolhatók, erősítik egymást.

Tartási és mozgási funkciók fejlesztő segítésére az óvoda különböző változatos eszközöket biztosít.

Óvodánkban a fenntartó által biztosított utazó gyógytestnevelő foglalkozik a tartásjavításra rászoruló, előzőleg felmérésen részt vett gyerekeknek.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén:

Hat-hét éves kor körüli mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek. Szeretik, igénylik a mozgást és szívesen vesznek részt, ha erőltetjük próbára tehetik. (versenyjátékok, sorjátékok, stb.) Mozgáskoordinációjuk összerendezett, harmonikus ez által finommotorikájuk is fejlődik. Erőnlétük, edzettségük, megfelelő egyensúlyérzékük kifejlődött. A feladatok során kialakult kitartásuk, feladattudatuk, türelmük, akaratuk. Szabályokhoz, társakhoz való alkalmazkodásuk különböző. Figyelmük, gondolkodásuk, emlékezetük életkoruknak megfelelő. Versenyjátékokban szívesen vesznek részt, akár maguk által kialakított szabályokkal, amelyeket betartanak és betartatnak társaikkal is. Küzdeni tudásuk, kudarcűrészük, fantáziájuk, kreativitásuk elég fejlett az iskolakezdéshez. Ismerik az irányokat, a térben jól tájékozódnak. A szóban megfogalmazott feladatokat megértik és pontosan végrehajtják.

5. A külső világ tevékeny megismerése

„ Amit csak hall a gyermek, könnyen elfelejti. Amit lát is, már inkább megjegyzi. De amiben ő maga is tevékenyen részt vesz, az biztosan bevésődik az emlékezetébe.” (Kodály Zoltán)

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje **szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja**, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Cél:

- A gyermek természetes kíváncsiságára építve kézzelfogható, szemléletes személyes tapasztalatok, élmények biztosítása minél természetesebben, minél játékosabban.
- A külső világ megismerését nem különálló feladatként kezelve, hanem mindennapokba beépítve, komplex módon, minél több oldalról megtámogatva (kép, hang, mozgás), és minél több érzékszervvel megfogva lehetővé tenni a gyermekek

számára. Matematikai tapasztalatokhoz juttatni a gyerekeket, különös tekintettel a tájékozódási képességük fejlesztésére.

- A környezet iránti érzékenység és felelősség felkeltése gyerekeinkben, illetve olyan életmódbeli szokások megalapozása, kialakítása saját attitűdünkkel is, melyek révén környezettudatos emberré válhatnak.
- A családok bevonásával erősíteni a környezethez való pozitív viszony megszilárdulását óvodásainkban, hazaszeretetre nevelés.
- A hagyományos pedagógiai módszerek mellett (magyarázat, elbeszélés, beszélgetés, szemléltetés, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés, projekt, játék) speciális természettudományos megismerő módszereket is alkalmazva (megfigyelés, szóbeli és vizuálisan ábrázoló jellegű leírás, összehasonlítás, becslés-mérés, vizsgálódás, kísérlet) biztosítjuk a gyerekek számára a sokoldalú, változatos tapasztalatszerzést, ismereteik tudássá szervezését, képességeik készséggé alakulását.

Óvodapedagógus feladatai:

- Tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat (pl.: séta, kirándulás, komposztálás, gilisztafarm készítés, ültetés, csíráztatás, hajtatás, madáretetés és megfigyelés), időt, helyet, eszközöket (pl.: évszakfa, évszaktábla, időjárás tábla, gyűjtemények, nagyító, játékeszközök) a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermekek fejlődését a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, és téri relációk felismerésében, ítéliképességükben, tér-, sík- és mennyiség-tudatuk alakulásában, valamint hogy ezeket tevékenyen gyakorolhassák, alkalmazhassák.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével tervezze, szervezze meg a csoportjába járó gyermekek fejlesztését. A differenciált bánásmódot érvényesítse mind pedagógiai módszereinek, mind az általa szervezett tevékenységek időtartamának, tartalmának, helyszínének, munkaformájának (páros, egyéni, mikrocsoportos, csoportos) megválasztását illetően.
- Szükség szerint működjön együtt más, segítő szakemberekkel, szervezetekkel.
- A környezet iránti érzékenység és felelősség felkeltése gyerekeinkben, illetve olyan életmódbeli szokások megalapozása, kialakítása saját attitűdünkkel is, melyek révén környezettudatos emberré válhatnak.
- A családok bevonásával erősíteni a környezethez való pozitív viszony megszilárdulását óvodásainkban, hazaszeretetre nevelés.
- A hagyományos pedagógiai módszerek mellett (magyarázat, elbeszélés, beszélgetés, szemléltetés, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés, projekt, játék) speciális természettudományos megismerő módszereket is alkalmazva (megfigyelés, szóbeli és vizuálisan ábrázoló jellegű leírás, összehasonlítás, becslés-mérés, vizsgálódás, kísérlet) biztosítjuk a gyerekek számára a sokoldalú, változatos tapasztalatszerzést, ismereteik tudássá szervezését, képességeik készséggé alakulását.
- Megtálálja az ismeretszerzéshez felhasználható infokommunikációs eszközöket, anyagokat, indokolt esetben és megfelelő módon közvetíti a gyermekek felé. (magnó, DVD, projektor, CD lejátszó, fényképezőgép stb...)

- Az SNI gyermekek fejlesztéséhez szükséges segédeszközök használatára megtanítani őket
- Az SNI gyermekek számára több időt és lehetőséget biztosítani a gyakorlás, tapasztalás számára.
- A látás- hallássérült gyermekeket a külvilágról, több számára fogható információval kell megismertetni, mert sérülésük csökkenti a megismerési funkciók működését.
- A gyengén látó gyermek tapintás érzékének fokozott fejlesztése

A pedagógiai asszisztens és a dajka feladatai:

A tevékenységek során felmerülő tisztasági, gondozási teendők ellátása a gyermekek és a helyszín körül, eszközök előkészítésében való segédkezés, a gyermekek biztonságát szolgáló viselkedési szabályok betarttatásában, veszélyes körülmények elhárításában vegyen részt.

Az óvodai környezeti nevelés helyszínei:

Az óvoda belső (csoportszoba, élő sarok, folyosó az akváriummal, terráriummal, homok-víz asztal) és külső terei (udvara, kiskertjei), a környező utcák.

A XI. kerület emblematikus helyei: a Kamara-erdő, a Duna és hídjai, a Kopaszi-gát, a Gellért-hegy, a Feneketlen – tó, Sas-hegy, a Corvinus Egyetem Kertészeti arborétuma, a Kelenföldi pályaudvar, a piac.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Az egészségesen fejlődő gyermek elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről. Tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását. Ismerje fel a napszakokat.

Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait. Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait. Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A sajátos nevelési igényű és/vagy kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

VII. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI

Az óvodai életünk szokásai, hagyományai, ünnepei érzelmi átélésre, gazdagon motivált tevékenységekre biztosítanak lehetőséget.

A gyermekek részvételét az ünnepek szervezésében, előkészületekben koruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelő tevékenységgel biztosítjuk. Az ünnepi alkalmakat kellemes közös élményekre támaszkodva tesszük hagyományossá. A közös tevékenység, közös készülődés, tervezgetés, a gyermekek elé állított távlat, a "holnap öröme" a gyermek fejlődésének serkentője. Az ünnepek jelentős alkalmak a gyermekek és az óvoda életében. Megerősítik a

hagyományokat, a közös élmény erejével fokozzák a gyermek közösséghez tartozását. Közel hozzák a szűkebb és tágabb környezet eseményeit. Ünnepeink kiemelkednek az óvoda mindennapi életéből, de előzményei és emlékei beilleszkednek a gyermek természetes életmenetébe. Az ünnepeket tevékeny várakozás előzi meg. Az ünnepek kiválasztásában és megszervezésében szem előtt tartjuk a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait, az óvoda környezeti adottságait, a szülők igényeit, a gyermekek érdeklődését, a nevelőtestület döntését, a már kialakult hagyományokat. Az ünnepek csak a szülők együttműködő támogatásával érik el hatásukat. Figyelembe vesszük javaslataikat és tiszteletben tartjuk a család ünnepeit. **A jó érzelmi előkészítés és a fokozódó örömteli várakozás** csúcspontja maga az ünnepi együttlét, melynek hangulatát tovább emeljük alkalmanként a felnőtt közösség "ajándékával", közös énekléssel, bábozással, dramatizálással. **Az ünnep közös örömét a későbbiekben újra és újra felidézzük.** A gyermekek megterhelő, szorongással járó szerepeltetését elkerüljük. Az ünnep örömét erősítjük az óvoda feldíszítésével, ünnepi ruhába öltözéssel, kölcsönös ajándékozással, meglepetésekkel.

Mozgolóda Óvoda székhely:

A Mozgolódában a nevelési évet **ünneptől ünnepig** tartó időszakok sora alkotja.

Ezen belül megjelennek a kitüntetett ünnepnapok, melyek között vannak hagyományos jeles napok, zöld ünnepek, és sajátos ünnepnapok.

Az utóbbihoz tartozik az óvoda egyéni arculatát is tükröző **jelképvilág, szimbólumrendszer.**

Az előkészületekben való aktív közreműködés, az átélés érzelmi töltése, az ismeretek rendszerezése, **a komplexitás, holisztikus szemlélet jellemzi a folyamatot.**

Az ünneptől – ünnepig tartó tevékenységrendszer építi az **erkölcsi, esztétikai, etikai értékrendszer** elemeit a gyermekeknél. Az óvoda jelképrendszere is ezt kívánja támogatni.

Ünnepeink

Szüret: az időjárás függvényében igazi szüretelés egy almáskertben, vagy az óvoda területén rendezett mulatság az őszi gyümölcsökkel a középpontban.

A zene világnapja: közösen énekel, ritmushangszeren játszik az óvoda apraja-nagyja.

Apróka – próba: a csoportos emblémával ellátott jelképes ajándék átadó ünnepe, a gyermek közösségbe való ünnepélyes befogadása. A gyermekek próbatétele kifejezi az erőfeszítést, hogy a közösség részévé váljanak. Az új óvodások ilyenkor ölthetik magukra először a csoportos pólót.

Mikulás – Névnep: a Mozgolóda nevet a Mikulástól kaptuk. A legkisebbek büszkén viselve a csoportos pólót, ezen az ünnepen élük át először a nagyobb óvodai közösséghez való tartozás érzését vizuálisan és érzelmileg egyaránt.

Karácsonyvárás az Advent jegyében: az otthoni gyertyagyújtást követő hétfőn az óvodai koszorún is mindig eggyel több gyertyán lobban fel a láng.

Karácsonyi fehér asztal: az otthoni ünneplés előtti utolsó együtt töltött óvodai nap. Minden csoport a saját szokásai szerint ünnepel meghitt körülmények között, majd közös éneklésre gyűlünk össze. (iskolai betlehemes megtekintése)

Farsang: a csoportokban rendezett jelmezes mulatság. Minden csoport a saját kedve szerint jelenít meg az ünnep jellegzetességeiből: alakoskodást, csúfolódókat, télkergetést, táncokat stb.

Mackónap: az udvaron közös időjárásjóslo árnyéklés.

Nemzeti ünnep: közös éneklés, szavalás, lovagoltatás, kapuzós játékok, lehetőség szerint meghívott vendéggel.

A víz világnapja: a vízzel, mint elemmel, a vízi élővilággal, környezetvédelemmel kapcsolatos ismeretek bővítésre alkalmas helyszíneket keresnek fel a csoportok (pl. Kopaszi-gát, Feneketlen- tó, Kőérberki tó, szikvíz készítő üzem, víztisztító- Etyek stb)

Húsvét: néphagyományokhoz kapcsolódó tevékenységek, játékok megismerése, felelevenítése - tojásfestés, locsolkodás, tavaszhívogató népi játékok

A Föld napja: környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos tevékenységek, programok szervezése (pl. Kamaraerdei tanösvény, Sas-hegy, hulladékudvar meglátogatása, ásvány kiállítás szervezése, kerületi rendezvényeken való részvétel)

Anyák napja: cinkos levélben kérjük az édesapák segítségét, hogy az óvodában készített ajándékkal, a megtanult verssel május első vasárnapján meghitt körülmények között köszönthessék a gyerekek édesanyjukat.

Madarak és fák napja: az óvoda kertjében virágültetéssel, vagy tanulmányi kirándulással teszik emlékezetessé ezt a napot a csoportok.

Ballagás: az ünnepre minden elballagó megszötte saját tarisznyáját, amibe útravalót kap. A ballagási tarisznya szövése annak a képességét jelzi, hogy alkalmassá vált a hosszú távú tervezett, szervezett munkára. A gyermek iskolássá válhat. Az útra való, amit a közösség „tett” bele a tarisznyába, szimbolizálja azt az értéktöbbletet, amit a Mozgolódában szerzett a gyermek. A homok az elhagyni készülő otthont, pogácsa, az élet sója a jövőt, jövőbe vágyást jelképezik. A ballagók sora együtt, utoljára végigvonul az óvodán.

Mozgolóda napok: a csoportokban korosztályoknak megfelelő mozgásos feladatokat teljesíthetnek a gyerekek. Elismerésként pecsétet gyűjthetnek a teljesítményükről.

Lurkó Óvoda telephely:

Őszi Családi nap

Szeptember vége: Az óvodai szintű rendezvényt szombati napra szervezzük annak érdekében, hogy minél több család részt vehessen az ünnepen. Az óvoda dolgozói az udvar különböző helyszínein vetélkedőket, versenyeket, kézműves tevékenységeket szerveznek. Minden évben egy adott téma köré szerveződnek a tevékenységek, a mozgás, versengés forgószínpadszerűen zajlik az udvaron.

Állatok Világnapja

Október eleje. Kirándulás az Állatkertbe vagy a Budakeszi Vadasparkba

Takarítás Világnapjai

Közös udvarrendezés a szülőkkel (falevél gyűjtés, gallyak metszése stb..)

Márton napi vigaszságok

November 11.: A nevelőtestület tagjai bábelőadással vagy egy mese élős szereplős feldolgozásával lepik meg a gyermekeket. Az előadás témája kötődik a Márton naphoz.

Mikulás

December 6. Délelőtt a gyermekek közösen élvezhetnek egy gyermekelőadást, amiben a Mikulás is szerepel.

Az előadás végén mindenki meglepetést talál a cipőjében, a Gyermekálom Alapítvány jóvoltából.

Adventi Teadélután

December, vagyis az adventi készülődés időszaka

Közös készülődés a szülőkkel – barkács-délután formájában: karácsonyi díszek, koszorúk, ajándékok készítése szeretteiknek, karácsonyi sütemény, stb.

Madárbarát program

Januárban madáretető készítés, madárgondozással kapcsolatos program, a fenntartó támogatásával.

Farsang

Február, farsangi időszak

Délelőtt a gyerekeknek bábelőadást vagy zenés műsort szervezünk. Az előadást megelőzően a csoportok keretein belül zajlik a jelmezek bemutatása.

Kiszézés

Farsang után, kiszebáb készítés, égetés az udvaron, télbúcsúztatás, különböző zajkeltő eszközökkel.

Március 15.

Az ünnep előtti napok

A mindenkori nagycsoportosokkal óvodán kívüli program keretében látogatást, zászlótűzést szervezünk az emlékhelyeknél. Az óvodában külsőségekben jelenik meg az ünnep hangulata.

Víz Világnapja

Március

Hat helyszínen különböző játékos tevékenység, kísérletezés a vízzel kapcsolatban.

Húsvét

Ünnep előtti napokban

Az ünnepi készülődésben jelenik meg.

Virágos jókedvünk legyen

Április, csoportonkénti kertrendezés, virágok ültetése a szülők bevonásával.

Lurkó váró hét

Április vége: Leendő óvodásaink és szüleik részére szervezett nyílt napok.

Az óvodapedagógusok napi beosztás alapján fogadják és az óvodában körbevezetik az érdeklődőket, valamint tájékoztatást adnak az óvoda életéről, nevelési programunkról és a beiratkozás rendjéről.

Föld Napja

Áprilisban, részvétel a kerületi rendezvényeken, vagy más óvodák programjain

Madarak és Fák Napja

Madártani egyesület meghívása, bemutató az udvaron.

Vendég Óvodák meghívása

Anyák napja

Május első vasárnapja környékén

Meglepetés délután, melyen vendégül látjuk az anyukákat, nagymamákat. Köszöntés versel, énekkel, ajándékkal

Tavaszi Sportnap

Április vége, május eleje

A gyerekek mellett a családokat is meghívjuk. Közös bemelegítés után forgószínpadszerűen haladnak a gyerekek és szüleik a mozgásos feladatok színhelyére az udvaron vagy a csoportszobákban.

Soltvadkerti tábor

Környezetvédelmi tábor, a természet megszerettetése a gyermekekkel (önköltséges)

Lurkó Nap

Délelőtti játékos óvodai programok gyerekeknek, délután közös táncház vagy koncert. Nagycsoportosok búcsúztatása, csoportonkénti szervezésben.

Búcsú kirándulás

Csoportonkénti szervezésben, együtt a családokkal.

Cseperedő Óvoda telephely:

Szüreti Mulatság

Csoportonként szőlőszemezgetés, darálás, préselés, közös tánc-mulatozás

Állatok Világnapja

Élő állat bemutató, terepasztal készítése, vadspark, állatkert látogatása.

Márton napi ludas játékok

Népi szokások, játékok megismertetése

Rétes sütés csoportonként

Csevegős munkadélután szülőkkel

Karácsonyi készülődés, ajándéktárgyak készítése a Luca-napi vásárra

Alapítványi Batyus Bál szülőkkel

Esti táncos vetélkedő, mulatság- ismerkedő est

Őszi udvartakarítás családokkal

„Hulló falevél akció!” Festés, kertrendezés

Mikulás érkezése**Luca napi vásár**

A munkadélutánon a szülők, óvónők és a gyermekek által készített „karácsonyi vásárfia” árusítása

Adventi készülődés, ünnepvárás, karácsony

Díszítés, mézeskalácssütés, stb.

Farsang

Farsangi Jelmezek készítése csoportonként

(Pizsama-bál, rongyos-bál, állatok farsangja, bohócok, hercegek és hercegnők farsangja)

Kiszézés

Délelőtti kiszézés csoportonként az udvaron, csörgő dobokkal, verseléssel, télűzés

Esti program-„Télűző séta az egészséges szívért” családokkal együtt

Március 15. Nemzeti Ünnepe

Lovas játékokkal, indulókkal

Víz világnapja

Séta a Feneketlen-tóhoz, Kopaszi-gáthoz

Húsvét

Néphagyományok megismertetése, nyuszi vásár

Föld napja

Növények ültetése a kertben, Cseperedő-ligetben

Tavaszi udvartakarítás, felújítási munkálatok a családokkal

Májális

Májusfa állítása az udvaron, körjátékozás

Madarak- Fák napja

Cseperedő-ligetünket látogató madaraink megismerése, az egész éves megfigyelés alapján, az általunk készített „madaras könyvből” odúk megfigyelése

Anyák napja

Kiscsoportban játékos délelőtt az édesanyákkal

A többi csoportban délutáni köszöntő műsor az édesanyák, nagymamák részére

Soltvadkerti tábor

Környezetvédelmi tábor, a természet megszerettetése a gyermekekkel(önköltséges)

Gyermeknap

Játékok, programok szervezése az udvaron

Apák napja

Délutáni családi program ügyességi játékokkal az udvaron Az óvodai szintű rendezvény hétköznapi délutánra szervezzük annak érdekében, hogy minél több család részt vehessen az ünnepen. Az óvoda dolgozói az udvar különböző helyszínein vetélkedőket, versenyeket szerveznek. A versengés forgószínpadszerűen zajlik az udvaron.

Környezetvédelmi Világnap

Környezetvédelmi játékok játszása az udvaron, kijelölt helyszíneken

Iskolások Búcsúztatója

Minden csoport énekkel, verssel búcsúztatja az iskolába készülő gyermekeket.

Lurkó és a Cseperedő telephely szervez, minden nevelési év végén csak nagycsoportosoknak 5-6 napos Környezetvédelmi tábort:

Soltvadkerti tábor - Önköltséges

Óvodapedagógus feladata:

Csoport szintű program esetén:

- A csoportos óvodapedagógusok egyeztetik, tervezik a program szervezési feladatait, előkészítik a programot.
- Szükség esetén bevonják a pedagógus asszisztent, dajkát.
- Előzetese egyeztetés alapján beszerzik, előkészítik a szükséges anyagokat, eszközöket.
- Közös lebonyolítják a programot. Éves beszámolóban összegzik a tapasztalatokat.

Óvodai szintű rendezvény esetén:

- Az éves munkatervben meghatározott felelősök előkészítik, tervezik, szervezik, egyeztetik a programot.
- A szervezési feladatokba bevonják a csoportos óvodapedagógusokat.
- Tájékoztatják a pedagógus asszisztent, dajkát, óvodatitkárt, az óvoda összes munkatársát a program menetéről és rájuk váró feladatokról.
- A program lebonyolításában minden óvodapedagógus részt vesz.
- Éves beszámolóban összegzik a tapasztalatokat.

VIII. INKLUZÍV PEDAGÓGIA – INTEGRÁCIÓ A SAJÁTOSSÁGOK MEGŐRZÉSÉVEL, A KÜLÖNBÖZŐSÉGEKHEZ VALÓ ALKALMAZKODÁSSAL. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az integráció gondolata a humanisztikus alapértékek elfogadását jelenti. Az integrált nevelés a sajátos nevelési igényű, különleges bánásmódot igénylő gyermekek elfogadását, együtt nevelését jelenti ép társaikkal együtt. Ezt a feladatot a fenntartó jelöli ki az óvoda alapító okiratában. Az intézményvezető felelőssége a pedagógusok alkalmassá tétele e feladat ellátására.

Óvodai nevelésünk során nagy hangsúlyt fektetünk a befogadó (inkluzív), másságot elfogadó óvodai környezetben a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek életminőségének javítására, beilleszkedési esélyük növelésére, szocializációjuk segítésére. Fontos számunkra, hogy „a minden gyermek egyformán értékes” elve érvényesüljön, a megfelelő támogatás nyújtására törekszünk mindenki számára (gyermek, szülő, család).

A mai kor kihívásai arra készítetett bennünket, hogy keressük a lehetőségeket, újabb módszereket, szemléletváltást, képzéseket, a megfelelő pedagógusokat, akik fel tudják vállalni ezt a nehéz feladatot, s az inkluzív pedagógiához legközelebb álló attitűddel rendelkezzenek.

A „Közös a napunk” elnevezésű érzékenyítő programra felkészítő képzést több óvodapedagógusunk már elvégezte, és terveinkben szerepel, hogy mind a három telephelyről vegyenek részt a képzésben, hogy tapasztalataikat beépíthessék az óvodai nevelésbe, megkönnyítve ezzel az integrációt, illetve az inklúziót. A képzés során szerzett módszerekkel, eszközökkel melyeket beépítünk óvodai nevelésünkbe, a megismerés és a megismertetés által sikerülhet az esetleges féltelmek, gátak feloldása, mely hasonlatos az „éld át, tapasztald meg” nevelésfilozófiánkkal, s ezen keresztül tudjuk megnyerni a gyermekeket és a szülőket is, partnerré tenni az inklúzió számára.

Cél:

- A sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, a tehetséges és az „átlagos” gyermekek, tehát minden óvodás számára aktív életet nyújtani az óvodában, minden gyermeknek egyformán az „éld át, tapasztald meg” alapfilozófiánk alapján.
- Esélyegyenlőség, esélyteremtés minden gyermek számára
- A „minden gyermek egyformán értékes” elvének érvényesítése, megfelelő támogatás nyújtása mindenki számára – gyermek, család.
- Egyéni differenciálás talaján az egyén kibontakoztatása és fejlesztése a számára megfelelő módszerekkel és eszközökkel.
- Gyermekeink és a családok szociális kompetenciájának fejlesztése (elfogadás, segítőkészség, empátia, együttműködő készség, érzékenyítés, befogadó készség fejlesztése)
- Diszkriminációmentesség
- Szegregációmentesség
- Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelési és társadalmi integrációjának támogatása.
- Minőségi neveléshez történő egyenlő hozzáférés joga.

Óvodapedagógus feladatai:

- Azonosulás az inklúzió gondolatával, esetleges attitűdváltás, tolerancia, empátia, következetesség
- A pedagógusképzésben a továbbképzéseken a megfelelő kompetenciák kialakítása
- Folyamatos önképzés
- Alkalmazkodás, változáskezelés
- Kulturális érzékenység, modellnyújtás
- Partnerség (család, szakszolgálatok)
- Egyéni differenciálás alapelveinek elfogadása, esetlegesen nagyobb mértékű egyéni differenciálás
- Szokás és normarendszer megalapozása, következetes életrend kialakítása
- Segítő partnerekkel kapcsolattartás
- Szülők bevonása, együtt nevelés, partneri viszony, szorosabb kapcsolattartás
- Szociális befogadás
- Megismerés, fokozott figyelem, adat- és személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartása
- Folyamatos nyomon követés, feljegyzések, szükség esetén egyéni fejlesztési terv készítése

Sikerkritérium:

A nem magyar állampolgárságú gyerekek, a migráns gyerekek és szüleik iránt megértéssel, toleranciával viseltetünk. Tiszteletben tartjuk étkezési, vallási és egyéb kulturális szokásaikat, hagyományaikat. Az óvodapedagógusok a multikulturális társadalom értékközvetítőjeként töltik be hivatásukat, és vállalnak aktív szerepet mindenfajta elnyomás megszüntetésében. Segítjük az integrálást, a beilleszkedés folyamatát, szívesen beavatjuk őket a helyi szokásokba és hagyományokba. Elvárás a családok részéről, hogy alkalmazkodjanak és igyekezzenek a helyi szokásokat és hagyományokat betartani.

A XI. kerületi Köznevelési Esélyegyenlőségi Program alapján tervezzük feladatainkat, így biztosítjuk a szegregációmentességet és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőségének biztosításán túl célul tűzzük ki az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében.

1. Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

A gyermek folyamatos fejlődéséhez fejlesztéséhez való jog megilleti. Az egyéni fejlesztés a megismerő funkciók vagy a viselkedésfejlődésnek súlyos rendellenességeihez igazított kell, hogy legyen.

Igyekszünk gyermekközpontú a gyermek valós érdekeit figyelembe vevő nevelési gyakorlatot követni. A spontán és tervezett hatásokat figyelembe vesszük a mindennapok alakítása során. Minden gyermeket igyekszünk az egyéni differenciált bánásmód keretei és az óvodai módszerek eljárások hatásrendszer során önmagához képest fejleszteni. A testi, lelki szellemi és szociális képességeit alakítani úgy, hogy képessé váljanak az iskolai életmódra.

Az óvodai csoportok szervezésénél figyelembe vesszük azon gyermekek elhelyezését, akik kevésbé alkalmasak a heterogén csoportba való beilleszkedésre. Folyamatban van homogén csoportok kialakítása melyben azonos korosztállyal tud együtt játszani, így megtalálja az egyensúlyát és kevésbé lesz frusztrált, de ezen belül is fejlesztést kap. A gyermek egyszeri és megismételhetetlen személyiség. (Mozgolóda székhely: 9 csoport- 6 vegyes, 3 csoport homogén (kis, középső, nagy), Lurkó telephely: 6 vegyes csoport, Cseperedő telephely: 2 vegyes, 3 csoport homogén (kis, középső, nagy), ennek bevezetését fokozott formában kívánjuk bevezetni, három éves átmenettel.)

A gyermekek közti különbségek leginkább a társas - érzelmi sajátosságokban mutatkoznak. A gyermekek többsége az őt érő élményekre azonnal, érzelmekkel kísért választ ad. Vannak gyermekek, akikre a csendesebb, visszahúzódóbb, visszafogottabb viselkedés jellemző. Fokozott figyelmet fordítunk az érzékenyebb, kevésbé közlékeny gyermekekre, mivel nekik különösen fontos a felnőttekkel, gyermekekkel kialakuló bensőséges, biztonságot sugárzó érzelmi kapcsolat. Sok dicsérettel, buzdítással, sikerélményhez juttatással növeljük önbizalmukat, segítjük megnyilvánulásaikat. Pozitív értékeléssel megerősítjük a gyermek helyes cselekedetét, ezzel elősegítjük az elvárások belsővé válását. Tudatosan törekszünk arra, hogy a negatív tartalmú értékelés az elmarasztaláson és visszatartáson túl - mutasson a kívánatos magatartás, viselkedés irányába.

Óvodapedagógus feladatai:

- szeretettel átsegíteni a gyermeket a kapcsolatfelvétel folyamatában,
- a közös élmények, a tevékenységek állandó körforgása, a megerősítő szeretet hatására a gyermekek biztonságérzetének kialakítása,
- a jeles- és ünnepnapok nyújtotta lehetőségek kihasználása a szocializáció megalapozásának folyamatában,
- a napi tevékenységekben gyakorolhassa az önkifejezés formáit, a társas érintkezés mintáit.
- a csoportban lévő gyermekek felkészítése az új társak fogadására,
- folyamatos érzelmi ingereket nyújt: testközelség, báb használat, ölbeli játékok, népi
- mondókák, dalok ismételtgetésével a kölcsönös bizalom, biztonságérzet megalapozása,
- a csoportban kialakult biztonságot nyújtó szokásrenddel segíti elfogadtatni a gyermekkel a csoport viselkedési szabályait,
- a mindennapok tevékenységformáiban lehetőséget nyújt a viselkedési, az udvariassági formák gyakorlására,
- közös élmények szervezése – csoporttal, az egész óvodával
- a vegyes és homogén életkorú csoportösszetétel lehetőségeinek kihasználása az elfogadás, az alkalmazkodás és a segítségnyújtás területein,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermeket elfogadó szeretettel, példát mutató figyelemmel segíti.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Kezdeményezők a kapcsolatteremtésben, elsajátítják a társas viselkedés normáit: együtt érzők, segítőkészek, önzetlenek, önfegyelmre képesek, kitartóak, udvariasak, illetudóak, figyelmesek, képesek a másság elfogadására, alakul toleranciájuk.
- Mélyülnek azok az erkölcsi tulajdonságok, melyek képessé teszik a gyermeket a közösségbe való beilleszkedésre;
- Képesek lesznek közösen kitűzött cél elérése érdekében az együttműködésre;
- Megtanulják egyéni érdekeiket a csoport érdekeinek alárendelni;

- Képesek lesznek szituációtól függően elfogadni az alá-, fölé- és mellérendeltségi viszonyt, helyzetet. Tudnak örülni a közös sikernek;
- A megfelelő környezeti hatásokra kialakul belső elégedettségük, pozitív énképük;
- Képesek lesznek a közösségre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítására;
- Elsajátítják a kulturált magatartást és a kommunikációt.

2. Tehetséggondozás

Cél:

Aktív együttműködéssel és kommunikációval hatékony és sikeres tehetséggondozásra törekszünk. Fontosnak tartjuk azonban a tehetség ígéreték felismerését és fejlesztését, azaz, a tehetséggondozást.

(Mozgolóda székhely és a Cseperedő Óvoda telephely Tehetségponttá vált, amely az intézmény, a gyerekek és szülők számára is számos előnnyel jár. A kollégák folyamatosan képzik magukat tehetséggondozás területén, éves szinten tervezik ennek megvalósítását.)

Óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek fejlődését nyomon követi dokumentációban megjelenik, az a terület amelyben a gyermek készségei, képességei életkorát meghaladja. A személyes bánásmód, feladatadás a fejlesztés része. A szülők figyelmét felhívja ezekre a területekre, vagy ha ők már észrevették, megnyugtatta őket – Az ő gyermekük sem más, mint a többi, ne ijedjenek meg a „másságtól”! Fejlesztési lehetőségeket javasol, segít az iskolaválasztásban, szakemberekkel konzultál a tehetség ígéretes gyermekek fejlesztése érdekében.
- Különös tekintettel ügyel a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek tehetséggondozására.
- Különös figyelmet, tág teret és időt biztosít a tehetségek kibontakozására, és lehetőséget biztosít arra, hogy rátermettségüket megmutathassák.
- A különleges tehetségű gyerekeket nem mindig könnyű elfogadni, másságukkal kitűnnek társaik közül, előfordul, hogy családjában sem talál megértésre, ezért valódi támogató kapcsolattal segíti óvodai csoportbeli és családbéli szerepét.

Óvodapszichológus feladata:

- A kiemelten tehetséges gyermek tehetséggondozásában az óvodapedagógusokkal és a pedagógiai szakszolgálat szakembereivel együttműködik és az ellátás kereteit kidolgozza.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

A gyermek jól érzi magát, siker élményével megerősítést kap. Önmagához mért ütemben fejlődik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a megfelelő terápia kiválasztása a gyermeknek a gyógypedagógus és pszichológussal egyeztetve,
- lehetőség biztosítása a mozgásfejlesztésre,

- a gyermek támogatása a terápia során,
- önképzés, folyamatos továbbképzés a gyermek érdekeit szem előtt tartva,
- az óvodapedagógusok és a pedagógusok munkáját segítő személyek megfelelő tájékoztatása
- a szülők folyamatos tájékoztatása
- kapcsolattartás a fejlesztést segítő szakszolgálatokkal, intézményekkel.

A terápia hatásos 5 éves kortól:

- Megkésett vagy/és hibás, akadályozott beszédfejlődésnél (diszfáziák)
- Kiejtési hibával, pöszeséggel küzdő gyermekeknél.
- Diszlexiánál, alaki diszgráfiánál= olvasás és/vagy írásgyengeségnél.
- Azoknál az organikus eredetű túlmozgásos (hypermotil)- figyelemzavaros gyermekeknél, akiknél a szülés körül oxigénhiányos károsodás keletkezett.
- Fejlődésben, érésben elmaradt óvodásoknál.
- Enyhe fokú értelmi fogyatékossgal élő gyermekeknél
- Minden olyan gyermeknél, aki mozgásügyetlenségben szenved bármilyen okból.

A torna során a nagymozgások gyakorlására fektetjük a legnagyobb hangsúlyt és innen haladunk lépésben az egyensúlygyakorlatok, rugalmasság, finommotorika és lassan a homlokleány gyakorlatok felé . A terápia magabiztosabbá, határozottabbá és nyitottabbá teszi a gyermekeket. Fejlődik a beszédképességük, memóriájuk és mindezekkel együtt az állóképességük.

3. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

A gyermekek szociális háttere igen széles képet mutat.

Különösen nagy a felelősségünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében.

A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magába hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek célja:

- A hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek érdekében tett intézkedésekkel, gyermekközpontúsággal, családorientált szemlélettel, az együttműködés elősegítésével az esélyteremtés növelése, valamint a gyermek komplex személyiségfejlődésében bekövetkezett változások elősegítése.

Az óvodapedagógus feladat:

- A tolerancia, segítőszándék kialakítása, másság elfogadása
- Praktikus ismeretek elsajátítása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés

- A mozgás és a sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás-és feladatmegoldó képességeket, az egészséges értéknek tekintő gondozásmódot

A hátrányos helyzet okai:

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendj
- A család lakhelye és környezet
- A gyermek és / vagy szülő egészségi állapot
- A családtagok szám
- Szülők iskolázatlanság
- Nevelési hiányosságok:
Kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód, érzelmi sivárság, közömbösség
- Anyagi okok:
Munkanélküliség, létminimum 1 főre jutó jövedelem, a szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
- Egészségügyi okok:
Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság, mozgáskorlátozottság, érzékszervi károsodás, szervi rendellenesség, tartós betegség, idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek), higiénés hiányosságok, a gyermek személyiségében rejlő okok

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

- Differenciált egyéni bánásmód
- Egészségnevelés
- Életvezetési tanácsok
- Tehetséges gyermek fejlesztése
- Felzárkóztató foglalkozások
- Kulturális rendezvényeken csoportos látogatás

Szülőknek felajánlott segítség:

- Fórum-jogi és életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, fogadó órákon
- Szülőkkel közös programok a lehetőségeken belül

Sikerkritérium:

Gyermekeink szociális hátrányai, csökkenek, személyiség fejlődésükben pozitív változások következnek be. Szülőknek hatékony segítséget tudunk nyújtani problémáik kezelésébe.

4. A sajátos nevelési igényű (SNI), különleges bánásmódot igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése

Alapelveink és feladataink a Dél-Kelenföldi Óvodában

- pedagógiai programunk kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor (pl. kirándulás) figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- az óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti utazó tanári státuszban.

A gyermekkel foglalkozó szakember közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, az óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára megpróbáljuk a fenntartó közreműködésével biztosítani mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődését tekintjük, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs szemlélet és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógusaink vannak
  - szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készítünk, individuális módszereket, technikákat alkalmazunk,
  - a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépítjük, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásainkat megváltoztatjuk, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztjuk,
  - egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keresünk,
  - alkalmazkodunk az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
  - együttműködünk a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépítjük a pedagógiai folyamatokba.

Óvodapszichológus feladata:

- Az SNI (különleges bánásmódot igénylő gyermek), BTMN (beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd) diagnózissal, szakvéleménnyel rendelkező gyermekek óvodai integrációját segíti. A diagnózis felállításához információkat gyűjt az egyes gyermekekről, tesztek, megfigyelés, interjú, illetve kérdőív segítségével. Az elemzés során kiemeli a gyermek erősségeit is, valamint javaslatot tesz a helyzet orvoslására. Felveszi a kapcsolatot a gyermekek szüleivel, segíti a helyzet elfogadását, elősegíti az óvoda-szülő-szakemberek közötti együttműködés kialakítását.

Mozgolóda Óvoda székhely (1119 Budapest, Lecke u. 15-19.)

- Különleges bánásmódot igénylő, mozgásszervi fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság vélemény alapján.
- Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság vélemény alapján.
- Olyan különleges bánásmódot igénylő (de nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság vélemény alapján, akik életkorukhoz viszonyítottan jelentősen alul teljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedésük, továbbá személyiségfejlődésük nehezített vagy sajátos tendenciát mutat.
- Különleges bánásmódot igénylő, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése.
- Gyógytestnevelési pedagógiai szakszolgálati feladatok ellátása.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

I. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott és halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladatunk a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése, a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés.

A fentiek megvalósulása érdekében az óvodában biztosítjuk a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és étletteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció és terápia feladatait, valamint a mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe építjük be. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat. Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése folyamatában az alábbi speciális szempontok figyelembevételét tartjuk be az óvodai nevelés valamennyi területén.

Mozgásfejlesztés

Óvodáskorban előtérbe kerül az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével, az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztésekkel. A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kap a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használata kialakítása is.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése

A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve biztosítjuk az önellátási funkciók fejlesztését, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetést. A sérülés függvényében, ha szükséges az egészségüggyel való kapcsolattartásra is gondolunk, pl. inkontinencia kérdésének megoldásában.

Játéktevékenység

A mozgáskorlátozott gyermeket a játéktevékenységében akadályozhatja bizonytalan testtartása, a helyzet- és helyváltoztatás, az eszközhasználat nehezítettsége, a téri tájékozódás terén fellépő nehézségek stb. Ennek megfelelően igazítjuk a játékhoz használt tereket, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására is figyelünk. Az egyes tevékenységek során fontosnak tartjuk a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerep vállalását és bekapcsolódását.

Nyelvi fejlesztés

A mozgáskorlátozottsághoz társulhatnak beszédzavarok, kommunikációs problémák. A szókincs szegényesebb lehet, a különböző kognitív funkciók érintettsége akadályozhatja versek, mondókák megtanulását, a mozgászavarok hatással lehetnek a nonverbális kommunikációra, légzésproblémák állhatnak fenn, súlyos esetben beszédképtelenség is előfordulhat. Emiatt fontos feladatnak tartjuk a mozgáskorlátozott gyermek bevonását minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe, szükség esetén sajátos fejlesztési célokat tűzünk ki, esetlegesen a logopédussal való együttműködésre is odafigyelünk.

Éneklés, zenei nevelés

Artikulációs problémák, légzésproblémák, a vitálkapacitás beszűkülése, ritmus és tempó érzékelésének nehezítettsége állhat fenn, ami pl. felső végtag érintettség esetén kiegészülhet az eszközhasználat nehezítettségével. Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítjük. Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést. A tevékenységek végzése közben ha szükséges biztosítjuk a speciális testhelyzet felvételét, esetleg a gyermek állapota által meghatározott adaptált eszközök (hangszerek) használatát.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése

Felső végtag érintettség, izomtónus fokozódása, gyenge izomzat, a törzs- és fejkontroll hiánya stb. okozhat problémát ezen a területen. Fontosnak tartjuk a kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása, a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítését, ha szükséges biztosítjuk az adaptált eszközök használatát, esetleg az eszközök rögzítését, a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése érdekében.

Minden tevékenység során kiemelt feladatunknak tekintjük a tapasztalatszerzés biztosítását, a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtését. A mozgáskorlátozott gyermek eltérő tapasztalatokkal rendelkezik, észlelési problémái, testséma-zavarai lehetnek, kevesebb ismerettel rendelkezhet az őt körülvevő világról. Alkalmat kell adnunk a minél sokrétűbb, mozgásos tapasztalatszerzésre, fejlesztenünk kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

A halmozottan sérült mozgáskorlátozott gyermekek esetében a mozgáskorlátozottságon kívül még más – érzékszervi, beszéd- vagy értelmi sérülés – is nehezíti a fejlesztés lehetőségét. Fejlesztésük döntően a mozgáskorlátozottak pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek egyénre szabott kombinációival történik.

II. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképeség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárási okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladatunk: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképeség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történik. További feladatunk megelőzni a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizzük, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva határozzuk meg.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex – gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

Lurkó Óvoda telephely (1119 Bornemissza utca 21.)

Különleges bánásmódot igénylő, enyhe értelmi fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság vélemény alapján.

Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvoda nevelése a szakértői bizottság vélemény alapján.

Olyan különleges bánásmódot igénylő (de nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság vélemény alapján, akik életkorukhoz viszonyítottan jelentősen alul teljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek,

közösségbe való beilleszkedésük, továbbá személyiségfejlődésük nehezített vagy sajátos tendenciát mutat.

Különleges bánásmódot igénylő, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése.

Gyógytestnevelési pedagógiai szakszolgálati feladatok ellátása.

Különleges bánásmódot igénylő sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

A Lurkó Telephely a meghatározottak szerint a különleges bánásmódot igénylő enyhe értelmi fogyatékos vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését a többi óvodással együtt - integráltan – valósítja meg.

Pedagógiai Programunk alapján nevelési célunk az, hogy a nevelés során a sajátos nevelési igény összhangba kerüljön a megfogalmazott cél- és feladatrendszerrel. Ennek érdekében a különleges bánásmódot igénylő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése során az alábbi irányelveket követjük:

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak nevelési programunk tartalmi elemeivé.

Az óvodai nevelés keretein belül a fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer-és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Ennek értelmében az együttnevelés - az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményére alapozva - minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni fejlesztést igényel.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igényű gyermeket érintő rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényéhez igazodó szakképzettséggel rendelkező terapeuta (fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus) közreműködése szükséges.

Intézményünk, mint az integrált nevelésben közreműködő közoktatási intézmény a gyógypedagógiai módszertani intézmények szak-és pedagógiai szakmai szolgáltatását, valamint az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét vesszük igénybe a különleges bánásmódot igénylő sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlesztésénél.

Cél:

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek önállóságának, alkalmazkodó képességének, együttműködésének fejlesztése.

A sérült, lassabban fejlődő funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a gyermekek életminőségének javítása.

Feladatok:

A Szakértői bizottság szakvéleménye alapján a sérülés mértékének áttekintése és a speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése.

Ezen tevékenységek beépítése a napi óvodai életbe.

Különbözőséget elfogadó környezet kialakítása.

A sajátos nevelési igényű gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése.

Differenciált, a szükségletekhez igazodó képességfejlesztés.

A hiányosan működő képességek kialakítása, fejlesztése.

Az utazó gyógypedagógus együttműködésével egyénre szabott fejlesztő programok készítése.

Az különleges bánásmódot igénylő gyermekek az egyes területeken kiemelkedő teljesítményeinek felismerése, gondozása.

A szülői közösség megismertetése az integráló neveléssel, ösztönzésük az elfogadásra.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedését, fejlődését, az együtt haladás lehetőségét és a sikeres iskolába lépést tekintjük.

Cseperedő Óvoda telephely (1119 Albert utca 28.)

Különleges bánásmódot igénylő, enyhe értelmi fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság vélemény alapján.

Különleges bánásmódot igénylő érzékszervi fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság vélemény alapján. Látássérült gyermekek közül a gyengén látó, hallássérült gyermekek közül a nagyothalló, ill. a műtéti úton helyre állított hallású gyermekek integrált nevelése.

Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvoda nevelése a szakértői bizottság vélemény alapján.

Olyan különleges bánásmódot igénylő (de nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság vélemény alapján, akik életkorukhoz viszonyítottnan jelentősen alul teljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedésük, továbbá személyiségfejlődésük nehezített vagy sajátos tendenciát mutat.

Különleges bánásmódot igénylő, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése.

Gyógytestnevelési pedagógiai szakszolgálati feladatok ellátása.

Hallássérült gyermek integrált óvodai nevelése

A sajátos nevelési igényű gyermek nevelése nagyobb mértékű differenciálást, illetve kiegészítő, fejlesztő pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé. A szakértői bizottság szakértői véleménye a gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének alapja.

Az óvodapedagógus feladata:

- a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak (pedagógiai asszisztens, dajka) és a szülők tájékoztatása az SNI gyermek befogadására
- együttműködés a sérült gyermek szüleivel
- óvodába lépés előtt tájékozódás a gyermekről
- részvétel az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, továbbképzéseken
- önképzés
- szakszolgálattal folyamatos együttműködés (szurdopedagógus, logopédus stb.)
- a hallássérült gyermek nevelésének speciális szempontjai az óvodai tevékenységekben
- a pedagógus empatikus, elfogadó magatartásával segítse a szülő és a gyermek közösségbe való beilleszkedését
- nyelvi kommunikáció megalapozása, fejlesztése

Sikerkritérium:

- a gyermek beilleszkedett, jól érzi magát a csoportban
- önmagához mérten fejlődik

Látássérült gyermek inkluzív óvodai nevelése**Cél:**

A látássérült gyermek vizuális gondolkodásának (mivel a gyermek vizuális inger felfogása lassabb) fejlesztése játékba ágyazva, az egész napos tevékenységek során.

Óvodapedagógus feladata:

- a pedagógiai munkát segítő, pedagógiai asszisztens, dajka és a szülők tájékoztatása az SNI gyermek befogadására
- együttműködés a sérült gyermek szüleivel
- óvodába lépés előtt tájékozódás a gyermekről
- részvétel az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, továbbképzéseken
- együttműködés a Gyengénlátók Ált. Isk., Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és Kollégiumának dolgozóival
- önképzés
- a gondolkodás és a látás közötti kapcsolat kiépülésének segítése, tudatossá tétele
- a nem 100 %-an látott kép minél optimálisabb értelmezése, többi érzékszerv kiemelt fejlesztése
- mindennapos tevékenységbe ágyazott fejlesztés külső-belső világ tevékeny megismerése (tájékozódás segítése óvodán belül és az udvaron)
- természet megfigyelése (közelebbről, több érzékszervvel, hosszabb ideig való tapasztalás) anyanyelvi nevelés (látottak verbalizálása)
- fontos a tudatos tervezés, csak különböző sérüléssel rendelkező gyermekek járjanak egy csoportba, mivel generálhatják egymást

Sikerkritérium:

- a gyermek beilleszkedett, jól érzi magát a csoportban
- önmagához mérten fejlődik
- óvodapedagógus jó együttműködése a segítő kollégákkal

5. A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei óvodánkban

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan team munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az óvodai nevelőmunkánk során figyelemmel vagyunk arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

- A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai- orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építenünk.
- Törekszünk a szakemberekkel együttműködve, tanácsaikat megfogadva a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására. Kooperatív fejlesztés kialakítása.
- Célunk az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Csoporton belüli célunk az is, hogy a többi gyermekkel is elfogadtassuk az esetlegesen szükséges speciális eszközöket és magunk is megtanuljuk azok helyes alkalmazási módját.
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása is közös céljainkhoz tartozik.

Az alapelvek teljesülését az alábbiak megvalósulása biztosítja intézményünkben:

- az elvárások igazodnak a gyermekek fejlődésének üteméhez;
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósul meg;
- figyelünk arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl;
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai az óvoda nevelési programjának tartalmi elemévé válik

- az alkalmazott speciális módszer –és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

Az intézményi fejlesztés szervezeti kereteinek aktuális megválasztása a szakemberek munkájának bevonásával valósul meg.

Az együttnevelés minden esetben egyéni döntést igényel a gyermek és az adott befogadó gyermekcsoport szükségletei szerint.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők:

- A fogyatékoság típusa, súlyossága.
- A fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje,
- Korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete
- A gyermek
  - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
  - képességei, kialakult készségei,
  - kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
  - családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Halmazottan fogyatékos gyermek, gyermekcsoport esetén a megállapított fogyatékoságok mindegyikére tekintettel kell lennünk.

A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- a sérülés-specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, szükség esetén speciális bútorok biztosítása;
- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával

Óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés, fejlesztés

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált

nevelése. Az együttnevelést vállaló intézményünk többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védettséget.

6. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőségi intézkedési terv célja, hogy biztosítsa az óvodán belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését.

Az esélyegyenlőség mindannyiunk számára fontos érték. Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az óvodának is hosszú távú érdeke – hozzájárul pedagógiai célkitűzéseink teljesítéséhez és növeli az óvoda versenyképességét.

Az esélyegyenlőség biztosítása nem jár többletköltséggel: szemléletváltást, rugalmasságot, nagyobb figyelmet igényel az intézmény vezetése és dolgozói részéről.

Az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosításán túl célul tűzzük ki az esélyteremtést, támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását a hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében.

Az óvoda esélyegyenlőségi intézkedési terv célja

- a közoktatási esélyegyenlőség elősegítése az óvodában
- az esetleges szegregációs és szelekciós mechanizmusok kiszűrése
- a minőségi neveléshez való egyenlő hozzáférés biztosítása
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségének biztosítása és előmozdítása a nevelési folyamatban (támogató lépések, olyan szolgáltatások bevezetése, amelyek csökkentik a meglévő hátrányokat, javítják a későbbi iskolai sikerességet, támogatják a megfelelő oktatási orientációt), társadalmi integrációjának támogatása
- a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség, az oktatási és társadalmi integráció támogatása.

Kötelezettségek és felelősség

Az óvoda mindenkori vezetője felelős azért, hogy a Közoktatási intézményi esélyegyenlőségi intézkedési terv az óvoda minden dolgozója, óvodása, a szülők és a társadalmi partnerszervezetek számára elérhető legyen.

Az óvodavezető felelőssége, hogy az óvoda dolgozói megkapják a szükséges felkészítést és segítséget az intézkedési terv végrehajtásához. Amennyiben olyan jelenségről szerez tudomást, amely sérti az egyenlő bánásmód elvét, meg kell tennie a szükséges lépéseket.

Az óvodavezető felelős a Közoktatási intézményi esélyegyenlőségi intézkedési terv megvalósításának koordinálásáért, nyomon követéséért.

Valamennyi óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens és dajka felelős azért, hogy tisztában legyen az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi eljárásokkal, biztosítsa a diszkriminációmentes nevelést, a befogadó és toleráns légkört.

Az óvoda minden dolgozójának felelőssége, hogy ismerje az intézkedési tervben foglaltakat és közreműködjön annak megvalósításában, illetve amennyiben az esélyegyenlőség sérül, azt jelezze felettesének.

Minden, az óvodával szerződéses viszonyban álló, szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy ismerje a Közoktatási intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervet és magára nézve is kötelezőként kövesse azt.

A helyzetelemzés összefoglalása

- Az óvoda egyes csoportjai között a hátrányos helyzetű gyerekek aránya kiegyenlített,
- a csoportszervezés módja szegregációra nem utal, így beavatkozásra nincs szükség.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek egyenlő hozzáférése az óvoda nyújtotta szolgáltatásokhoz biztosított.
- Az óvoda az Alapító Okiratban rögzítettek szerint fogad sajátos nevelési igényű gyermekeket.
- és részképesség zavarokkal küzdő gyereket.
- Az óvodában a megfelelő képzettségű szakemberek rendelkezésre állnak.
- Az óvoda infrastrukturális feltételei megfelelőnek mondható
- Az óvodában korszerű pedagógiát alkalmaznak, a továbbképzések sokfélesége a további fejlődés záloga.
- Az óvoda rendszeres kapcsolatot tart fenn a környezetében működő társadalmi és szakmai szereplőkkel.

A helyzetelemzés alapján elmondható, hogy az esélyegyenlőség terén óvodánk minden tekintetben biztosított.

Megvalósítás

Az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségeket és a program célkitűzéseit az óvoda működését és pedagógiai munkáját érintő dokumentumokba be kell építeni, és a működés során érvényesíteni kell. Ehhez szükséges az adott dokumentumok vizsgálata, szükség esetén külső szakértő bevonásával. Az intézmények által készített éves beszámolóban számot kell adni a program teljesüléséről.

Célkitűzések:

A gyermekvédelmi felelősök felkészítése az esélyegyenlőségi programból adódó feladatokra. A kerületi önkormányzat által szervezett esélyegyenlőségi továbbképzéseken, fórumokon, konzultációkon érdemes az óvoda esélyegyenlőségi felelősének részt venni, majd a tapasztalatokat a többi óvodapedagógussal megosztani.

Monitoring és nyilvánosság

A Köznevelési intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervet minden érintettel ismertetni kell: hozzáférhetővé kell tenni a szülők és az óvoda dolgozói számára (a terv a többi óvodai alapidokumentumhoz hasonlóan megjelenhet az óvoda honlapján, illetve elkérheti az óvodatitkártól). A tervben foglaltak teljesüléséről évente számot kell adni, az éves beszámoló során. A monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánossá kell tenni az érintettek körében. Ennek során ügyelni kell a személyes adatok védelmére: sem gyerekek, sem dolgozók nem lehetnek azonosíthatóak a beszámoló alapján.

Konzultáció és visszacsatolás

A Köznevelési intézményi esélyegyenlőségi intézkedési terv elfogadása előtt módot kell adni konzultációra és a véleményformálásra a fenntartó, és a szülők részére, annak érdekében, hogy a végrehajtás menetében valamennyi érintett fél véleményét be lehessen gyűjteni és visszacsatolni.

Szankcionálás

Amennyiben a program évenkénti értékelése során kiderül, hogy a vállalt célokat nem vagy nem mind sikerült teljesíteni, az óvoda ezt jelzi a fenntartónak a lehetséges korrekciókkal és azok időbeli ütemezésével együtt. A fenntartó vizsgálat keretében feltárja a kitűzött célok meg

nem valósulásának okait. Felszólítja az óvodát a megfelelő intézkedés megtételére, melynek megtörténtéről utóellenőrzés keretében meggyőződik. Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése.

Óvodai fejlesztőprogram- a hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésére

Nevelőtestületünk nevelés felfogása szerint veszélyeztetett minden gyermek, aki a fejlődéséhez szükséges optimális feltételeket nem kapja meg, illetve ezekkel nem rendelkezik. Hátrányos helyzetbe kerülnek életük során azok a gyermekek, akik nem kapják meg az önálló személyiség kibontakozásához, önmaguk megvalósításához szükséges lehetőségeket.

A leghatékonyabb prevenció eszköznek, módszernek tekintti nevelőtestületünk az EGÉSZSÉGRE ható nevelést. EGÉSZSÉG = testi, lelki, szellemi, és szociális harmónia. Ennek része az egészségtudatos, környezettudatos életvitel közvetítése.

Célunk, hogy hatékonyan, preventív és a hátrányokat felszámoló nevelést biztosítsunk óvodáinkban. A gyermekek hátrányos helyzetüktől függetlenül, egyéni sajátosságaikhoz igazodva nevelődjenek.

Óvodapedagógus feladatai:

- A vezető és az óvoda gyermekvédelmi felelőse az óvónőkkel együtt a nevelési év elején felméri a hátrányos helyzetű, felzárkóztatást igénylőket.
- Kapcsolatfelvétel, információszerzés az előző intézménnyel, családsegítővel.
- A hátrányos helyzetű gyermekek fejlettségének felmérése, fejlődésük nyomon követése.
- Szülők számára tanácsadás, szemléletformálás, megnyerésük a külső segítő intézmények szolgáltatásainak igénybevételére, motiválásuk.
- Az óvodapedagógusok egyeztetik (szakember bevonásával) a várható és szükséges fejlesztést, eljárást a gyermekek egyéni helyzetének, igényeinek megfelelően.
- Pedagógiai munka kiemelt területei: gondozási- önellátási feladatok, érzelmi nevelés, mozgás fejlődés, anyanyelvi nevelés
- Folyamatos konzultálás az együttműködésben résztvevő intézményekkel, szakemberekkel a gyermekek fejlődésének alakulásáról.
- Szükség esetén a nevelőtestület minden tagját tájékoztatni szükséges az esetleges eljárásokról, tennivalókról (bíróági végzés határozatáról).
- Intézmény váltás esetén a leendő pedagógus, szakember igény szerinti tájékoztatása a megvalósult feladatokról, a gyermek aktuális fejlettségéről.

IX. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Alapelvünk:

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

- a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be;
- a család életébe történő hatósági beavatkozás kizárólag akkor engedhető meg, ha az a gyermek érdekében elkerülhetetlen

A gyermekvédelmi munkánk célja

Gyermekvédelmi munkánk célja a pedagógiai eszközökkel való megelőzés, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez tartozó intézményekkel való együttműködésünk során az egymást kiegészítő szolgáltatások összehangolt tevékenysége révén a gyermekek veszélyeztetettségének hatékony megelőzése és megszüntetése.

További célunk:

A prevenció, azaz a megelőzés. A legfontosabb a kellő időben történő felderítés, sokoldalú tájékozódás a gyermekek életéről, körülményeiről, családban elfoglalt helyükről, személyiségükről.

A célok elérése érdekében feladataink

Az óvoda a gyermek számára a legfontosabb társadalmi intézmény, ahol a nap jelentős részét tölti, és ahol elérhető, befolyásolható, segíthető, valamint családjával, környezetével folyamatos kapcsolatot lehet tartani, így az észlelő-jelzőrendszer legfontosabb tagja lehet, hiszen a gyermek minden problémája – szorongása, agresszivitása, esetleges alultápláltsága vagy bántalmazásának jelei – a gyermek teljesítmény-, viselkedés- és/vagy kapcsolati zavarainak formájában itt észlelhető. Intézményünk teljes közösségének feladata, a gyermekek jogainak tiszteletben tartása és az óvó-védő funkció teljeskörű-feladatellátása. **Jelzés kötelezettségünknek** eleget téve problémás esetekben haladéktalanul elindítani az együttműködési folyamatokat a segítő szakszolgálatokkal és az érintett családokkal.

Alapvető követelmény minden gyerek számára biztosítani a fejlődéshez szükséges feltételeket, lehetőségeket a képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához, hogy szükség esetén leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek születésénél, családi, vagyoni helyzeténél vagy bármilyen más oknál fogva fennállnak.

Általános:

- óvodakötelezettség biztosítása,
- egészségnevelés,
- hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók szűrése

Speciális:

- feltárás (hátrányos helyzet, veszélyeztetettség és sajátos nevelési igényű gyermekek), családlátogatás,
- igény szerinti foglalkozások megszervezése (fejlesztő felkészítés)
- pedagógiai és gyermek- és ifjúságvédelmi szakszolgálati ellátás biztosítása külső segítők bevonásával.

Ez a tevékenység számos területet ölel fel:

- a családdal, szülőkkel való kapcsolattartást,
- az aktív szerepvállalást abban, hogy a rászoruló családok anyagi helyzetüktől függően kérelmükre étkezési támogatásban részesüljenek.

Felelőse:

Az intézmény vezetője, aki megbízólevéllel felhatalmazza a gyermekvédelmi felelősöket, hogy az óvónőkkel egyeztetve minden nevelési év elején elkészítsék a gyermekvédelmi munkatervet és irányítsák a munkát és a teendőket.

Kötelességeink és feladataink:

- Szakmai szabályozottság elve – jelzőrendszer működtetése kötelező feladat
- Információk felelős kezelésének elve – figyelemmel kísérés, nyilvántartás, intézkedés
- Egyéni szükségletek figyelembe vételének elve – a gyermek szükségleteinek megfelelő intézkedést megtétele
- Komplexitás elve – a gyermekek érdekében eljáró valamennyi szakemberre vonatkozik
- Kötelezőség elve – kötelező együttműködés a jelzés után is
- Objektivitás elve – személyes kapcsolatok nem befolyásolhatják
- Szakmai felelősség elve – a jelzőrendszeri feladat ellátása nem múlhat egyéni választásokon – szankciókon. A kiskorú veszélyeztetése büntett elkövetésének gyanúja esetén a gyanút észlelő feladata (a gyermekjóléti szolgálaton kívül) hatósághoz is fordulni – így elősegítve a rossz bánásmód mielőbbi megszüntetését.
- Kompetencia határok betartásának elve: Sem a rossz bánásmód súlyos esetét észlelőnek, sem a hatóságnak nem feladata a nyomozás! A jelzőrendszer, illetve a hatóság feladata ilyenkor a feljelentés megtétele.
- Írásbeliség elve: A gyermekkel kapcsolatos rossz bánásmód illetve bántalmazás azonnali jelzését (telefonos, szóbeli, elektronikus stb.) követően minden esetben elengedhetetlen a jelzőrendszeri tag által megküldött írásbeli feljegyzés, amely a problémát konkrétan és körültekintően tartalmazza. A jelzést fogadó szakember feljegyzésben rögzíti a bejelentés tényét.
- Folyamatos kapcsolattartás és együttműködés a társintézményekkel, segítő szakszolgálatokkal (óvodákkal, bölcsődékkel, iskolákkal, Újbudai Humán Szolgáltató Központtal, Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat 11. Kerületi Tagintézményével)
- Problémás esetekben speciális iskolát javasolunk.
- Hatóságokkal együttműködünk, ha hivatalos felkérésre kerül sor (Gyámhatóság, Bíróság, Rendőrség)
- Csapatmunkának tekintjük a feladatellátást
- A gyermekvédelmi iratokat iktatjuk
- A pedagógusok és munkatársaink titoktartásra kötelezettek, az iratok kezelését különös gonddal, diszkréten kezelendő.
- Az óvónők a csoportban helyettesítő kollégát köteles tájékoztatni az esetleges problémákról.
- A megoldott gondok után is nyomon követjük a gyermekek sorsának alakulását, amelyet minden félévben csatolunk a gyermek anyagához.
- Minden nevelési év végén írásban rögzítjük a megtett eredményes v. eredménytelen feladatokat

- A hátrányos helyzetű vagy veszélyeztetett környezetben élő gyermekek szüleivel megértő, bizalmat ébresztő magatartással kezdeményezünk kapcsolatot.

Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén:

A gyermekvédelmi felelősök (telephelyenként 1-1 fő) a nevelési intézményben folyó nevelő munka aktív részeseként segítik az óvodapedagógusok gyermekvédelmi munkáját. Ugyanakkor aktív és hatékony tagjai az észlelő-jelzőrendszernek, így munkájuk megelőző és/vagy kötelező együttműködés a rendszer más tagjainak tevékenységeivel.

Speciális feladataik:

- A gyermekvédelmi problémával küzdő gyermek szüleivel speciális bánásmód alkalmazása, a megnyerésük a külső segítő intézmények szolgáltatásainak igénybevételére.
- A gyermekvédelmi dokumentáció vezetése, ellenőrzése.
- A témához kapcsolódó továbbképzés megkeresése és ajánlása a kollégák körében a naprakész feladatok ellátása érdekében,
- Önképzés, szakkiadványok beszerzése, ajánlása és bemutatása a kollégáknak a feladatkör ellátása érdekében.
- Év végi beszámoló elkészítése a szorgalmi év folyamán felmerült gyermekvédelmi feladatokról a vezetővel közösen.
- Folyamatos kapcsolat illetve tájékoztatás a vezető felé
- Segítik a pedagógusokat a gyermekvédelmi feladatok megoldásában
- Pedagógiai esetmegbeszéléseket szerveznek, vezetnek
- Az Intézményi éves munkatervben megfogalmazott feladatok maradéktalan ellátása.
- A személyre szóló adatlapok vezetése során az adatvédelemi kötelezettség biztosítása.
- Szabadidős programok szervezés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A pedagógusnak a nevelő és oktató tevékenysége során figyelembe kell vennie a gyermek egyéni képességeit, szociokulturális helyzetét, fel kell figyelnie a családban jelentkező gondokra, amit megkönnyít a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás.
- A rábízott gyermekek nevelése során észre kell vennie, ha a gyermek teljesítménye jelentősen megváltozik. Indokolt esetben fontos, hogy ezt a változást időben jelezze a gyermekvédelmi felelősnek.
- Fontos, hogy megtörténjen az nevelési folyamatban észlelt, és a napi munkában nem megfelelően fejleszthető, a sikeres továbbhaladást akadályozó egyéni sajátosságok, képesség- és jártassághiányok felismerése és jelzése a szülőnek és a megfelelő szakembereknek: tanulási és teljesítményzavarok esetén fejlesztőpedagógusnak vagy logopédusnak, óvodapszichológusnak; beilleszkedési és magatartási zavarok esetén óvodapszichológusnak; a családi élet funkciózavarai vagy a gyermek elhanyagoltsága esetén a gyermekvédelmi felelősnek.
- családlátogatás szervezése

Az intézményvezető feladatai

- Ha az óvoda gyermek egy nevelési évben igazolatlanul tíz napnál többet mulaszt az intézmény vezetője az illetékes általános szabálysértési hatóságot és a jegyzőt értesíteni köteles
- A nevelési intézmény vezetője egy személyben felelős a gyermekvédelmi feladatainak teljesítéséért – a gyermekvédelmi felelős a vezető képviselője, személyes megbízottja.
- Együttműködés kialakítása a gyermekjóléti szolgálattal, a rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
- A szülők tájékoztatása, információk nyújtása
- Gyermekjóléti szolgálat meghívására esetmegbeszélésen vesz részt
- Önálló kezdeményezéssel támogatásra javasolhat gyermekeket

X. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Család-Óvoda

A család legfontosabb társadalmi funkciója a gyermeknevelés. A család hatásának döntő szerepe van a gyermekek egészséges testi, érzelmi és értelmi fejlődésében. Az óvoda gyermek fejlődését az otthon érzelmi biztonsága alapozza meg.

Az óvodába járó gyermek magával hozza a családban kialakult szokásokat, értékeket, viselkedésmódokat. Magatartását, érzelmi életét, érdeklődését később is a családtagokat összekötő kapcsolatrendszer, a család életmódja, nevelési stílusa, pedagógiai kultúrája alapvetően alakítja.

Az óvodai nevelésünk a családi nevelésre épül. A kettő összhangja, folyamatos egyeztetése elengedhetetlen feltétele az együttműködésnek, így a gyermek harmonikus személyiség fejlődésének. Az óvoda tevékenysége szolgáltatás, amelynek középpontjában közvetlen partnereink a gyerekek és szüleik igényei és elvárásai állnak.

Ennek **alapvető feltétele a családdal való együttműködés.** Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

A család és az óvoda kapcsolata a pedagógiai hatások forrása. Alapvető feltétel **a kölcsönös tisztelet és bizalom.**

Az óvodai nevelőmunka a családokkal való **szoros együttműködéssel** lehet csak eredményes. Az óvoda segítheti a családi szocializáció esetleg kedvezőtlen hatásának enyhítését.

Az óvónő gyermekismerete, pedagógiai és pszichológiai felkészültsége, a gyermek fejlődéséért érzett felelőssége megfelelő alapot teremt a családokkal való eredményes együttműködéshez.

Célunk: a partnerközpontúság működtetése

Feladatunk:

A komplex intervenció (az egyes családokhoz igazodó beavatkozás) stratégia, cselekvési terv és gyakorlat kidolgozása a helyi szükségletek alapján.

A stratégiai terv tartalmazza az óvodában elérhető, a családi nevelés gyakorlatát segítő szolgáltatásokat (az óvodapedagógusok speciális képzettségeinek kihasználása, a logopédus, pszichológus, gyermekjóléti szolgálat, egészségügyi intézmények, szociális ágazat bevonása, szülői klub, fogadóóra, játszó délután, szülők bevonása különböző módszerekkel a nevelési

folyamatba, projektek közös megvalósítása, saját kedvelt tevékenység bemutatása, nyitott ünnepek, stb.).

Az együttműködésünk alapelvei

- Az óvoda csak a családdal együtt, a családi nevelés funkcióját erősítve tudja nevelő szerepét betölteni.
- Az együttműködés egyenrangú nevelőtársi viszonyban, jó partnerkapcsolatban valósuljon meg. Alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás.
- A szülő találjon támaszt és segítőtársat az óvodában gyermeke fejlesztéséhez.
- Nyitottság biztosítása, a szülők kérésének, észrevételének javaslatának, véleményezési jogának, esetleges bírálatának figyelembe vétele. Ezzel megvalósítjuk a gyermekek érdekében a jogharmonizációt és az érdek azonos együttműködést.
- Kölcsönös alkalmazkodás megvalósítása.
- Családi és óvodai élet közötti folyamatosság biztosítása.
- Egyéni igények, szokások figyelembevétele, személyes bánásmód alkalmazása.
- A családok kölcsönös együttműködése segíti a csoport vagy csoportok és az óvodai társak közeledését, barátságok kialakulását.
- A Szülői Közösség az intézményi Szervezeti Működési Szabályzatban megfogalmazottak szerint vesz részt az óvoda életében és minden nevelési évben az együttműködésről munkatervet készítenek a szülőtársak. A szülők képviseltethetik magukat a nevelés nélküli munkanapokon, értekezleteken, véleményezési joguk van dokumentációink elkészítésénél.
- A szülők szerepe alapvető és lényeges, egyben nélkülözhetetlen eleme az integrációs folyamatnak. Azzal, hogy SNI-s gyermeke felvételt nyer egy többségi óvodába, szerepe és felelőssége nem csökken, sőt inkább növekszik.
- A lelki megsegítés végső célja a helyes szülői attitűd kialakítása.
- A beszélgetések során ne csak az információkra, hanem a biztatásra is fektessünk hangsúlyt! Fontos, hogy önbizalmat adjunk a szülőnek, mert egy kiegyensúlyozott szülő többet ér önmaga és a gyermek számára is. Támogatni kell a szülőt abban is, hogy helyzetét másokkal szemben képviselni tudja. Meg kell tanulnia megoldani a környezettel való konfliktusait, mert reakcióit nemcsak a környezete, hanem gyermeke is élesen figyeli.

Fontosak a család tapasztalatai, az információk, az egyéni különbségek megértésében nélkülözhetetlenek. A családok életmódjának megismerése sok, értékes támpontot ad a nevelésünkhöz.

Az együttműködésben vállaljuk a megértőbb, türelmesebb, érzelmileg elfogadó partner szerepét. Igyekszünk megtalálni minden egyes családdal külön - külön a kapcsolatteremtés, segítség legmegfelelőbb módját. Ha szükséges, a szülők nevelési szemléletének formálása - mindig tapintatosan, közvetve történik. Az óvoda minden dolgozója előítéletektől mentesen közeledik a családokhoz. Elfogadó, megértő, a gyermek szüleinek kijáró megbecsülést kifejező magatartás megvalósítására törekszünk.

Óvodánkba lépés előtt már lehetőséget biztosítunk – nyílt nap keretében – az ismerkedésre. A szülőket megbeszélés keretében tájékoztatjuk, közös ismerkedésre várjuk a leendő óvodásokat, így betekintést nyernek a mindennapi életünkbe és lehetőséget kapnak arra, hogy személyes tapasztalatok alapján válasszák intézményünket.

A kapcsolattartás módja, formái

- Napi beszélgetések alkalmával folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket gyermekükkel történt eseményekről, fejlődéséről valamint információkhoz jutunk a gyermekkel a családban történt eseményekről.
- Családlátogatásaink célja, hogy megismerjük a gyermeket közvetlen környezetében, megfigyeljük helyét a családban, tájékozódjunk a családi nevelés elveiről, szokásairól. Felmérjük a szülők igényeit, tudomásul véve az esetleges elzárkózást is.
- A beilleszkedési időszakban differenciáltan segítjük a különböző környezetből érkező gyermekeket. (család, bölcsőde vagy más közösség) Nyugodt, szeretetteljes családi légkör megtapasztalásának lehetőségével teremtjük meg a gyermekek biztonságérzetét, közösséghez való viszonyát.
- A nevelési évfolyamán a nyitott óvodai élettel lehetőséget adunk a szülőknek az óvoda napi életébe való betekintésre. A szülők személyes élményeik alapján képet kaphatnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, megismerhetik az óvis társakat, és azok szüleit.
- A szülők érdeklődésétől függően a nyílt napokon kívül is lehetőséget adunk a szülőknek gyermekük és a csoport életének megfigyelésére.
- Fogadóórák szervezésével alkalmat biztosítunk a szülőknek gyermekükkel, neveléssel kapcsolatos bizalmas jellegű információk cseréjére, megbeszélésére.
- Szülői értekezletek alkalmával az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat vitatjuk meg. Oldott hangulatú beszélgetés közben lehetőség nyílik arra, hogy a szülők is elmondhassák észrevételeiket, javaslataikat.
- Az aktív-segítő szülők azok, akik alkalmanként, vagy előre tervezve közreműködnek a gondozásban, a közös élmények biztosításában. A csoportos hirdetőtáblákon rendszeresen jelzik az óvodapedagógusok a projektek témáit és azokat a tevékenységeket, amelyekben a szülők segíthetnek az általuk kiválasztott napokon, a Lurkó telephelyen.
- Közös programok, ünnepek lehetőséget teremtenek a család és óvoda közti kapcsolat elmélyítésére, törekszünk egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, nevelési elveink közelítésére.
- A munkadélutánok, rétegszülők, „csacsogó” klub szervezése lehetőséget biztosít mind helyben és időben a szülők szabad találkozásaira, közös örömeinek, problémáinak megbeszélésére.
- Közös kirándulások, sportprogramok, kulturális rendezvények szervezésével segítjük elő a szabadidő hasznos eltöltését, a közös élményszerzés biztosítását.
- A Cseperedő telephelyen „Cseperedő” újság megjelenésével segítjük a szülők tájékoztatását az óvodai életéről (csoportok programjai, nevelési tanácsadás, egészséges életmód kialakítása, óvoda-család programok, pályázati eredményesség, alapítvánnyal kapcsolatos információk, környezet kultúránk szebbé tétele, stb.)
- Az információs csatornánk bővítésre az óvodai honlap 2016. szeptember 01.-ével indul. A közös dokumentumok a székhely és a telephelyek elérésével biztosítjuk a betekintést.

A szülők örömmel fogadnak minden tájékoztatást az óvoda életéről - különösen érzékenyen figyelnek a gyermekükről szóló információkra, értékelő megnyilatkozásokra. Tiszteljük a

szülők érzelmeit, tapintatosan törekszünk arra, hogy a nevelési problémák megszüntetésére a szülőkkel együtt közösen keressük a megoldást.

Az óvoda egyéb kapcsolatrendszere:

- Újbuda Önkormányzata- Fenntartó szerv
- Bölcsőde
- Óvodák
- Iskolák
- Újbudai Humán Szolgáltató Központ

Az óvoda nevelőmunkáját segítő intézmények:

- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat **Beszédvizsgáló**, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató, Gondozó Tagintézménye
- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat **Látásvizsgáló**, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató, Gondozó Tagintézménye
- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat **Hallásvizsgáló**, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató, Gondozó Tagintézménye
- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat **Mozgásvizsgáló**, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató, Gondozó Tagintézménye
- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat **I. számú Szakértői Bizottsági Tagintézménye**
- Fővárosi **Pedagógiai Szakszolgálat XI. Kerületi tagintézménye** (gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás fejlesztő nevelés, szakértői bizottsági tevékenység, nevelési tanácsadás, konduktív pedagógiai ellátás, óvodapszichológiai ellátás, tehetséges gyermekek gondozása, logopédiai ellátás, gyógytestnevelés)

Az óvoda egészségnevelő munkáját segítő intézmények:

- Védőnői szolgálat
- ÁNTSZ

Kulturális és közművelődési intézmények:

- Fővárosi Bábszínház
- Művelődési házak

Pedagógiai Oktatási Központok – POK

- továbbképzések, szakmai konferenciák, szakértők
- pedagógus minősítések, tanfelügyelet

Oktatási Hivatal – OH

XI. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI. A GYERMEKEK FEJLETTSÉGÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE

A pedagógiai dokumentáció célja, hogy megjelenítse a helyi pedagógiai program elv-, cél-, és feladatrendszerét, meghagyva az óvodapedagógusok választási szabadságát a módszerek és az eszközök alkalmazásában. Az óvodapedagógus feladata, hogy különböző tevékenységeket, kötetlen és kötött foglalkozásokat, tevékenységeket a pedagógiai program cél és feladatrendszere menetén logikusan építi fel.

Intézményi szintű pedagógiai dokumentumok:

- Az óvodai nevelés országos alapprogramja (Alapprogram)
- A Dél-Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programja
- A Dél-Kelenföldi Óvoda mindenkori Éves Munkaterve, mely komplex módon a teljes szakmai szervezetre, azon belül pedig nyomon követhetően az egyes telephelyekre, személyekre vonatkozó – a pedagógiai program adott évben megvalósítandó – céljait és feladatait tartalmazza.

Csoportszintű pedagógiai dokumentumok:

Csoportnapló, mely tartalmazza:

- féléves nevelési terv és annak értékelése
- napirend
- hetirend
- tematikus terv
- heti terv
- szervezési feladatok
- feljegyzések a csoport életéről
- reflexió a tematikus tervek lezárásaként

Felvételi és mulasztási napló

Személyiségfejlődési napló

- A szülőket félévenként tájékoztatjuk gyermekeik fejlettségi állapotáról

Elvárás, hogy a pedagógiai munka napi gyakorlata összhangban legyen az éves, valamint a kapcsolódó tematikus tervezésben foglaltakkal. Eltérések csak indokolt esetben fordulhatnak elő.

Halász *2*

XII. A NEVELŐTESTÜLET SZÁMÁRA KÖTELEZŐ, ILLETVE AJÁNLOTT SZAKIRODALOM JEGYZÉKE ÉS EGYÉB FORRÁSANYAGOK

Tanulási folyamatot segítő szakirodalom az egyes tevékenységterületekhez

Mese-vers

Kötelező szakirodalom:

Mesélj nekem! Szöveggyűjtemény /Nemzeti Tankönyvkiadó/
Fésűs Éva - *Az ezüst hegedű* /Szent István Társulat 2002./
Cini-cini muzsika- Óvodások verseskönyve /Móra Könyvkiadó Bp./
Bauer Gabriella- *Gyermekirodalmi Szöveggyűjtemény* /Óvónőképző Intézmények/
Anyanyelvi játékok gyűjteménye (Összeállította: Szűcs Judit)-/Kiadta: OVIMEZŐ Alapítvány,
Mezőkovácsháza/
Óvodai nevelés játékkal, mesével (Zilahi Józsefné szerkesztette, válogatta) /Eötvös József
Könyvkiadó/ Négy kötet: Tavasz, Nyár, Ősz, Tél

Ajánlott szakirodalom:

Tóth Erika Katalin- *Szó-beszéd- Beszédjavító mondókák* /Móra könyvkiadó/
Montágh Imre- *Mondd ki szépen* /Holnap Kiadó Bp./
Tóthné Pánya Marianna- *Tente baba, tente...népi gyermekmondókák és dalok*
Híves Márta - „*Fején találta a szöget*” Szólás és eredetmagyarázatok
Folt hátán folt-tű benne sosem volt- Találós kérdések /Pro-Team Nonprofit Kft./
Szó, fon, nem takács. Mi az? – Találós kérdések gyermekeknek /Móra Könyvkiadó/
Négy testvér egymást kergeti- Népi mondókák, találós kérdések- Dr. Kresz Mária gyűjtése
/Móra Könyvkiadó/
Ákombákom- mondókák, versek, játékok kisiskolásoknak /Társ Kiadó/
Erdő nincsen zöld ág nélkül – Szólások és közmondások /Társ Kiadó/
Szájról szájra, kézről kézre I. II. III. kötet /Szentendre, 2006/
Óvodások könyve /Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó/
Mondókás könyv /Könyvkuckó- Mesekönyvtár, mondókák, versek/
Szabó Borbála -*Mozdulj rá!*/Mozgással kísért vers és mondókagyűjtemény- Logopédia Kiadó/
Göncző Ferencné - *Beszédfejlesztés és anyanyelvi nevelés* / Segédanyag
óvodapedagógusoknak/
Dr. Bucherna Nándorné- Faust Dezsőné- Zadravecz Teréz- *Néphagyományőrzés az óvodában*
Icinke-picinke – Népmesék óvodásoknak /Móra Könyvkiadó/
Dr. Kovácsné Mészáros Gabriella szerkesztésében - *Minden napra egy vers* /Bíbor Kiadó/
Hunyadiné Körtvélyesi Anikó- *Óvodások mesekönyve* /Fonó33 Bt.-Debrecen/
Ünnepsoroló (Versek, dalok, játékok, jó tanácsok ünnepekre)- /Móra Könyvkiadó Bp./
„Hüvelykujjam almafa...” (Versek, mesék, játékok óvodásoknak)- /Tárogató Kiadó/
Dankó Ervinné -*Nyelvi- kommunikációs nevelés az óvodában* /OKKER Kiadó/
Gabnai Katalin- *Drámajátékok* /Helikon Kiadó 1999./
Népszokások és az óvodai nevelés- Brunszvik Teréz Óvónőképző Főiskola /Szarvas, 1991./
Adventtől szép pünkösöd napjáig /Debrecen1994./
Varázsvessző helyett- Népiünk ünnepi szokásai (A hagyományok ápolása az óvodai
életben) /Tiszavasvári, 1994./
Ablak Zsiráf /Móra Kiadó/

Miért/Ő? – Csoportos beszédészlelés és beszédértés fejlesztés óvodásoknak /Dinasztia Tankönyvkiadó 2009./

Dr.Perlai Rezsőné- Az óvodáskor fejlesztőjátékai szerkesztésében /OKKER Kiadó/

Göbel Orsolya -Varázsjátékok- Önmagunkban elmélyülten /L'Harmattan Kiadó Bp. 2009./

Ének- zene, énekes játék:

Kötelező szakirodalom:

Forrai Katalin- Ének az óvodában /EDITIO MUSICA BUDAPEST Zeneműkiadó/

Suka Tímea - A zene szeretetére nevelés, zenei tehetséggondozás /Alap Pedagógiai Központ/

Ajánlott Szakirodalom:

Forrai Katalin- Ének-zene a bölcsődében

Törzsök Béla- Zenehallgatás az óvodában /Zenemű Kiadó/

Kodály Zoltán-Kis emberek dalai

Esztergályos Jenő - Képes verses, dalos ÁBÉCÉ/APÁCAI KIADÓ, Celldömölk/

Mozgás

Kötelező szakirodalom:

Testnevelési játékok gyűjteménye (Összeállította: Feketéné Gábor Anikó) /Mezőkovácsháza, 2007./

Gergely Ildikó - Mit? Miért? Hogyan? Mozgásos játékok kézikönyve I. Egyszerű futójátékok 2013.

Mit? Miért? Hogyan? Módszertani füzet óvodapedagógusoknak. Sokmozgásos testnevelési játékok. 2001.

Mit? Miért? Hogyan? Módszertani füzet óvodapedagógusoknak. Labdagyakorlatok.

Mit? Miért? Hogyan? Módszertani füzet óvodapedagógusoknak. Kondicionális képességek fejlesztése és mérése.

A BODY-ROLL (Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok óvodások és kisiskolások számára)

EGYENSÚLYOZÁS (Koordinációs kompetenciák fejlesztése)

JÁTSZUNK GYÓGYÍTÓ TORNÁT! (Tartásjavító játékok)

A LABDA (Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok óvodások és kisiskolások számára)

Ajánlott szakirodalom:

Pektor Gabriella- Mozgásfejlesztő játékok gyűjteménye /Mozaik Kiadó- Szeged, 2011./

Pektor Gabriella - (Nagy) Labdaskönyv (Tartásjavító, izomerősítő gyakorlatok óriáslabdákkal) /FLACCUS Kiadó/

Kriston-Ruzsonyi - Mozgásos játékok könyve /Új Esély Kiadó/

Dr. Reigl Mariann- Testnevelési játékok: elmélet és gyakorlat

Szentgyörgyi Zoltán - Tér-és helyzetérzékelést fejlesztő gyakorlatok óvodás és kisiskoláskorú gyermekek részére/Flaccus Kiadó Bp. 2006./

Pappné Gazdag Zsuzsanna- A KARIKA (Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok óvodások és kisiskolások számára)

A TORNABOT (Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok óvodások és általános iskolások számára)

A SZÉK (Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok óvodások és általános iskolások számára) /FLACCUS Kiadó könyvei/

Külső világ tevékeny megismerése (környezet, matematika)

Kötelező szakirodalom:

Matematikai játékok gyűjteménye /Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda, 2008/
Villányi Györgyné - *Játék a matematika?* (Játékgyűjtemény óvodapedagógusoknak) /Tárogató Kiadó/
Óvodánk kertjében található fák, virágok, bokrok. (Cseperedő Óvoda)
Cseperedő óvodánk kertjébe látogató és fészkelő madarak (Cseperedő Óvoda)
Perlai Rezsőné - *A matematikai nevelés módszertana* /Nemzeti Tankönyvkiadó/
Perlai Rezsőné - *Matematikai játékok óvodáskorban* /OKKER Kiadó/
Környezeti játékok gyűjteménye (Mezőkovácsházi Négy Évszak Óvoda 2007.)

Ajánlott szakirodalom:

Lukács Józsefné-Ferencz Éva - *A játék nem csak játék!?* Matematikai fejlesztőjátékok óvodásoknak /Flaccus Kiadó Budapest, 2011./
Antal Judit - *Mi lennék, ha állat lennék?! Kooperatív módszerek és ötletek az állatok témakör feldolgozásához* /Palatia Nyomda, Győr 2010./
Bújj, bújj, zöld ág- Népi gyermekjátékok /Sziget Kiadó 1997./
Fehér Anna- *A természet közelségével* (Cselekvési minták az óvodai környezeti nevelés gyakorlatából)
Kocsis Lászlóné- Rosta Katalin- *Ez volnék? (Testséma fejlesztő feladatlap gyűjtemény)* /Logopédia Kiadó/
Lukács Józsefné- Ferencz Éva- *Óvodai játékos fejlesztések kézikönyve és fejlesztő játékok gyűjteménye* /Flaccus Kiadó 2009./
Elmúlt a nyár, itt az ősz, kampós bottal jár a csősz
Megjött a tél, hujja-hó, nagy pelyhekben hull a hó
Itt a tavasz, fut a tél, kis méhecske döngicsél
Itt a meleg, itt a nyár, mezítláb jár a madár
Itt van az ősz, elmúlt a nyár, kelepel a gólyamadár (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára)
Esik a hó, fúj a szél, varjú károg, itt a tél
Kipp-kopp, mogyoró, tavaszt hív már a rigó
Mosolyog a napsugár, madár dalol, itt a nyár
Kérek egy esztendő- Lukács Józsefné-Ferencz Éva /Flaccus Kiadó Bp. 2013./
Árnyékban-fényben- Környezetvédelmi megfigyelések, kísérletek (Gúla könyvek)- /Pont Kiadó 1995/
Porkolábné Dr. Balog Katalin - *Kudarccal az iskolában* /Trefort Kiadó, H.n.2009./

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Kötelező szakirodalom:

Ursula Barff- Inge Burkhardt- Jutta Maier- *Nagy színes barkácsolókönyv gyerekeknek*
Kricskovics Zsuzsanna- *Nagy Origami Könyv* /Aranyhal Könyvkiadó/
GönczölAndrea- Dienes Erika - *Játéktár* /Lilliput Könyvkiadó Kft. 1998./

Játzókönyv (USBORNE) /Park Kiadó/ Tartalom: Gyúrmázás, papírajátékok, limlomok, karácsony

Menyhártné Kovács Bernadett- Kovácsné Bata Gabriella -/Játékos barkácsoló Novum Kiadó/

Ajánlott szakirodalom:

Illésy Zoltánné- Pomothy Györgyné- Vukovics Béláné - *Mesterségek bölcsője* /Calibra Kiadó/
Hajtogatós /Móra Ferenc Könyvkiadó/

Színes ötletek füzet sorozat

Holló Barkácskönyvek sorozat

Anna Jablonska -*Kő, papír, olló- Kézművesség gyerekeknek* /Magyar Könyvklub/

Pető Éva - *Sógyurma* /Mozaik Oktatási Stúdió-Szeged 1993./

Érzelmi nevelés:

Ajánlott szakirodalom (óvodapszichológus ajánlása alapján):

Kádár Annamária – *Mesepszichológia*

Jane Nelsen – *Pozitív fegyelmezés*

Mérei Ferenc – *Gyermekekléktan*

Göbel Orsolya – *Varázsjáték sorozatának kötetei.*

Elaine Mazlish, Adele Faber – *Beszélg úgy, hogy érdekelje, hallgasd úgy, hogy elmesélje*

Gerlinde Ortner – *Gyógyító mesék*

Beck Andrea - *A titoktündér (több kötete is van – szorongásokhoz nagyon jó ez is)*

Berg Judit – *Hisztimesék*

Lori Lite – *A dühös polip (agressziókezeléshez)*

Innes SHona – *Az élet olyan mint a szél (elmúláshoz)*

Innes Shona – *A barátság olyan, mint a mérlegkhinta*

Innes Shona – *A játszótér olyan mint a dzsungel*

Innes Shona – *Az internet olyan mint a pocsolya*

Patrice Karst – *A láthatatlan fonal (elmúláshoz, kapcsolati távolkerüléshez)*

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

A Budapest Újbuda. XI. ker Dél-Kelenföldi Óvoda pedagógiai programja 2016-ban készült. Elkészítését a Képviselő testület 109/2015 (V.21.) XI. Ö.K. számú határozata tette szükségessé, amelyet az újonnan létrejött nevelőtestületünk 2016 második félévében elvégzett. Az újonnan megalkotott pedagógiai program jogelőd programjai:

- Mozgolóda Óvoda Mozgolódós Program
- Lurkó Óvoda Pedagógiai Programja
- Újbudai Cseperedő Óvoda Pedagógiai Programja

Érvényessége: 2015.07.31.

Az óvodavezető jóváhagyását követően 2016. szeptember 1-jétől lép életbe és visszavonásig érvényes.

Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik a :

1. Mozgolóda Óvoda 10/2013 számon jóváhagyott Pedagógiai Programja.
2. Lurkó Óvoda 11/2013 számon jóváhagyott Pedagógiai Programja.
3. Újbudai Cseperedő Óvoda 3/2013 számon jóváhagyott Pedagógiai Programja.

Az Óvodai Pedagógiai Program értékelése, felülvizsgálata

- A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- Az óvodapedagógusok szakmai munkaközössége minden nevelési év végén, írásban értékeli a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

Az Óvodai Pedagógiai Program módosítása

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet

- Óvodavezető
- A nevelő testület bármely tagja
- Szakmai munkaközösség
- Szülői Szervezet
- Az óvoda fenntartója

A Pedagógiai Program módosítását a nevelőtestület fogadja el és az óvoda vezetője hagyja jóvá. A módosított *Pedagógiai Programot*, 2016. szeptember 01. napjától kell bevezetni.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

A Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

Egy – egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- Óvoda fenntartójánál,
- Óvoda irattárában,
- Óvoda vezetőjénél,
- Óvoda honlapján,
- Óvoda csoportjaiban.

Nyilvánosságra hozatal:

1 – 1 példányát a nevelői szobában, ill. az óvodatitkár irodájában helyezzük el, ahol bárki megnézheti az óvoda nyitvatartási idejében. Ezen kívül az óvoda honlapján is megtekinthető.

Módosításának indoka:

- Törvényi jogszabályi változás
- Fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Tájékoztatás a pedagógiai programról

A kiscsoportos gyermekek szülei számára tartott első szülői értekezlet alkalmával az óvodavezető vagy az általa megbízott személy átfogó tájékoztatást nyújt a pedagógiai program tartalmáról. Az óvodával később jogviszonyt létesítő gyerekek szüleinek az óvodavezető vagy az általa megbízott személy előre egyeztetett időpontban ad tájékoztatást az óvoda pedagógiai programjáról, mely az óvoda honlapján folyamatosan, a csoportszobákban az óvoda nyitva tartása alatt megtekinthető.

A fentiekben túl a szülők bármely szülői értekezleten tájékoztatást kérhetnek az óvoda vezetőjétől, vezető-helyettesétől és a csoportos óvodapedagógusoktól.

A Pedagógiai Programmal kapcsolatos kérdéseket a nevelési év ideje alatt bárki, bármikor feltehet az intézmény vezetőjének, aki azokra az ügyintézési határidőn belül érdemi választ ad. Ennek pontos időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra.

Szóbeli érdeklődésre, szóbeli tájékoztatást kaphat az óvoda képviselőjére jogosult személyektől.

Írásbeli kérés a nevelési év ideje alatt bármikor benyújtható az óvodavezető- helyettesnek címezve, aki az ügyintézési határidőn belül írásbeli tájékoztatást nyújt.

Kelt: Budapest, 2016.03.08

Judásné Bor
Óvodavezető

MELLÉKLETEK

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

JEGYZŐKÖNYVEK

VÉLEMÉNYEK

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

I. HELYISÉGEK					
Az egyes helyiségek és az udvar jellemző adatait (alapterület, belmagasság, légköbméter, belső burkolat, megvilágítás) a hatályos építészeti, egészségügyi, munkavédelmi és tűzvédelmi jogszabályok tartalmazzák.					
	A	B	Telephelyek vonatkozásában		
1.	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Mozgolóda	Lurkó	Cseperedő
2.	csoportszoba	gyermekcsoportonként 1 Megjegyzés: gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában is a csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2 m ² /fő	X	X	X
3.	gyermekágy/ fektető tároló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) valamennyi gyermekágy tárolására alkalmas) csoportonként 1	X	X	X
4.	tornaszoba, sportszertárral	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 Megjegyzés: A tornaszoba kialakítása kötelező. Amennyiben további tornaszoba kialakítása válik szükségessé, úgy a gyermekek számára aránytalan teher és többletköltség nélkül más nevelési-oktatási intézménnyel-, illetve sportolásra alkalmas létesítmény üzemeltetőjével írásban kötött megállapodás alapján is biztosítható a tornaszoba vagy tornaterem helyiség használata. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani.	X	X	X

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

5.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 Megjegyzés: gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában a logopédiai és az egyéni foglalkoztatókat külön kell kialakítani	X	X	X
6.	óvodapszichológus helyiség	ha az óvodapszichológus alkalmazása kötelező óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 Megjegyzés: Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában helyben alakítandó ki.	X	X	X
7.	játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 Megjegyzés: közterületen, iskolában is kialakítható, ha adott időben biztosítható a kizárólagos használat az óvoda részére gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani	X	X	X
8.	intézményvezető iroda	óvoda székhelyén és azon a telephelyen, amelyen az intézményvezető-helyettes, illetve tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása nem kötelező 1	X	X	X

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

9.	intézményvezető-helyettesi iroda	ha az óvodában intézményvezető-helyettes alkalmazása kötelező (székhelyen és telephelyen) 1	nincs külön	nincs külön	nincs külön
10.	tagintézmény-, intézményegység-vezető-helyettes	Ha az óvodában tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező, székhelyen és telephelyen 1	--	--	--
11.	óvodatitkári iroda	ha az óvodában az óvodatitkár alkalmazása kötelező óvoda székhelyén 1 Megjegyzés: Ha óvodában az Nkt. alapján az óvodatitkár alkalmazása kötelezően előírt, a feladatellátáshoz szükséges hely a tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi irodával közösen is kialakítható, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi.	X	X	X

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

12.	nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 Megjegyzés: A könyvtárszoba abban az esetben alakítható ki a nevelőtestületi szobával együtt, ha azt a helyiség mérete lehetővé teszi. A könyvtárszoba legalább 500 könyvtári dokumentum befogadására legyen alkalmas, az óvodapedagógusok felkészüléséhez.	X (nevelő- testületi öltöző is)	X	-
13.	általános szertár/raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	X	X	X
14.	többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	óvodánként (székhelyen vagy telephelyen) 1	X	X	X

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

15.	orvosi szoba, elkülönítő szoba	<p>óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1</p> <p>Megjegyzés:</p> <p>Az orvosi szoba kialakítása, létesítése nem kötelező, amennyiben az óvoda-egészségügyi szolgálat nyilatkozata szerint a gyermekek ellátása - aránytalan teher és többletköltség nélkül a közelben található egészségügyi intézményben megoldható.</p> <p>Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában minden esetben helyben kell kialakítani.</p>	--X	X	X
16.	gyermeköltöző	<p>gyermekcsoportonként 1</p> <p>Megjegyzés:</p> <p>Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermekek száma azt lehetővé teszi.</p> <p>Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában nem alakítható ki másik csoporttal közösen.</p>	X	X	X

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

17.	gyermekmosdó, WC helyiség	<p>gyermekcsoportonként 1 (WC - nemenként 1)</p> <p>Megjegyzés: Gyermeklétszám figyelembévételeivel. Másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermek számát az lehetővé teszi. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában nem alakítható ki másik csoporttal közösen és ott ahol mozgáskorlátozott gyermeket nevelnek, az akadálymentes WC kialakítása is kötelező.</p>	X	X	X
18.	felnőtt öltöző	<p>óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1</p> <p>amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2</p> <p>Megjegyzés: A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.</p>	X	X	X

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

19.	<p> felnőtt mosdó</p>	<p>óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1</p> <p>amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2,</p> <p>vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1</p> <p>Megjegyzés:</p> <p>A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.</p>	<p>X</p> <p>férfi mosdó nincs!</p>	<p>X</p>	<p>X</p> <p>férfi mosdó nincs</p>
20.	<p> felnőtt WC helyiség</p>	<p>óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1</p> <p>amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1</p> <p>Megjegyzés:</p> <p>Alkalmazotti létszám figyelembevételével. A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.</p>	<p>X</p> <p>férfi WC nincs!</p>	<p>X</p>	<p>X</p> <p>férfi WC nincs!</p>

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

21.	felnőtt zuhanyzó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 Megjegyzés: A kialakításnál figyelemmel kell lenni arra is, hogy férfi óvodapedagógusok, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában gyógypedagógusok, konduktorok is alkalmazásba kerülhetnek.	X kabin javításra szorul	X	X
22.	mosó, vasaló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	X	X	X
23.	szárító helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 Megjegyzés: Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, ahol a szárító helyiség a mosó, vasaló helyiséggel együtt kialakítható.	együtt a mosó helyiséggel	együtt a mosó helyiséggel	együtt a mosó helyiséggel
24.	felnőtt étkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	--	--	--
25.	főzőkonyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 Megjegyzés: Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.	--	--	--
26.	melegítő konyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	X	X	X
27.	tálaló-mosogató	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	X	X	X

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

28.	szárazáru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 Megjegyzés: Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.	--	--	--
29.	földesáru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 Megjegyzés: Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.	--	--	--
30.	éléskamra	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 Megjegyzés: Ott ahol a tervezési program szerint, helyben főznek.	--	--	--
31.	karbantartó műhely	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 Megjegyzés: Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában.	--	--	--
32.	kerekesszék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2 Megjegyzés: Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket nevelnek.	--	--	--
33.	ételhulladék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	X	X	X
34.	A fogyatékoság jellege szerint a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, tervezési program többet is előírhat.				

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel					
	A	B	Telephelyek vonatkozásában		
	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Mozgolóda	Lurkó	Cseperedő
1.	1. Csoportszoba				
2.	óvodai fektető	<p>gyermeklétszám szerint 1</p> <p>Megjegyzés:</p> <p>Mozgássérült esetén kemény ágymatracok, decubitus matrac egyéni szükséglet szerint;</p> <p>látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén védőszegély (rács).</p>	X	X, cserére vár új fektetők beszerzése 165 db	X
3.	gyermekszék (ergonomikus)	<p>gyermeklétszám szerint 1</p> <p>Megjegyzés:</p> <p>Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, lábtartóval és ülőkével.</p>	X	X	X
4.	gyermekasztal	<p>gyermeklétszám figyelembevételével</p> <p>Megjegyzés:</p> <p>Mozgássérült, látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes óvoda asztalok.</p>	X	X	X
5.	fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	X	X	X

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

6.	szőnyeg	gyermekcsoportonként, a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben	X csere javaslat 5 csoportnál	X csere javaslat 3 csoportnál	X
7.	já téktartó szekrény vagy polc	gyermekcsoportonként 2, sajátos nevelési igényű gyermek esetén további 1	X	X	X
8.	könyvespolc	gyermekcsoportonként 1	X	X	X
9.	élősarok állvány	gyermekcsoportonként 1	--	--	
10.	textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	X	X	X
11.	edény- és evőeszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	X	X	X
12.	szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	X		
13.	2. Tornaszoba				
14.	tornapad	2	X	X	X
15.	tornaszőnyeg	1	X	X	X
16.	bordásfal	2	X	X	X
17.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	X 1 db készlet beszerzés e	X 1 db készlet beszerzés e	X 1 db készlet beszerzés e (mozgáskotta)
18.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához Megjegyzés: Ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel; a pedagógiai programban foglaltak szerint.	X speciális eszközök beszerzés e	X speciális eszközök beszerzés e	X speciális eszközök beszerzés e

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

19.	3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba				
20.	a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök	Megjegyzés: A pedagógiai programban foglaltak szerint.	X	X	X
21.	tükör (az asztal szélességében)	1	X	X	X
22.	Asztal	1	X	X	X
23.	Szék	2 Egy gyermek, egy felnőtt.	X	X	X
24.	Szőnyeg	1	X cserére szorul	X	X
25.	játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	X	X	X
26.	4. óvodapszichológusi szoba Gyermeklétszám szerint				
27.	Asztal	1	X	X	X
28.	Szék	4	X	X	X
29.	Szőnyeg	1	X cserére szorul	X	X
30.	Könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc	1	X	X	X
31.	5. Játszóudvar				
32.	kerti asztal	gyermekcsoportonként 1	X	X	X
33.	kerti pad	gyermekcsoportonként 2	X	X	X

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

34.	Babaház	gyermekcsoportonként 1	4 db.	5 db.	5 db
35.	udvari homokozó	gyermekcsoportonként 1	5 db	X	5 db
36.	Takaróháló	homokozónként 1 A homokozó használaton kívüli lefedéséhez.	X cserére szorulnak	X cserére szorulnak	X cserére szorulnak
37.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint	X	X	X
38.	6. Intézményvezetői iroda				
39.	íróasztal és szék	1-1	X	X	X
40.	tárgyalóasztal, székekkel	1	X	X	X
41.	Telefon	1	--	X	X
42.	Fax	1	--	--	
43.	Könyvszekrény	1	X	X	X
44.	Iratszekrény	1	X	X	X
45.	Elektronikus adathordozó szekrény	1	-	-	-
46.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	X	X	X
47.	számítógépasztal és szék	1-1	X	X	X
48.	7. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettesi, óvodatitkári iroda				
49.	(a felszerelések feladatellátás szerint helyezhetők el)		X	X	X
50.	íróasztal és szék	1-1	X	X	X
51.	Iratszekrény	1	X	X	X

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

52.	Telefon	1 Közös vonallal is működtethető.	X	X	X
53.	számítógépasztal 1 és szék	1-1	--X	X	X
54.	számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	X	X	X
55.	8. Nevelőtestületi szoba				
56.	fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagóguslétszám szerint 1	-	-	-
57.	Szék	pedagóguslétszám szerint 1	X	X	X
58.	könyvtári dokumentum	500 Az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez.	X	X	X
59.	Könyvszekrény	2 Legalább ötszáz könyvtári dokumentum tárolásához alkalmas legyen.	1 pótlásra szorul	X	X
60.	Fénymásoló	1	X (Cseperedő ből áthozva)	X (Ped. Szakszervez et tulajdona)	X
61.	Tükör	1	X	X	X
62.	9. Többcélú helyiség				
63.	tárgyalóasztal székekkel	1	X		
64.	10. Orvosi szoba, elkülönítővel	berendezése, felszerelése a vonatkozó jogszabályban előírtak szerint	Amennyiben az óvoda- egészségügyi szolgálat az óvodában megszervezett, biztosított. Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai óvodában, helyben		

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

			biztosítva.		
65.	11. Gyermeköltöző				
66.	öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló	X cipőtároló nincs	X	X
67.	Öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	X	X	X
68.	12. Gyermekmosdó, WC helyiség				
69.	Törülközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	X	X	X
70.	Falitükör	mosdókagylónként 1	X	X	X
71.	rekeszes fali polc (fogmosótartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	X	X	X

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

	A	B	Telephelyek vonatkozásában		
	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Mozgol óda	Lurkó	Csepere dő
1.	egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1 fésű, fogkefe, fogmosópohár	X	X	X
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1 ruhakefe, körömkefe, szappantartó	ruhakefe körömkefe nincs	ruhakefe körömkefe nincs	ruhakefe
3.	Fésűtartó	csoportonként 1	X	X	X
4.	Törülköző	felölt és gyermeklétszám szerint 3-3	X	X	X
5.	Abrosz	asztalonként 3	2	X	X
6.	Takaró	gyermeklétszám szerint 1	X	X	X

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

7.	ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	gyereke k sajátja	gyereke k sajátja	gyereke k sajátja
----	----------------------	----------------------------	----------------------	----------------------	----------------------

IV. A FELNÖTTEK MUNKAÉVGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK					
Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel					
	A	B	Telephelyek vonatkozásában		
	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Mozgolóda	Lurkó	Cseperedő
1.	szennyes ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	X	X	X
2.	mosott ruha tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		X	X
3.	Mosógép	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 Megjegyzés: ha a mosás helyben történik	X	X	X
4.	Centrifuga	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 Megjegyzés: ha a mosás helyben történik	mosógéppel együtt	mosógéppel együtt	mosógéppel együtt
5.	Vasaló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	X	X	X
6.	Vasalóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	X	X	X
7.	Szárítóállvány	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	X	X	X
8.	Takarítóeszközök	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	X	X	X

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

9.	kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1-1 ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna	X	X	X
10.	Hűtőgép	óvodánként 1	X	X	X
11.	Porszívó	óvodánként 1	X	X	X

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK					
	A	B	Telephelyek vonatkozásában		
	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Mozgolóda	Lurkó	Csepere dő
1.	1. Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)				
2.	különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben Megjegyzés: csoportszobai és udvari eszközök külön-külön	X	X	X
3.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével Megjegyzés: csoportszobai és udvari eszközök külön-külön	X	X	X
4.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével az óvoda pedagógiai programja szerint	X	X	X
5.	az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben az óvoda pedagógiai programja szerint	X	X	X

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

6.	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben az óvoda pedagógiai programja szerint	X	X	X
7.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével az óvoda pedagógiai programja szerint	X	X	X
8.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével az óvoda pedagógiai programja szerint	X	X	X
9.	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben az óvoda pedagógiai programja szerint	X gyermek seprűk, partvisók cserékre szorulnak	X	X
10.	2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök				
11.	Televízió	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	--	X	X
12.	magnetofon/CD lejátszó/hangfalak	három csoportonként 1	X	X	X
13.	diavetítő vagy projektor	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	X	X	X
14.	Vetítővászon	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	X	X	X
15.	hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 az óvoda pedagógiai programja szerint	X	X	X
16.	hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának	X	X	X

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

		megfelelő mennyiségben az óvoda pedagógiai programja szerint			
17.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában; az óvoda pedagógiai programja szerint	X	X	X
18.	projektor vagy írásvetítő	1	X	X	X

**VI. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI
SPECIÁLIS ESZKÖZEI**

Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés
funkcióját kiváltó, korszerű eszközzel, felszereléssel

	A	B	Telephelyek vonatkozásában		
	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Mozgol óda	Lurkó	Csepere dő
1.	1. Beszédfogyatékosok				
2.	tükör 120 X 180 cm	csoportonként 1	--	--	-
3.	logopédiai alapkészlet	csoportonként 1	--	--	-
4.	2. Hallási fogyatékosok				
5.	Dallamíró	csoportonként 1	--	--	-
6.	hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 Megjegyzés: abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el és a	--	--	-

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

		gyermek szám nem éri el a tizenhármát, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében			
7.	vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, illetve csoportos adó-vevő készülék	gyermeklétszám szerint 1	--	--	-
8.	a különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	<p>óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1</p> <p>Megjegyzés:</p> <p>abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el, és a gyermekek száma nem éri el a tizenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében</p>	--	--	-
9.	nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	<p>óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1</p> <p>Megjegyzés:</p> <p>abban az esetben, ha az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését a többi gyermekkel azonos óvodai csoportban látja el, és a</p>	--	--	-

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

		gyermekek száma nem éri el a tizenötöt, az eszköz használata megoldható másik köznevelési intézménnyel történő együttműködés keretében			
10.	szurdologopédiai eszközök	csoportonként 1	--	--	-
11.	3. Látási fogyatékosok				
12.	Olvasótelevízió	gyermeklétszám figyelembevételével gyengénlátók, aliglátók számára	--	--	-
13.	hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	gyermeklétszám szerint 1	--	--	-

VII. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKA VÉDELMI ESZKÖZÖK

	A	B	Telephelyek vonatkozásában		
	Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Mozgolóda	Lurkó	Csepere dő
1.	étel-mintavétel (üvegtartály) készlet	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben étel kiosztása folyik	X	X	X
2.	Elsősegélyláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 a közegészségügyi előírások szerint	X	X	X
3.	gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 a közegészségügyi előírások szerint	X	X	X

AZ ÓVODA KÖTELEZŐ ESZKÖZEI ÉS FELSZERELÉSEI

4.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint X (Az új dolgozóknak nincs, beszerzés folyamatban!)
5.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint X
6.	tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint X

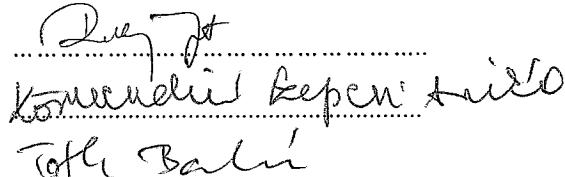
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Készítette a Dél-Kelenföldi Óvoda nevelőtestülete

Kelt: Budapest.2016.02.29.

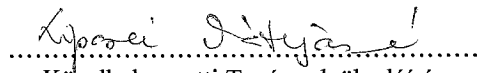
A Dél-Kelenföldi Óvoda pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban (Nkt. 72. § (5) biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról véleményt alkotott az óvodában működő Szülői Szervezet/Közösség.

Kelt: Budapest, 2016.02.29.

.....
Szülői Szervezet elnöksége

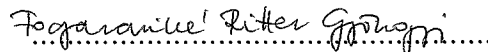
A Dél-Kelenföldi Óvoda pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban biztosított általános véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról véleményt alkotott az óvodában működő Közalkalmazotti Tanács.

Kelt: Budapest, 2016.02.29.

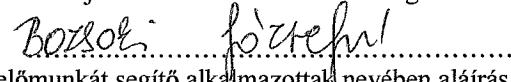

.....
Közalkalmazotti Tanács elnök aláírás

A Dél-Kelenföldi Óvoda pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatosan magasabb jogszabályban biztosított (20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bekezdése a) pont) véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról véleményt alkotott az óvodában működő szakmai munkaközösség

Kelt: Budapest, 2016.02.29.

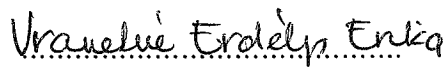

.....
A szakmai munkaközösség nevében aláírás

A Dél-Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programról szóló tájékoztatást a nevelőmunkát segítő alkalmazottak megkapták
Kelt: Budapest, 2016.02.29.

.....
A nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében aláírás

Az óvoda nevelőtestülete át nem ruházható jogkörében a pedagógiai programot 2016. 03.01. napján tartott határozatképes ülésén a 1./2016. (03.01.) számú határozatával, 100 %-os igenlő szavazattal elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai a csatolt jegyzőkönyvben hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

Kelt: Budapest, 2016.03.01.

.....
a nevelőtestület nevében aláírás

A Dél-Kelenföldi Óvoda pedagógiai programjában szereplő "Közös a Napunk", „Biztonságos Közlekedés Program” programok megvalósításához a fenntartó egyetértését megadta, a rá háruló többletköltség finanszírozását vállalja.

Kelt: Budapest,

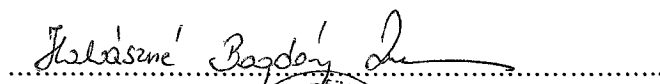

.....

A fenntartó képviseletében

Ph

V. A Dél- Kelenföldi Óvoda pedagógiai programját az intézmény vezetője a 1/2016.(03.01.) számú határozatával jóváhagyta.

Kelt: Budapest, 2016.03.01.

.....

DÉL-KELENFÖLDI ÓVODA

1119 Budapest, Lecke u. 15-19.

JEGYZŐKÖNYV

Készült:

2016. március 01. napján

a Dél-Kelenföldi Óvodában (1119 Budapest, Lecke u. 15-19.)

Esemény: NEVELŐTESTÜLETI ÉRTEKEZLET

Téma: *A Dél-Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programjának és mellékleteinek elfogadása*

Jelen vannak:

Óvodavezetés és a nevelőtestület tagjai

Györffyné Molnár Ilona Humánszolgálati Igazgató Újbuda Önkormányzatának
képviselőjében

Nemes-Somogyi Réka gyógypedagógus

(Jelenléti ív mellékelve)

Jegyzőkönyvvezető: Vasas Erika óvodapedagógus

Hitelesítő: Czire Gabriella függetlenített óvodavezető-helyettes

Halászné Bogdány Zsuzsanna (Óvodavezető):

Szeretettel köszöntöm Újbuda Önkormányzatának képviselőjében Györffyné Molnár Ilona Humánszolgálati Igazgató Asszonyt, Nemes-Somogyi Réka gyógypedagógust és a nevelőtestületünk tagjait.

Felkérem Vasas Erika óvodapedagógust a jegyzőkönyv vezetésére, Czire Gabriella vezető-helyettest a hitelesítésre.

Szeretném megköszönni a pedagógiai program kapcsán befektetett nagy munkát, a ti érdemeket, hogy tudatok közös nevezőre jutni.

A mai napon először a felém érkezett kiegészítésekre reagálunk.

A pedagógiai programot több fórumon véleményeztetnünk kellett.

Az óvoda védőnőjét megkerestük, aki támogatja az egészséges életmód, mozgás kiemelését.

Reméljük, hogy a jövőben tudunk velük szorosabban együttműködni, hiszen a három óvodának három különböző védőnője van.

Második véleménynyilvánító az óvodapszichológusa volt, aki személyesen nem tudott eljönni, de véleményét csatolta. Konstruktív javaslatai voltak, ezeket majd e-mail-ben majd átküldöm nektek. 10-12 könyvet javasolt az érzelmi neveléshez.

A Szülői Közösség elnöksége is véleményezett, támogatják a pedagógiai program megvalósítását.

Voltak olyan pontok ahol kérések kiegészítést.

A szakértő részéről minimális volt a javítás ez nagyon pozitív volt számomra.

Szeretném majd felkérni a Közalkalmazotti Tanács, a Szakmai Munkaközösség, és a Nevelőtestület képviselőit, hogy tájékoztassanak benneteket az összesített véleményekről.

Vranek Erika javaslatára a küldetésnyilatkozatot módosítottam azokon a pontokon, amelyek vonatkozásában észrevétel érkezett.

Apróbb javításokat tettünk a következő témákban:

- Lábtorna heti egyszer, testi nevelésnél belekerült – lábboltozat erősítést és a tartásjavítást, a mozgásba építjük bele.
- Anyanyelvi, értelmi nevelésnél a cél-feladatrendszer fedték egymást, ami olyan hasonlóság azt kivettük.
- Szabad játéknál apróbb módosításokat végeztünk: ideje, szabadság a meglegyen a gyermeknek a csoport összetételeitől, fejlettségétől függően.
- Folyamatos reggeli: az időszak, ami meg van jelölve a programban az nem folyamat – módosítjuk.
- Homogén, heterogén csoportok: saját pályázatomba is beleírtam, hogy a szülőnek lehessen választási lehetősége, vagy ha a szakszolgát homogén csoportot javasol, legyen mód a javaslatnak eleget tenni. Felmérjük a szülői igényeket, nem tollvonással akarok mindent megvalósítani, hanem fokozatosan. Természetes, hogy minden csoport óvónőfüggő, ha ő jó akkor minden csoport jó. szeretném ha mind a három óvodában lehetne választási lehetősége a szülőnek. Esetleg ahol csak néhány gyermek megy el óvodába ott nem kiscsoportossal, hanem nagyobbakkal töltünk fel. Az elmúlt 5-6 évben azt tapasztaltam, hogy a szülőknek egyre inkább igénye van a homogén csoportokra. Hosszú távú folyamatnak tervezem, körülbelül 5 éves távlatra a változtatást.
- Tegnap megtörtént a Szülői Közösség részéről a vélemény nyilvánítás, ami megerősítő, elfogadó, és abszolút pozitív volt.

Mészárosné H. Gabriella (Mozgolóda Óvoda):

A környezettudatos magatartás fejezetnél az óvodapedagógus feladataiban megjelenik a Soltvadkerti környezetvédő tábor, ami két óvodában rendszeres. Ezt az általános részből ki lehetne venni mivel a speciális részben benne, van a másik két óvodánál.

Fogarasiné Ritter Gyöngyi (Lurkó Óvoda):

A Cseperedő óvoda éves programjában benne van a Lurkóéban nincs, szerintem vegyük ki a programból és tegyük bele a munkatervünkbe.

Czire Gabriella (Óvodavezető helyettes):

Szerintem maradjon benne a programban az ünnepeknél, sajátosságoknál.

Halászné Bogdány Zsuzsanna (Óvodavezető):

Átgondoljuk, módosítjuk.

Nagyné Varga Beáta (Lurkó Óvoda):

Szeretném megkérdezni, hogy függeléke vagy melléklete lesz-e a programnak?

Saját speciális arculatunkat hiányoltuk ebből a jól szerkesztett és épített programból.

Halászné Bogdány Zsuzsanna (Óvodavezető):

A munkában résztvevő csapatokat kellene megkérdezni, mert ők szerkesztették. Természetesen függelékként tehetünk bele ilyen jellegű dolgokat, mivel az módosítható. Ha ti megfogalmaztatok, akkor a helyi specialitásokat bele tehetjük.

Nagyné Varga Beáta (Lurkó Óvoda):

Remélem lesz időnk és lehetőségünk arra, hogy a program bevalásáról reflektáljunk.

Halászné Bogdány Zsuzsanna (Óvodavezető):

Az elkövetkezendő időben, közös nevezőre hozzuk a többi dokumentumot is és akkor folyamatosan egy- két éven belül kiegészítünk, módosítunk.

A Mozgolóda Óvoda alapítványánál a helyrajzi szám módosítását megküldjük, és marad a telephelyenkénti működtetés.

Homokiné Kővári Judit (Mozgolóda Óvoda):

Tehetség pont vagyunk, ennek a határozatszama kellene.

Halászné Bogdány Zsuzsanna (Óvodavezető):

A Mozgolóda és a Cseperedő óvoda tehetségpont. Utána járunk mehet-e így tovább, jogutódként megkapjuk-e.

Nágel Anna (Mozgolóda Óvoda):

Arany János tehetséggondozó programként vagy ideiglenesen?

Ha beleírjuk, hogy tehetségpont vagyunk, ahhoz tisztán kell látni, mivel kötelezettségekkel jár.

Halászné Bogdány Zsuzsanna (Óvodavezető):

Amíg nincs hivatalos válasz, addig utána nézünk és a következő módosításnál változtatunk.

Sárközi Adrásné (Lurkó Óvoda):

Közalkalmazotti tanács véleményének felolvasása.

Fogarasiné Ritter Gyöngyi (Lurkó Óvoda):

Munkaközösség véleményének felolvasása.

Hausz Anita (Cseperedő Óvoda) és Varga Katalin (Cseperedő Óvoda):

Nevelőtestület véleményének felolvasása.

Halászné Bogdány Zsuzsanna (Óvodavezető):

Jó lenne, a két véleményből összeállítani egyet, ha elfogadjátok.

Csepeliné Szathmáry Ida (Mozgolóda Óvoda):

Az új programban az van leírva, hogy ágyneműhúzás kéthetente van, nálunk másképp működik, mivel hármaskörök vannak.

Halászné Bogdány Zsuzsanna (Óvodavezető):

Csoportokkal egyeztetve javítjuk.

Csepeliné Szathmáry Ida (Mozgolóda Óvoda):

A program olvasása során van ahol sikerkritériumok, valahol várható eredmények jelennek meg, szerintem ezt lehetne egységesíteni.

A Gergely Ildikó féle továbbképzés megfogalmazásából számomra az derül ki, mintha kötelező lenne.

Halászné Bogdány Zsuzsanna (Óvodavezető):

Átgondoljuk, mert nyilván nem ez a cél.

Csepeliné Szathmáry Ida (Mozgolóda Óvoda):

Bántalmazás, erőszak, elhanyagolás: Kellenek azok oda az aktuális fejezetbe?

Halászné Bogdány Zsuzsanna (Óvodavezető):

Szakértő tette bele, jogszabály szerint.

Mészárosné H. Gabriella (Mozgolóda Óvoda):

Az egészségfejlesztés területei részben a bántalmazás, elhanyagolás sorban, hiányzik a megelőzés.

Halászné Bogdány Zsuzsanna (Óvodavezető):

Javítottuk. Mielőtt tovább mennék, szeretném bemutatni nektek Nemes- Somogyi Rékát. Ő a Dél- Kelenföldi Óvoda új gyógypedagógusa, helyi alkalmazott, nem utazó státuszban van.

Szeretném megkérdezni a jelenlevőket, hogy van- e még kérdés vagy kiegészítés?

Ha nincs akkor kézfenn tartással szavazzunk a program elfogadásáról:

- Igen: Egyöntetű kézfenn tartás az összes jelenlévő részéről.
- Nem: -
- Tartózkodás:-

Megállapítom, hogy egységesen elfogadta a nevelőtestület, a Dél-Kelenföldi Óvoda új Pedagógiai Programját és fent említett módosításokat.

Györffy Ilona (Önkormányzat képviselője):

Szeretettel köszöntöm a jelenlevőket, szeretném megköszönni a elmúlt 5 hónapot. Mindenütt azt tapasztalom, hogy fáradtak, de lelkesek az óvónők. Reméltük, hogy a folyamat beindul, és az átszervezés megvalósul. A Szülői Közösséggel még nem beszéltünk, de az előzetes egyeztetéseken jelezték a szülők, hogy a pedagógusok az elmúlt 5-6 hónap alatt milyen szépen helyt álltak.

A Pedagógiai Program a ti művetek, ti fogjátok megvalósítani, a fenntartó nem szól bele. A szakmai centrum szempontjából a mozgásra esett a hangsúly, más óvoda mást vállalt. Másik, amit javasoltunk, a közlekedésbiztonság, hiszen a mai világban, fel kell készülni a z utcára való kilépésre. Erre már gyermekkorban el kell kezdeni a felkészülést. Ebben szeretne az Önkormányzat támogatást nyújtani nektek.

Mészárosné H Gabriella (Mozgolóda Óvoda):

Ezzel kapcsolatban szeretnék valamit kérdezni. A mi óvodánk előtt itt van ez a kis utca, ahol a behajtani tilos táblát az autósok nem veszik figyelembe. Az óvodából kifelé menet elengedi a gyermekét, mivel ez egy zsákutca, de az autósok menekülő útvonalnak gondolják. Szeretnénk megoldást kérni.

Győrffyné Molnár Ilona (Önkormányzat képviselőjében):

Lezárás.

Mészáros H. Gabriella (Mozgolóda Óvoda):

Nem lehet, mert mentő, tűzoltó miatt nem lehet lezárni.

Győrffyné Molnár Ilona (Önkormányzat képviselőjében):

A Városüzemeltetési Osztállyal egyeztetni fogok, hogy találjunk valami megoldást.

Halászné Bogdány Zsuzsanna (Óvodavezető):

Mi, mint mozgásos óvoda kaphatunk KRESZ parkot?

Győrffyné Molnár Ilona (Önkormányzat képviselőjében):

Azért szeretnénk centrumokat létrehozni, hogy ott jó legyen az eszköz felszereltség.

A harmadik dolog az érzékenyítés. A mai élethez hozzá tartozik, hogy a gyermekek megismerkedjenek azzal milyen más problémával küszködnek kortársaik. Egyre több olyan gyermek van, aki sérüléssel él a világban, ez az érzékenyítő program ezzel szeretne foglalkozni.

A plusz feladatokhoz, amiket mi javasoltunk, megpróbáljuk a feltételeket biztosítani.

Köszönjük, hogy befogadjátok.

Többlet fedezetet csak akkor tudunk vállalni, ha előzetes egyeztetés történik, tehát nem fogadhatunk el olyat, amiben olyan pénzügyi igények vannak, amit az Önkormányzat nem tud támogatni.

A jövőre kitartást kívánok, mert ma már nem csak a gyermekeket, hanem a szülőket is nevelni kell. Hangsúlyoznám az információadás fontosságát, mert minél több információval rendelkezik a szülő, annál kevesebb a probléma a szülők körében.

Halászné Bogdány Zsuzsanna (Óvodavezető):

Szeretném Czire Gabriella függetlenített vezető-helyettes munkáját is megköszönni.

Megkérnélek, hogy tájékoztasd a nevelőtestületet a 2017 évi minősítési keretszámokról.

Czire Gabriella (Óvodavezető helyettes):

A 2017. évi pedagógus minősítés feltételeinek és keretszámainak ismertetése. Tájékoztatás.

Halászné Bogdány Zsuzsanna (Óvodavezető):

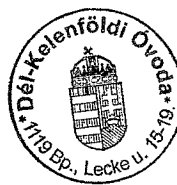
A Pedagógiai Programra vonatkozó nevelőtestületi szavazásnál megállapítottam, hogy a jelenlevők nyílt szavazással, egyöntetű igennel (nem szavazat és tartózkodás nélkül),

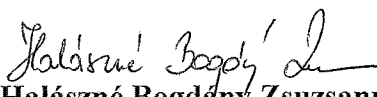
100 %-os arányban a Dél-Kelenföldi Óvoda Nevelőtestülete az intézmény Pedagógiai Programját mellékleteivel együtt elfogadta.

Határozat:

A Dél-Kelenföldi Óvoda nevelőtestülete 1/2016. (03.01.) sz. határozatával - nyílt szavazással egyhangúan – az intézmény Pedagógiai Programját mellékleteivel együtt elfogadta.

Kmf.

Halászné Bogdány Zsuzsanna

óvodavezető

Vasas Erika

Jegyzőkönyvvezető

Czire Gabriella

Jegyzőkönyv hitelesítő

DÉL-KELENFÖLDI ÓVODA

1119 Budapest, Lecke u. 15-19.

Tel-fax: 204-1467

delkelenfoldiovoda@gmail.cominfo@delkelenfoldiovi.ujbuda.hu**Jelenléti Ív****Időpont:** 2016.március 1. 17 óra

Dél-Kelenföldi Óvoda (1119 Bp. Lecke u. 15-19.) rendkívüli nevelőtestületi értekezletén

Téma: az óvoda Pedagógiai Programjának véleményezése

Telephely	Név	Aláírás
DÉL-KELENFÖLDI Ó	HALÁSZNÉ B. ZSUZSANNA	Halász B. Z
—	CSEF EMBRELMÁ	Csef E
CSEPEXERDŐ	CINGEDNÉ PINTÉL KATALIN	Cingene Pinte Katalin
— II —	HAUS ANITA	Haus Anita
MÓZGOLÓDA	GYÖRIK EMESE	Györik Emese
CSEPEXERDŐ	KRUPA ERIKA	Krupa Erika
MÓZGOLÓDA	SZANTÓ VIKTÓRIA	Szántó Viktória
MÓZGOLÓDA	JERZSABEKNÉ LEVÉLY ERNESTINA	Jerzsa
— II —	KRIZSIÁN SZANDOR	Krizsián S
— II —	FARKAS JÁNOSNÉ	Farkas J
MÓZGOLÓDA	KOMKINÉ KÖHÁZI JUDIT	Kom K
— II —	KISNÉ HORVÁTH ANIKÓ	Kisné
— II —	NAGEL ANNA	Nagel A
— II —	MESZÁROSNÉ H. GABRIELLA	Mészáros H. Gabriella
— II —	CSEPELINÉ F. TOLNA	Csepeliné F. Tola
MÓZGOLÓDA	CSEPEBOK GABRIELLA	Csepelbok Gabriella
LURKÓ ÓVODA	SZÜCS ERNŐNÉ	Szűcs Ernőné
LURKÓ	FÖGÁRASINÉ RITTER M.	Fogarasiné Ritter M.
LURKÓ	PÖSER KRISTINA	Pöser Kristina
LURKÓ ÓVODA	MAGYAR SZILVIA	Magyar Szilvia
MÓZGOLÓDA	TUGYI KATALIN ILDIKÓ	Tugyi Katalin Ildikó
MÓZGOLÓDA	VATAI TEREZ	Vatai T.
MÓZGOLÓDA	ÁRVAI EDIT	Árva Edit
LURKÓ	GONBÁS FANNI	Gonbás Fanni
LURKÓ	SZILKÓZSI ANIKÓ	Szilkozsi Anikó

info@delkelenfoldiovi.ujbuda.hu

Téma: az óvoda Pedagógiai Programjának véleményezése

[illegible]

JEGYZŐKÖNYV

<u>Helyszín:</u>	Dél-Kelenföldi Óvoda Mozgolóda Óvoda székhely 1119 Budapest, Lecke u. 15-19.
<u>Időpont:</u>	2016.02.22.
<u>Tárgy:</u>	Közalkalmazotti Tanács megbeszélése Pedagógiai Program véleményezése
<u>Jelen lévők:</u>	Óvodavezető, Közalkalmazotti Tanács Tagjai (jelenléti ív mellékelve)

Az értekezlet rövid személyes bemutatkozással kezdődött, hogy a három óvoda Közalkalmazotti Tanácsa megismerje egymást.

Halászné Bogdány Zsuzsanna (óvodavezető): - Felkérem Magyar Szilviát, hogy az értekezletről jegyzőkönyvet vezessen.

Az a javaslatom, hogy évente több alkalommal üljünk le megbeszélni az aktuális dolgokat, annak érdekében, hogy a hozzatok befutó jelzésekre, tapasztalatokra találjunk megoldást.

Sárközi Andrásné: - A Lurkó oviban már több éve mi vagyunk a tanácstagok nem probléma ez?

Halászné Bogdány Zsuzsanna: - Most még maradjanak a jelenlegi Közalkalmazotti Tanácsok mind a székhelyen, mind a telephelyeken és 2016 őszén tartsunk új választást ott ahol szükséges.

A Közalkalmazotti Tanácsnak a Pedagógiai programról véleményezési joga van. Átküldeném e-mailben és egy példányban kinyomtatom, hogy aki nincs számítógép közelében az is át tudja olvasni. A programot író kollégák az alapvető kérdésekben megegyeztek. Az írás közben a névváltoztatás is felmerült, e mivel a három óvodát a régi nevükön

ismerik, így megtartjuk a mostani neveket és új „ Apró lurkók, mozgolódva cseperednek” mottót találtam ki.

Március 11.-én a szakmai napokon lesz egy bemutató foglalkozás a Lurkó óvodában, ahová mindenkit szeretettel várnak.

Tervben van, hogy a székhelyen és a telephelyeken egy-egy kis-középső-nagy homogén csoportot szeretnék kialakítani, mert egyre több szülői igény érkezik erre a fajta csoport elosztásra is.

Homokiné Kőházi Judit: - Hogyan tervezed a homogén csoportok kialakítását?

Halászné Bogdány Zsuzsanna: - Felajánljuk a szülőknek egy szülői értekezleten belül, kiemelve a pozitívumokat. Mint például lehetőséget biztosítva a nagycsoportosoknak, hogy átmenjenek a „régiből” csoportba játszani és „fokozatosan” átszoktatni az új környezetbe.

Homokiné Kőházi Judit: - Nem szerepel a programban a Mozgolóda Óvoda alapítványa.

Halászné Bogdány Zsuzsanna: - Nincs benne mert jelenleg nincs alapítvány. Amelyik működik, az lehet benne, illetve benne kell lennie a programban.

Jelenleg a Mozgolóda Óvodának nincs alapítványa, így a szülők nem tudják hova utalni a felajánlható 1 %-os támogatást. Már folyamatban van az alapítvány létrehozása, de addig a Cseperedő Óvoda alapítványára utalhatják a támogatásokat, amit természetesen megkap a Mozgolóda Óvoda.

Homokiné Kőházi Judit: - A két takarító mellé szeretnél-e felvenni még takarítót, mert nagyon nagy az óvodánk kellene a segítség?

Halászné Bogdány Zsuzsanna: -. Jelenleg minden státusz be van töltve.

Bozsoki Józsefné: - Nálatok a két takarító mit takarít?

Dr. Gyaki Pálné: - A tornatermet a folyosókat és a konyhai részlegen segítenek. Így a dadus nénikre sok feladat hárul, akiknek viszont a csoportokban kellene segíteni.

Dr. Gyaki Pálné: - Esetleg közmunkás takarítókat nem lehetne kérni az önkormányzattól?

Halászné Bogdány Zsuzsanna: - Sajnos nem dönthetjük el kiket küldenek ide közmunkára és nem vállalom a felelősséget, hogy idegenek mászkáljanak az óvodában.

Most is kiderül, hogy be kell tekinteni a másik óvodák dolgozóinak munkájába, hiszen mindhárom óvoda adottságaiból adódóan más és más feladatokat kapnak a technikai dolgozók.

Ebben segítség lesz a személyes munkaköri leírás, amit mindenki saját magának megír és csatolva lesz a személyi anyagához.

Minden óvodában egy belső ellenőrzési tematikát kell kialakítani, hogy rend legyen az óvodán belül.

Bozsoki Józsefné: - Mi nem a vezetővel megyünk, hanem egymás munkáját ellenőrizzük. Én mindig mással megyek körbe megnézni, hogy hogyan takarítanak a dajkák, nem szaladunk mindenért a vezetőhöz.

Halászné Bogdány Zsuzsanna: - A megfogalmazás és a hangsúly nagyon fontos. Bele kell érezni a másik helyzetébe, mielőtt ítékezünk. Olyan légkört kell kialakítani ahol meg lehet és meg is kell mondani a véleményünket. Nagyon fontos az információáramlás. Minden lehetséges csatornán lehet küldeni az információkat. A Cseperedőben van üzenő füzet, ami nagyon jól működik és van a facebook-on egy zárt csoport is ahova felkerülnek a fontos információk.

Ezen problémák, észrevételek miatt is össze kellene ülnünk gyakrabban és 2016 őszére össze kellene hoznunk a három óvoda Közalkalmazotti Tanácsának feladatait is.

Ha a programmal kapcsolatban bármilyen kérdés, észrevétel van írásban szeretnénk megkapni és egy közös véleményezést. Február 29.-én 17 órakor a szülői közösséggel lesz egy értekezlet a program elfogadásával kapcsolatosan. Március 1.-én 17 órakor a Nevelőtestület

tagjaival találkozunk itt a Mozgolódásban szintén az elfogadással kapcsolatosan.

Még annyit említenék, hogy mindhárom óvoda logója belekerül a programba az első oldalra.

Köszönöm a figyelmeteket és az aktív részvételt, várom a Közalkalmazotti Tanács véleményét.

Budapest, 2016. február 22.

.....
Magyar Szilvia

Magyar Szilvia
jegyzőkönyvvezető

.....
Kocsis Borbála

Kocsis Borbála
jegyzőkönyv hitelesítő

.....
Halászné Bogdány Zsuzsanna

Halászné Bogdány Zsuzsanna

óvodavezető

DÉL-KELENFÖLDI ÓVODA
 1119 Budapest, Lecke u. 15-19.
 tel: +36 1 204 14 67
delkelenfoldiovoda@gmail.com

JELENLÉTI ÍV

2016. február 22.
Közalkalmazotti Tanács értekezlete

Sorszám	Név	Székhely / Telephely	Aláírás
1.	KOCSI'S BORKA'LA	DÉLKELENFÖLDI LURKÓ ÓVODA	Kocsi's Borka'la
2.	SÁRKÖZI ANDRÁSNE	DÉL-KELENFÖLDI ÓVODA / LURKÓ TELEPHELY	Sarközi Andrásné
3.	HAGYAR SZILVIA	DÉL-KELENFÖLDI ÓVODA / LURKÓ TELEPHELY	Hagyar Szilvia
4.	BOZSOKI JÓZSEFNE	DÉL-KELENFÖLDI ÓVODA CSEPEREDŐ	Bozsoki Józsefné
5.	LIPCSEI MARYÁSNE	DÉL-KELENFÖLDI Ó. CSEPEREDŐ TH.	Lipcsei Maryásné
6.	ÁRVAI EDIT	DÉLKELENFÖLDI MOZGÓBÓJA	Árva Edit
7.	Júli Kővári Judit	Délkelelföldi Mozgóbója Óvoda	Kővári Judit
8.	Dr. Gyula Pál	Délkelelföldi Mozgóbója Óvoda	Dr. Gyula Pál
9.	Haldánc' Zsófia Zsuzsanna	DÉL-KELENFÖLDI Ó.	Haldánc' Zsófia

DÉL-KELENFÖLDI ÓVODA

1119 Budapest, Lecke u. 15-19.

JEGYZŐKÖNYV

Készült:

2016.02.29. 17 óra

a Dél-Kelenföldi Óvodában (1119 Budapest, Lecke u. 15-19.)

Esemény: SZÜLŐI KÖZÖSSÉG ÉRTEKEZLET

Téma: *A Dél-Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programjának véleményezése*

Jelen vannak:

Halászné Bogdány Zsuzsanna- óvodavezető
Czire Gabriella- függetlenített óvodavezető-helyettes
Csepeloné Szathmáni Ida- óvodavezető helyettes
Vranekné Erdélyi Erika-óvodavezető helyettes
Krupa Erika- óvodavezető helyettes 2
Fogarasiné Ritter Gyöngyi- óvodavezető helyettes 2

Tóth Balázné- szülő
Ruttkay Judit- szülő
Körmendiné Szepesi Anikó-szülő

Jegyzőkönyvvezető: Czibulya Tünde óvodatitkár

Hitelesítő:
Tóth Balázné szülő

Hozzászólások:

Halászné Bogdány Zsuzsanna óvodavezető ismertette a Dél-Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programjának lényeges elemeit. A Szülői Közösség korábban a munkapéldányt megismerték, annak érdekében, hogy kiegészítéseiket, észrevételeiket megtehessék.

Kérte a Szülői Közösség tagjait, hogy észrevételeiket, javaslataikat tegyék meg.

Ruttkay Judit szülő: Nem volt észrevételünk.

Halászné Bogdány Zsuzsanna óv. vez: Szeretnék pár új kiegészítést elmondani. Az óvoda védőnőjének és a pszichológusának véleményét is csatolnunk kell a programhoz Ezeket továbbítom e-mail-ben. A küldetésnyilatkozat leredukáltuk egy egységesre, mivel mind a három óvodának a mozgás a fő profilja. Szeretnénk homogén csoportokat bevezetni, figyelembe vennénk a szülők véleményét, és ha szakszolgálatról jönne ilyen igény. Például ha több nagycsoportos maradna egy csoportban akkor elsőre ki lehetne ott alakítani egy nagycsoportot.

Tóth Balászné szülő: Mire is tendálunk?

Halászné Bogdány Zsuzsanna óv. vez: A Mozgolóda és Lurkó óvodában csak vegyes csoport van. A két óvodában lehetne kialakítani homogén csoportokat. Ha ebben tudnak támogatni akkor ezt nagyon megköszönném. Egyetértenek ebben?

Szülői szavazat: 3 igen

Halászné Bogdány Zsuzsanna óv. vez: Van-e még hozzáfűzni való?

Körmendiné Szepesi Anikó szülő: Mindenféleképpen elindul akkor a Lurkóban a homogén csoport?

Halászné Bogdány Zsuzsanna óv. vez: Egy nagy csoport valószínű. Persze szülői igénytől is függ.

Vranekné Erdély Erika óv. vez hely.: technikailag, hogy alakul ki egy tiszta csoport?

Halászné Bogdány Zsuzsanna óv. vez: A Katica csoportban nagycsoportosok maradnak, viszonylag sokan. A beiratkozásnál öt-hat nagy csoportost veszünk fel, őket a Katica csoportba soroljuk. Senki nem kívánja, hogy a gyerekek átmenjenek egy másik csoportba.

Czire Gabriella függ. vez. hely.: A Lurkó Óvodában nagyon jól működik a vegyes csoport. A Katica csoportban 14-16 nagycsoportos marad, itt valószínű, hogy kialakul egy tiszta nagy csoport.

Halászné Bogdány Zsuzsanna óv. vez: A Cseperedő Óvodába sok szülő azért jött beiratkozni, mert ott van homogén csoport. Adjuk meg a lehetőséget.

Van-e esetleg, még hozzáfűzni való?

Több hozzászólás nem lévén, az óvodavezető kéri a Szülői Közösség tagjait, hogy szavazzanak a Pedagógiai Program támogatásáról.

Halászné Bogdány Zsuzsanna óv. vez.: Megállapítom, a Szülői Közösség minden tagja támogatja a Pedagógiai Programot.

Kmf.

Halászné Bogdány Zsuzsanna

Czibulya Tünde

Jegyzőkönyvvezető

Tóth Balázné

Jegyzőkönyv hitelesítő

info@delkelenfoldiovi.ujbuda.hu

Téma: Az óvoda Pedagógiai Programjának véleményezése *Szülői Közösség elnöksége*

[illegible]

Véleményezés a Dél-Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programjáról a Nevelőtestület nevében

A Pedagógiai Program maximálisan figyelembe veszi a mindenkori törvényi változásokat, elvárásokat az intézményekkel szemben. A küldetésnyilatkozatban megfogalmazott céloknál tükröződik azon koncepció, melyet mindhárom telephely egységesen fontosnak tart a gyermekek fejlődése szempontjából, ugyanakkor megtartják egyéni arculatukat, a helyi jól bevált gyakorlatot. A program igen részletes, tartalmas, a benne foglaltakkal egyetértünk, elfogadjuk. A munkánk során mindig szem előtt tartjuk az óvodapedagógusokkal szemben támasztott követelményeket, hogy minél hatékonyabban tudjanak hozzájárulni a nevelés során a gyermekek fejlődéséhez.

Budapest, 2016.03.01.

Csingerné Pintér Mária

Csingerné Pintér Mária
Óvodapedagógus

Győrik Emese

Győrik Emese
Óvodapedagógus

Vranekné Erdélyi Erika

Vranekné Erdélyi Erika
Óvodapedagógus

SZAKMAI MUNKAKÖZÖSSÉG VÉLEMÉNYEZÉSE

- A Pedagógiai Program szerkezete teljes mértékben átlátható, logikusan felépített egységekből áll össze.
Nyelvezete szakszerű, szakmailag helytálló.
Jól illeszkedik mindennapjaink pedagógiai munkájához, saját magunkkal és a fenntartó XI. kerület Újbuda Önkormányzata által támasztott szakmai elvárásokhoz.
- A Nevelési feladatrendszer, a Tevékenységi formák fejezetei nagyon részletesen, átgondoltan vannak megfogalmazva.
- A Mozgáscentrum, mint új feladat, még fontosabbá válik a programban megfogalmazott célok: Egészség, egészséges életmódra való nevelés, a mozgás fontossága.
- A Pedagógiai Program tükrözi a Dél-Kelenföldi Óvoda egységének adottságait, sajátosságait, specifikumait, melyek megjelennek a különböző telephelyeken megvalósuló sajátosságok leírásával.
- Nagyon fontosnak és aktuálisnak tartjuk az SNI-s, a hátrányos helyzetű és a más nemzethez tartozó gyermekek integrálását az óvodai nevelésében, egyben tudjuk, milyen nehéz feladat hárul ránk, amit jól tükröz ezen célok, és feladatok meghatározása.
- A jól megfogalmazott cél-és feladatrendszer a személyi és tárgyi feltételek figyelembevételével íródott, előrevetítve a közösség jövőbeli várható előrelépéseinek lehetőségét, melyhez kérnénk a feltételek folyamatos biztosítását.

Budapest, 2016.03.01

Fogarasiné Ritter Gyöngyi

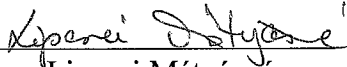
Szakmai munkaközösség nevében
Fogarasiné Ritter Gyöngyi

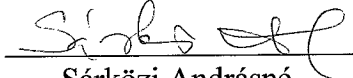

VÉLEMÉNYEZÉS A DÉL-KELENFÖLDI ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁRÓL

Megismertük a Dél-Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programját. A program jól átgondolt, alaposan kidolgozott. Örömmel vettük tudomásul, hogy a pontatlan megfogalmazás javításra került. Részletesen kitér a SNI-s gyerekek nevelésére, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására és a tehetséges gyermekek fejlesztésére. Gyermekközpontú és megvalósítható program melyben hangsúlyt kap a hagyományőrzés is. Támpontot ad a dajkák és pedagógiai asszisztensek munkájához. Fontosnak tartjuk, hogy maximálisan részt vehetnek a program megvalósításában. Lényeges szempont az egymás elfogadása, a pedagógusokkal való jó kapcsolattartás, mert ahogyan a programban is szerepel, csak így lehetünk sikeresek a gyermekek nevelésében minden területen. A cél, feladat és tevékenységrendszer a nevelési program módosítása után is megfelel az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának.

Budapest, 2016.03.01.

Lipcsei Mátyásné
KT elnök

Sárközi Andrásné
KT elnök

Árvai Edit
KT elnök

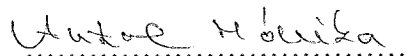
Véleményezés a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (8) bekezdésére hivatkozva a Dél-Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programjáról

Nagyon tetszik az egészséges életmódra nevelés programja.

Az egészséges táplálkozás, rendszeres testmozgás, és a megfelelő higiéné igényét óvodáskorban kell elsajátítani/megtanítani.

Hiszen ma nagyon sok emberre nem jellemző az egészségtudatosság.

Budapest, 2016.03.01.

Antal Mónika

védőnő

A Dél-Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programjának Véleményezése

A Dél-Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programja rendkívül átfogó részlet gazdag, az óvodai nevelés minden lehetséges területére kiterjed. Véleményem szerint jól integrálódik az eddig külön intézményként működő tagintézmények egyéni szemléletmódja, zökkenőmentesen történt ezek beépítése a közösen megfogalmazott pedagógiai elvek mentén.

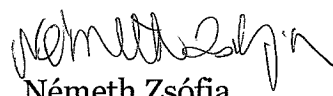
A program nagy hangsúlyt fektet az egyéni bánásmódra, a hátrányos helyzetű gyermekek hátrányának csökkentésére, valamint az egyéni fejlődésmenet biztosítására. Külön pozitívum, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekekkel kapcsolatos kitekintések végigvonulnak a programon, minden tevékenységi pontnál kiemelődnek az ezzel kapcsolatos intelmek, változtatások, nem pedig csak az ennek a témának szentelt szekcióban jelennek meg.

A pszichológiában méltán népszerű bio-pszicho-szociális szemlélet áthatja a pedagógia programot, nagy gondot fordítva a gyermekek érzelmi nevelésére, szociális készségeik fejlesztésére, amely az én óvodapszichológusi munkámban is kiemelt helyet foglal el, mint a prevenció, mind pedig az aktuális problematikák területén. Továbbá a játékon alapuló tanulás is kiemelt szerephez jut, véleményem szerint a pedagógiának ebbe az irányba kell mennie, élményszerű, tapasztalati helyzeteken keresztül megvalósítani az ismeretek átadását, és ezt az irányvonalat a program igyekszik követni.

A programban megjelenik a családcentrikus szemlélet, a törekvés hogy hidat képezzenek az óvoda és a családi szféra között, mely két terület a leghangsúlyosabb mértékben felelős a gyermekek optimális testi-lelki-szellemi fejlődéséért, és rendszerszemléletű gondolkodást tükröz. Mindezen szempontok hangsúlyozása az én munkámat is megkönnyíti, mert elsősorban a gyermekek szüleivel és az óvodapedagógusokkal dolgozom, és így a szülők már az óvodával való együttműködésre vannak szocializálva.

Mindazonáltal néhány kiegészítést javasolnék a programhoz, hogy az óvodapszichológusi tevékenység is megfelelően hangsúlyos szerepet kaphasson benne, ezzel is tovább érzékenyítve mind a pedagógusokat, mint pedig a szülőket ezen lehetőség igénybevételére. Az általam javasolt kiegészítések bekerültek a programba.

Budapest, 2016. 03. 04.

Németh Zsófia

óvodapszichológus

A Szülői Közösség véleményezése a Dél-Kelenföldi Óvoda Pedagógiai Programjával kapcsolatban

A Pedagógiai Programot az óvoda Szülői Közossége megkapta, és véleményezte.

Örömmel látjuk, hogy a program középpontjában a gyermek áll, és minden olyan fontos terület szerepel benne, amely a gyermekek nevelésében rendkívüli fontossággal bír. Látjuk, hogy az egyes telephelyek hagyományai, ünnepei megmaradtak, ezáltal megmarad a gyermekek számára megszokott környezet. Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda alapvető célja az egészséges életmódra és a mozgásra való nevelés. Támogatjuk azt a kezdeményezést, hogy a meglévő vegyes csoportok mellett minden telephelyen kialakításra kerüljenek korosztályonkénti homogén csoportok is.

Szülői Közösség